Този документ е средство за документиране и не обвързва институциите

►**B** **РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 718/2007 НА КОМИСИЯТА**

от 12 юни 2007 година

за прилагане на Регламент (ЕО) № 1085/2006 на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП)

(ОВ L 170, 29.6.2007 г., стр. 1)

Изменен със:

		Официален вестник		
		№	страница	дата
►**M1**	Регламент (ЕС) № 80/2010 на Комисията от 28 януари 2010 година	L 25	1	29.1.2010 г.
►**M2**	Регламент за изпълнение (ЕС) № 1292/2011 на Комисията от 9 декември 2011 година	L 329	1	13.12.2011 г.

▼B

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 718/2007 НА КОМИСИЯТА

от 12 юни 2007 година

за прилагане на Регламент (ЕО) № 1085/2006 на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП)

СЪДЪРЖАНИЕ

Част I	Общи разпоредби
Дял I	Принципи и обща рамка на подпомагането
Глава I	Предмет и принципи
Глава II	Обща рамка за прилагане
Дял II	Общи правила за прилагане
Глава I	Принципи
Глава II	Системи за управление и контрол
Раздел 1	Децентрализирано управление
Раздел 2	Други форми на управление
Глава III	Финансово участие на Европейската общност
Глава IV	Финансово управление
Раздел 1	Бюджетни задължения
Раздел 2	Правила за децентрализирано управление
Раздел 3	Правила за централизирано и съвместно управление
Глава V	Оценка и мониторинг
Глава VI	Публичност и видимост
Част II	Специални разпоредби
Дял I	Раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“
Глава I	Предмет на подпомагане и допустимост
Глава II	Програмиране
Глава III	Изпълнение
Раздел 1	Рамка за изпълнение и принципи
Раздел 2	Финансово управление
Раздел 3	Оценка и мониторинг
Дял II	Раздел „Трансгранично сътрудничество“
Глава I	Предмет на подпомагане и допустимост
Глава II	Програмиране
Раздел 1	Програми
Раздел 2	Операции
Глава III	Изпълнение
Раздел 1	Общи разпоредби

▼B

Раздел 2	Трансгранични програми между страни бенефициери и държави-членки
Раздел 3	Трансгранични програми между страни бенефициери
Дял III	Раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“
Глава I	Предмет на подпомагане и допустимост
Раздел 1	Раздел „Регионално развитие“
Раздел 2	Раздел „Развитие на човешките ресурси“
Глава II	Програмиране
Глава III	Изпълнение
Раздел 1	Общи правила
Раздел 2	Финансово управление
Раздел 3	Оценка и мониторинг
Дял IV	Раздел „Развитие на селските райони“
Глава I	Предмет на подпомагане и допустимост
Раздел 1	Предмет на подпомагане
Раздел 2	Общи изисквания за допустимост и интензитет на помощта
Раздел 3	Допустимост и специфични изисквания за подпомагане по приоритетна ос 1
Раздел 4	Допустимост и специфични изисквания по приоритетна ос 2
Раздел 5	Допустимост и специфични изисквания по приоритетна ос 3
Раздел 6	Техническо подпомагане
Глава II	Програмиране
Глава III	Изпълнение
Раздел 1	Принципи и финансово управление
Раздел 2	Оценка и мониторинг
Част III	Заключителни разпоредби
Приложение	Критерии за акредитиране

▼B

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1085/2006 на Съвета от 17 юли 2006 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП) ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като има предвид, че:

(1) Целта на Регламент (ЕО) № 1085/2006 (наричан по-долу „Регламент за ИПП“) е предоставяне на предприсъединителна помощ на страните бенефициери и подкрепа при прехода им от приложение II в приложение I към посочения регламент и до момента на членството им в Европейския съюз.

(2) Тъй като Регламентът за ИПП е единственият предприсъединителен инструмент за периода 2007—2013 г., правилата за програмиране и предоставяне на подпомагане в рамките на посочения регламент следва да бъдат рационализирани и обединени в един регламент за прилагане, който обхваща всичките пет раздела, създадени с Регламента за ИПП (наричани по-долу „раздели на ИПП“).

(3) За да се осигурят съгласуваност, координация и ефективност, особено в контекста на плана за действие на Комисията за създаване на рамка за интегриран вътрешен контрол, за петте раздела на ИПП са необходими общи правила за прилагане на подпомагането съгласно Регламента за ИПП. При все това следва да се отчетат специфичните характеристики на отделните раздели на ИПП.

(4) Социално-икономическите, културните и политическите различия в страните бенефициери следва също да се вземат предвид, тъй като такива различия пораждат необходимост от специфичен подход и диференцирана подкрепа в зависимост от статута на страната като страна кандидатка или потенциална страна кандидатка, от политическия и икономически контекст, нуждите и капацитета за усвояване и управление.

(5) Подпомагането, предоставено съгласно Регламента за ИПП, следва да бъде в съответствие с общностните политики и действия в областта на външното подпомагане.

(6) Подпомагането следва да попада в обхвата, посочен в член 2 от Регламента за ИПП. То следва да бъде насочено към подкрепа за широк кръг мерки за институционално изграждане във всички страни бенефициери. Подпомагането цели укрепване на демократичните институции и принципите на правовата държава, провеждане на реформи в държавната администрация и на икономически реформи, зачитане на човешките права и правата на малцинствата, насърчаване на равенството между половете и недискриминацията, поощряване на гражданските права и изграждането на гражданско общество, подкрепа за тясно регионално сътрудничество, помиряване и възстановяване, принос към устойчивото развитие и намаляването на бедността, както и високо ниво на защита на околната среда в тези страни.

([1]) ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 82.

▼B

(7) Подпомагането за страни кандидатки следва освен това да се съсредоточи върху приемането и прилагането на достиженията на правото на Общността в тяхната цялост и върху съответствието с критериите за присъединяване; то следва също така да улесни подготовката на страните кандидатки за програмиране, управление и прилагане на Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд и Фонда за развитие на селските райони, до които те ще имат достъп при присъединяването.

(8) Подпомагането за потенциални страни кандидатки следва да насърчава известна степен на привеждане в съответствие с достиженията на правото на Общността и сближаване с критериите за присъединяване, както и операции, подобни на тези, до които ще имат достъп страните кандидатки съгласно разделите на ИПП, засягащи регионалното развитие, развитието на човешките ресурси и това на селските райони.

(9) За да се гарантират последователност, допълване и съсредоточаване на подпомагането, на равнище многогодишно планиране, предвидено в член 6 от Регламента за ИПП, следва да се осигурят съгласуваност и координация на действията, извършвани в дадена страна съгласно различните радели на ИПП.

(10) Комисията и страните бенефициери следва да подпишат рамкови споразумения с цел определяне на принципите на сътрудничество между тях съгласно настоящия регламент.

(11) Необходимо е да се уточни кой от методите за управление, определени в Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета от 25 юни 2002 г. относно Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейските общности ([1]), по отношение на кой раздел ще се прилага, както е предвидено съгласно Регламента за ИПП.

(12) По-специално, тъй като Регламентът за ИПП предвижда подпомагане в контекста на процеса на предприсъединяване, при неговото изпълнение следва да се прилага, където е възможно, децентрализирано управление на средствата с цел да се повиши самостоятелността на страните кандидатки при управлението на подпомагането. Все пак, където е целесъобразно, следва да е възможно прилагане на централизирано, съвместно и поделено управление.

(13) В случай на децентрализирано управление е необходимо да се уточнят съответната роля и изискванията на Комисията и страните бенефициери. Разпоредбите, отнасящи се до страните бенефициери, следва да се включат в рамковите споразумения, секторните споразумения или споразуменията за финансиране.

(14) Необходимо е да се определят подробни правила за финансово управление на средствата съгласно Регламента за ИПП в зависимост от това, кой метод за управление следва да се прилага за реализиране на подпомагането. Задълженията на страните бенефициери в тази връзка следва да се определят в рамковите споразумения, секторните споразумения или споразуменията за финансиране.

([1]) ОВ L 248, 16.9.2002 г., стр. 1. Регламент, изменен с Регламент (ЕО, Евратом) № 1995/2006 (ОВ L 390, 30.12.2006 г., стр. 1).

▼B

(15) Освен общата оценка на Регламента за ИПП, предвидена в член 22 от него, следва редовно да се извършват мониторинг и оценка на подпомагането съгласно посочения регламент. В частност програмите следва да се оценяват от специални мониторингови комитети, а общото прилагане на подпомагането съгласно Регламента за ИПП следва да подлежи на редовна проверка.

(16) Видимостта на програмите за подпомагане по ИПП и въздействието им върху гражданите на страните бенефициери има основно значение за информираността на обществото относно действията на ЕС и за създаването на последователен облик на външните мерки във всички страни бенефициери в съответствие с плана за действие на Комисията „Комуникациите в Европа“, Бялата книга на Комисията за европейска комуникационна политика и комуникационната стратегия за разширяването за 2005—2009 г.

(17) Тъй като Регламентът за ИПП се прилага от 1 януари 2007 г., правилата на Комисията за прилагането му следва да влязат в сила също от 1 януари 2007 г.

(18) Разпоредбите, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Комитета за ИПП,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ЧАСТ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ДЯЛ I

ПРИНЦИПИ И ОБЩА РАМКА НА ПОДПОМАГАНЕТО

ГЛАВА I

Предмет и принципи

Член 1

Предмет

Настоящият регламент определя правилата за прилагане, уреждащи предоставянето от Общността на предприсъединителна помощ, установена с Регламент (ЕО) № 1085/2006 на Съвета (ИПП), „Регламент за ИПП“.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „страна бенефициер“: всяка страна, посочена в приложение I или II към Регламента за ИПП;

2. „пакет мерки, свързани с разширяването“: набор от документи, представяни всяка година от Комисията на Съвета и на Европейския парламент, чиято стратегическа и политическа част е съставена от преразглеждане, където е целесъобразно, на партньорствата за присъединяване и европейските партньорства, редовните доклади, изготвяни по страни, и стратегическите документи на Комисията. Пакетът се допълва от многогодишна индикативна финансова рамка;

▼B

3. „рамково споразумение“: споразумение, сключено между Комисията и страната бенефициер, което се прилага за всички раздели на ИПП и определя принципите на сътрудничеството между страната бенефициер и Комисията съгласно настоящия регламент;

4. „секторно споразумение“: споразумение, отнасящо се до конкретен раздел на ИПП и изготвено, където е целесъобразно, от Комисията и страната бенефициер, с което се установяват съответните разпоредби, които трябва да се спазват и които не се съдържат в специфичното за страната рамково споразумение или споразумения за финансиране;

5. „споразумение за финансиране“: едногодишно или многогодишно споразумение, сключено между Комисията и страната бенефициер след вземане от Комисията на решение за финансиране, с което се одобрява участието на Общността за програма или операция, попадаща в обхвата на настоящия регламент;

6. „нередност“: всяко нарушение на разпоредба от приложими правила и договори, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето на вреда на общия бюджет на Европейския съюз, като отчете неоправдан разход в общия бюджет;

7. „финансова година“: от 1 януари до 31 декември;

8. „краен бенефициер“: организация или предприятие, публично или частно, което отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ крайните бенефициери са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ;

9. „участие на Общността“: частта от допустимите разходи, която се финансира от Общността;

10. „сметка в евро“: лихвоносна банкова сметка, открита от националния фонд във финансова или банкова институция, от името на страната бенефициер и на нейна отговорност, за получаване на плащания, извършвани от Комисията;

11. „публичен разход“: всяко публично участие във финансирането на операции, чийто източник е Европейската общност или бюджетът на публичните органи в страната бенефициер, и всяко участие във финансирането на операции, чийто източник е бюджетът на публичноправни организации или сдружения на един или повече регионални или местни органи, или публичноправни организации;

12. „общи разходи“: публичните разходи и всяко частно участие във финансирането на операции.

Член 3

Принципи на подпомагането

Комисията гарантира, че по отношение на подпомагането, предоставяно съгласно Регламента за ИПП, се прилагат следните принципи:

— Предоставеното подпомагане съблюдава принципите на съгласуваност, допълване, координация, партньорство и съсредоточаване.

— Подпомагането е съгласувано с политиките на ЕС и подкрепя привеждането в съответствие с достиженията на правото на Общността.

— Подпомагането съответства на бюджетните принципи, определени в Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета.

— Подпомагането е съгласувано с нуждите, определени в процеса на присъединяване, и възможностите за усвояване на страната бенефициер. То също така отчита натрупания опит.

— Силно се насърчава самостоятелността на страната бенефициер при програмирането и прилагането на подпомагането, като се осигурява достатъчна видимост на интервенцията на ЕС.

▼B

— Операциите се подготвят надлежно и имат ясни и проверими цели, които трябва да се постигнат в рамките на определен период.

— По време на различните етапи от прилагането на подпомагането се предотвратява всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждания, възраст или сексуална ориентация.

— Целите на предприсъединителната помощ се осъществяват в рамките на устойчивото развитие и насърчаването от Общността на целта за опазване и подобряване на околната среда.

Член 4

Приоритети на подпомагането

Подпомагането за дадена страна бенефициер е основано на приоритетите, определени в следните документи, когато съществуват такива:

— европейското партньорство,

— партньорството за присъединяване,

— националната програма за приемане на достиженията на правото на Общността,

— докладите и стратегическите документи, които се съдържат в пакета от годишни мерки на Комисията, свързани с разширяването,

— споразумението за стабилизиране и асоцииране,

— рамката за преговори.

Вземат се предвид също така приоритетите, поставени в националните стратегии, ако са съвместими с предприсъединителните цели и обхвата, определени в Регламента за ИПП.

ГЛАВА II

Обща рамка за прилагане

Член 5

Документи за многогодишно индикативно планиране

1. Документът за многогодишно индикативно планиране осигурява необходимата съгласуваност и допълване между разделите на ИПП в дадена страна бенефициер. По-специално, той отразява принципите, определени в член 9.

2. В съответствие с разпоредбите на член 20, параграф 3 от Регламента за ИПП и в контекста на консултациите, предвидени в член 6, параграф 1 от същия регламент, Комисията се стреми да даде достатъчно време на съответните участници, включително държавите-членки, за предоставяне на забележки относно този документ.

3. За всяка съответна страна документите за многогодишно индикативно планиране включват:

а) обща информация, включително кратко описание на процеса на консултации със и в страната бенефициер;

б) описание на целите на сътрудничеството на Европейския съюз в съответната страна;

в) консолидирана оценка на предизвикателствата, нуждите и относителното значение на приоритетите на подпомагането;

г) преглед на предишното и настоящото сътрудничество на Европейския съюз, включително анализ на нуждите и възможностите за усвояване, натрупания опит и съответните дейности на други донори, ако е налична такава информация;

▼B

д) за всеки раздел описание на начина, по който консолидираната оценка, посочена в буква в) по-горе, е отразена в стратегическите избори, и описание на основните области, определени за подпомагане в съответната страна, както и на очакваните резултати;

е) индикативни финансови средства за основните области на интервенция съгласно всеки раздел на ИПП.

4. Регионалните и хоризонталните програми могат да бъдат включени в отделни документи за многогодишно индикативно планиране и в специални такива с няколко бенефициери.

Член 6

Многогодишни или едногодишни програми

1. Документите за многогодишно индикативно планиране се изпълняват чрез многогодишни или, в зависимост от раздела, едногодишни програми, както е предвидено в член 7 от Регламента за ИПП.

2. Многогодишните или едногодишните програми се състоят от документи, представени от страната бенефициер или подготвени от Комисията в случая на регионалните и хоризонталните програми и приети от Комисията. Програмите представят съгласуван набор от приоритетни оси, всички подходящи мерки или операции и описание на финансовото участие, които са необходими за изпълнение на стратегиите, определени в документите за многогодишно индикативно планиране.

Програмите се подразделят на приоритетни оси, всяка от които определя обща цел за постигане и в зависимост от конкретния раздел на ИПП, се изпълняват чрез мерки, които могат да бъдат подразделени на операции, или директно чрез операции.

Операциите обхващат проект или група проекти, изпълнявани от Комисията или започнати, или започнати и изпълнявани от един или повече крайни бенефициери, които позволяват постигане на целите на мярката и/или приоритетната ос, за която се отнасят.

3. Съгласно член 20 от Регламента за ИПП в процеса на програмиране се провеждат консултации със съответните участници, включително държавите-членки, в съответствие с разпоредбите, предвидени в част II. Комисията и/или страната бенефициер се стремят да дадат достатъчно време на заинтересованите страни за предоставяне на забележки в този контекст.

Член 7

Рамкови споразумения и секторни споразумения

1. Комисията и страната бенефициер сключват рамково споразумение с цел определяне и договаряне на правилата за сътрудничество относно финансовото подпомагане от ЕО за страната бенефициер. Когато е необходимо, рамковото споразумение може да се допълни от секторно споразумение или секторни споразумения, обхващащо/и разпоредбите за съответния раздел.

2. Подпомагането съгласно Регламента за ИПП може да бъде предоставено на страната бенефициер само след сключване и влизане в сила на рамковото споразумение, посочено в параграф 1.

Когато е сключено секторно споразумение със страната бенефициер, подпомагането съгласно Регламента за ИПП може да бъде предоставено в рамките на раздела на ИПП, за който се отнася секторното споразумение, само след влизане в сила на рамковото споразумение и секторното споразумение.

▼B

Чрез дерогация от първа алинея, когато не е сключено рамково споразумение или рамковото споразумение в сила, сключено съгласно регламенти (ЕИО) № 3906/89 ([1]), (ЕО) № 1267/1999 ([2]), (ЕО) № 1268/1999 ([3]), (ЕО) № 2500/2001 ([4]) или (ЕО) № 2666/-2000 ([5]) на Съвета, не установява минималните разпоредби, изброени в параграф 3, тези минимални разпоредби се определят в споразуменията за финансиране.

3. Рамковото споразумение установява, по-специално, разпоредбите относно:

а) общите правила за финансово подпомагане от Общността;

б) създаването на структурите и органите, необходими за управление и посочени в членове 21, 32 и 33, както и на всички други съответни специални инстанции;

в) общите отговорности на горепосочените структури, органи и инстанции в съответствие с принципите, определени в членове 22, 23, 24, 25, 26, 28 и 29;

г) изискванията и условията за контрол по отношение на:

i) акредитирането и мониторинга на акредитирането на националния ръководител от компетентния акредитиращ служител в съответствие с принципите, определени в членове 11, 12 и 15;

ii) акредитирането и мониторинга на акредитирането на оперативната структура от националния ръководител в съответствие с принципите, определени в членове 11, 13 и 16;

iii) предоставянето на управленски правомощия от Комисията в съответствие с принципите, определени в членове 11, 14 и 17;

д) установяването на годишна декларация за гарантиране от националния ръководител, както е определено в член 27;

е) правилата за възлагане на обществени поръчки в съответствие с Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 и Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002 на Комисията ([6]) за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

ж) приключването на програми, както е определено в членове 47 и 56;

з) определенията за нередност в съответствие с член 2, на измама и на активна и пасивна корупция в съответствие с определенията, съдържащи се в законодателството на Общността; задължението на страната бенефициер да вземе подходящи превантивни мерки срещу активната и пасивната корупция, мерки за борба с измамите и корективни действия; правилата за възстановяване на средства в случай на нередност или измама;

и) възстановяването и финансовите корекции и адаптирания в съответствие с членове 49 и 50;

([1]) ОВ L 375, 23.12.1989 г., стр. 11.
([2]) ОВ L 161, 26.6.1999 г., стр. 73.
([3]) ОВ L 161, 26.6.1999 г., стр. 87.
([4]) ОВ L 342, 27.12.2001 г., стр. 1.
([5]) ОВ L 306, 7.12.2000 г., стр. 1.
([6]) ОВ L 357, 31.12.2002 г., стр. 1.

▼B

й) правилата за надзор, контрол и одит от Комисията и Европейската сметна палата;

к) правилата относно данъци, мита и други фискални такси;

л) изискванията за информация и публичност.

4. Когато е целесъобразно, може да бъде сключено секторно споразумение, отнасящо се до специфичен раздел на ИПП и допълващо рамковото споразумение. Без да се засягат разпоредбите, предвидени в рамковото споразумение, то включва подробни и специални разпоредби за управлението, оценката и контрола на съответния раздел.

5. В дадена страна бенефициер рамковото споразумение се прилага към всички споразумения за финансиране, както е предвидено в член 8.

Когато съществува секторно споразумение, отнасящо се до даден раздел, то се прилага за всички споразумения за финансиране, сключени в рамките на този раздел.

Член 8

Решения и споразумения за финансиране

1. Решенията на Комисията за приемане на многогодишни или едногодишни програми отговарят на необходимите изисквания за изготвяне на решения за финансиране в съответствие с член 75, параграф 2 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

2. Когато решението за финансиране го налага, Комисията и съответната страна бенефициер сключват споразумение за финансиране. Споразуменията за финансиране могат да се сключват на годишен или многогодишен принцип в съответствие с член 39.

3. Всяка програма е неразделна част от споразумението за финансиране.

4. Споразуменията за финансиране установяват:

а) разпоредби, с които страната бенефициер приема подпомагането от Общността и дава съгласието си за правилата и процедурите за отпускане, отнасящи се до този вид подпомагане;

б) условията за управление на подпомагането, включително съответните методи и отговорности за изпълнение на годишната или многогодишната програма и/или операциите;

▼M1

в) разпоредби, свързани с установяването и редовното актуализиране от страната бенефициер на пътна карта, съдържаща референтни показатели и срокове за постигане на децентрализация без предварителен контрол от Комисията, както е посочено в членове 14 и 18; тези разпоредби са необходими само за тези раздели или програми, за които решението на Комисията за предоставяне на управленски правомощия, както е посочено в член 14, предвижда извършването на предварителен контрол от Комисията.

▼B

ДЯЛ II

ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ПРИЛАГАНЕ

ГЛАВА I

Принципи

Член 9

Съгласуваност на прилагането на подпомагането

1. Подпомагането съгласно Регламента за ИПП се съгласува и координира в рамките на и между разделите на ИПП както на равнище планиране, така и на равнище програмиране.

2. Избягва се всякакво препокриване на действия, обхванати от различни раздели, и не се финансират разходи по повече от една операция.

Член 10

Общи принципи за прилагане на подпомагането

1. Освен ако в параграфи 2, 3 и 4 не е предвидено друго, за прилагане на подпомагането съгласно Регламента за ИПП се използва децентрализирано управление, при което Комисията поверява управлението на определени дейности на страната бенефициер, като същевременно запазва цялостната крайна отговорност за изпълнението на общия бюджет в съответствие с член 53в от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 и съответните разпоредби на Договорите за ЕО.

За целите на подпомагането съгласно Регламента за ИПП децентрализираното управление обхваща най-малко провеждането на търгове, сключването на договори и плащанията.

В случай на децентрализирано управление операциите се изпълняват в съответствие с разпоредбите, предвидени в член 53в от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

2. Централизирано управление, както е определено в член 53а от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, може да се използва в рамките на раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“, по-специално за регионални и хоризонтални програми, и на раздел „Трансгранично сътрудничество“. То може да се използва също за техническо подпомагане в рамките на който и да е раздел на ИПП.

При централизирано управление операциите се изпълняват в съответствие с разпоредбите, предвидени в член 53, буква а), член 53а и членове от 54 до 57 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

3. Съвместно управление, както е определено в член 53г от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, може да се използва в рамките на раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“, по-специално за регионални и хоризонтални програми и за програми с участието на международни организации.

В случай на съвместно управление с международни организации операциите се изпълняват в съответствие с разпоредбите, предвидени в член 53, буква в) и член 53г от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

4. Поделено управление, както е определено в член 53б от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, може да се използва в рамките на раздел „Трансгранично сътрудничество“ за трансгранични програми с участието на държави-членки.

▼B

При поделено управление с държава-членка операциите се изпълняват в съответствие с разпоредбите, предвидени в член 53, буква б), член 53б и в част втора, дял II от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

ГЛАВА II

Системи за управление и контрол

Раздел 1

Децентрализирано управление

Подраздел 1

Акредитиране и предоставяне на управленски правомощия

Член 11

Общи изисквания

1. Преди вземане на решение за предоставяне на управленски правомощия във връзка с раздел, програма или мярка, отнасящи се до страната бенефициер, Комисията се уверява, че въпросната страна изпълнява условията, посочени в член 56, параграф 2 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, по-специално по отношение на създадените системи за управление и контрол, както и че са в сила акредитациите, определени в членове 12 и 13.

2. За тази цел системите за управление и контрол, установени в страната бенефициер, осигуряват ефективен контрол поне в областите, определени в приложението. Разпоредби за други области, предвидени в секторните споразумения или споразуменията за финансиране, се прилагат в допълнение към настоящия регламент.

3. Когато на отделни лица са възложени отговорности за дейност, свързана с управлението, изпълнението и контрола на програми, страната бенефициер позволява на тези лица да изпълняват задълженията, свързани с тези отговорности, включително в случаи, когато между тях и участващите в тази дейност инстанции няма йерархична връзка. Страната бенефициер по-специално упълномощава тези лица да установят посредством официални работни споразумения между тях и съответните инстанции:

а) подходяща система за обмен на информация, включително правото да се изисква информация и правото на достъп до документи и персонал на място, ако е необходимо;

б) стандартите, които трябва да се изпълнят;

в) процедурите, които трябва да се следват.

4. Всички останали специфични изисквания за разделите, установени в секторни споразумения или споразумения за финансиране, се прилагат в допълнение към настоящия регламент.

▼B

Член 12

Акредитиране на националния ръководител и националния фонд

1. Компетентният акредитиращ служител, посочен в член 24, е отговорен за акредитиране на националния ръководител, посочен в член 25, както в качеството му на ръководител на националния фонд в съответствие с член 25, параграф 2, буква а), така и с оглед на способността му да изпълнява отговорностите, определени в член 25, параграф 2, буква б). Акредитирането на националния ръководител обхваща националния фонд, посочен в член 26.

2. Преди акредитиране на националния ръководител компетентният акредитиращ служител се уверява, че са изпълнени приложимите изисквания, определени в член 11, като се позовава на одиторско становище, изготвено от външен одитор, който е функционално независим от всички участници в системите за управление и контрол. Одиторското становище е основано на проучвания, извършени съгласно международно приети одиторски стандарти.

3. Компетентният акредитиращ служител уведомява Комисията за акредитиране на националния ръководител не по-късно от уведомяването за акредитиране на първата оперативна структура, както е посочено в член 13, параграф 3. Компетентният акредитиращ служител предоставя цялата съпътстваща информация, която се изисква от Комисията.

4. Компетентният акредитиращ служител незабавно информира Комисията за всякакви промени относно националния ръководител или националния фонд. Когато някоя промяна засяга националния ръководител или националния фонд по отношение на приложимите изисквания, определени в член 11, компетентният акредитиращ служител изпраща на Комисията оценка на последствията от тази промяна върху валидността на акредитирането. Когато една такава промяна е значителна, компетентният акредитиращ служител уведомява Комисията също и за решението си относно акредитирането.

Член 13

Акредитиране на оперативната структура

1. Националният ръководител е отговорен за акредитиране на оперативните структури, както е посочено в член 28.

2. Преди акредитиране на оперативна структура националният ръководител се уверява, че изискванията, определени в член 11, са изпълнени от въпросната оперативна структура. Това се потвърждава от одиторско становище, изготвено от външен одитор, който е функционално независим от всички участници в системите за управление и контрол. Одиторското становище е основано на проучвания, извършени съгласно международно приети одиторски стандарти.

3. Националният ръководител уведомява Комисията за акредитиране на оперативните структури и предоставя цялата съпътстваща информация, която се изисква от Комисията, включително описание на системите за управление и контрол.

Член 14

Предоставяне на управленски правомощия от Комисията

1. Преди да предостави управленски правомощия, Комисията преразглежда акредитациите, посочени в членове 12 и 13, и проучва процедурите и структурите на всяка засегната инстанция или орган в страната бенефициер. Това може да включва проверки на място, извършени от нейните служби или възложени за подизпълнение на одиторска фирма.

▼B

2. В решението си за предоставяне на управленски правомощия Комисията може да определи допълнителни условия с цел да гарантира, че изискванията, посочени в член 11, са изпълнени. Тези допълнителни условия трябва да бъдат изпълнени в срок, определен от Комисията, за да може предоставянето на управленски правомощия да остане ефективно.

3. Решението на Комисията за предоставяне на управленски правомощия установява списък с евентуални предварителни мерки за контрол, които се извършват от Комисията относно провеждането на търгове за възлагане на договори, отправянето на покани за представяне на предложения, възлагането на договори и отпускането на субсидии. Този списък може да бъде различен за отделните раздели или програми. В зависимост от раздела или програмата предварителните мерки за контрол се прилагат докато Комисията позволи децентрализирано управление без предварителен контрол, както е посочено в член 18.

4. Решението на Комисията може да установява разпоредби относно временно прекратяване или оттегляне на предоставянето на управленски правомощия, свързани с определени инстанции или органи.

Член 15

Отнемане или временно прекратяване на акредитацията на националния ръководител и националния фонд

1. След предоставяне на управленски правомощия от Комисията компетентният акредитиращ служител е отговорен за мониторинга на продължаващото изпълнение на всички изисквания за запазване на акредитацията и информира Комисията за всяка значителна промяна, свързана с това.

2. Ако някое от приложимите изисквания, определени в член 11, не е изпълнено или вече не се изпълнява, компетентният акредитиращ служител пристъпва към временно прекратяване или отнемане на акредитацията на националния ръководител и незабавно информира Комисията за своето решение и причините за него. Преди възстановяване на акредитацията компетентният акредитиращ служител се уверява, че тези изисквания отново се изпълняват. Това се потвърждава от одиторско становище, както е посочено в член 12, параграф 2.

3. В случай на отнемане или временно прекратяване от компетентния акредитиращ служител на акредитацията на националния ръководител се прилагат разпоредбите на настоящия параграф.

През периода, в който акредитацията не е в сила, Комисията спира трансфера на средства за страната бенефициер.

През периода, в който акредитацията не е в сила, всички сметки в еуро или сметките в еуро за съответните раздели се блокират, като плащанията, направени от националния фонд от блокираните сметки в еуро, не се смятат за допустими за финансиране от Общността.

Без да се засягат които и да е други финансови корекции, Комисията може да извърши финансови корекции, определени в член 49, срещу страната бенефициер във връзка с предишно неспазване от нея на изискванията за предоставяне на управленски правомощия.

Член 16

Отнемане или временно прекратяване на акредитацията на оперативните структури

1. След предоставяне на управленски правомощия от Комисията националният ръководител е отговорен за мониторинга на продължаващото изпълнение на всички изисквания за запазване на акредитацията и информира Комисията и компетентния акредитиращ служител за всяка значителна промяна, свързана с това.

▼B

2. Ако някое от изискванията, определени в член 11, не е изпълнено или вече не се изпълнява, националният ръководител пристъпва към временно прекратяване или отнемане на акредитацията на съответната оперативна структура и незабавно информира Комисията и компетентния акредитиращ служител за своето решение и причините за него.

Преди възстановяване на въпросната акредитация националният ръководител се уверява, че тези изисквания отново се изпълняват. Това се потвърждава от одиторско становище, както е посочено в член 13, параграф 2.

3. В случай на отнемане или временно прекратяване от националния ръководител на акредитацията на оперативна структура се прилагат разпоредбите на настоящия параграф.

Комисията не извършва трансфери за страната бенефициер на средства, свързани с програми или операции, изпълнявани от въпросната оперативна структура, докато нейната акредитация е временно прекратена или отнета.

Без да се засягат които и да е други финансови корекции, Комисията може да извърши финансовите корекции, определени в член 49, срещу страната бенефициер във връзка с предишно неспазване от нея на изискванията и условията за предоставяне на управленски правомощия.

Новите правни задължения, поети от въпросната оперативна структура, не са допустими през периода, в който акредитацията не е в сила.

Националният ръководител е отговорен за вземане на подходящи предпазни мерки относно извършените плащания или подписаните договори от въпросната оперативна структура.

Член 17

Оттегляне или временно прекратяване на предоставянето на управленски правомощия

1. Комисията извършва мониторинг на спазването на изискванията, определени в член 11.

2. Независимо от решението на компетентния акредитиращ служител за запазване, временно прекратяване или отнемане на акредитацията на националния ръководител или решението на националния ръководител за запазване, временно прекратяване или отнемане на акредитацията на оперативната структура, Комисията може да оттегли или временно да прекрати предоставянето на управленски правомощия по всяко време, по-специално в случай че някое от изискванията, посочени в член 11, не е спазено или вече не се спазва.

3. В случай на оттегляне или временно прекратяване от Комисията на предоставянето на управленски правомощия се прилагат разпоредбите на настоящия параграф.

Комисията спира трансфера на средства за страната бенефициер.

Без да се засягат които и да е други финансови корекции, Комисията може да извърши финансовите корекции, определени в член 49, срещу страната бенефициер във връзка с предишно неспазване от нея на изискванията за предоставяне на управленски правомощия.

Комисията може да установи други последствия на такова временно прекратяване или оттегляне в специално решение на Комисията.

▼B

Член 18

Децентрализация без предварителен контрол от Комисията

1. Децентрализация без предварителен контрол от Комисията е целта на изпълнението на всички раздели на ИПП, когато подпомагането се прилага децентрализирано в съответствие с член 10. Графикът за постигане на тази цел може да варира в зависимост от конкретния раздел на ИПП.

2. Преди освобождаване от предварителния контрол, определен в решението на Комисията относно предоставяне на управленски права, Комисията се уверява в ефективното функциониране на съответните системи за управление и контрол съгласно съответните общностни и национални правила.

3. По-специално, Комисията извършва мониторинг на изпълнението от страната бенефициер на пътната карта, включена в споразумението за финансиране, както е предвидено в член 8, параграф 4, буква в), която може да се отнася за поетапно освобождаване от различни видове предварителен контрол.

4. Комисията надлежно отчита резултатите, постигнати от страната бенефициер в този контекст, по-специално при предоставянето на подпомагане и в преговорния процес.

Член 19

Мерки за борба с измамите

1. Страните бенефициери гарантират разследването и ефективното разглеждане на предполагаемите случаи на измама и нередности и осигуряват функционирането на механизъм за контрол и отчитане, който съответства на посочения в Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията ([1]). В случай на подозрения за измама или нередност Комисията следва да бъде уведомена незабавно.

2. Освен това страните бенефициери вземат всички подходящи мерки за предотвратяване и противодействие на каквито и да е практики на активна или пасивна корупция на всички етапи от процедурата за възлагане на обществени поръчки или отпускане на субсидии или по време на изпълнение на съответните договори.

Член 20

Одитна пътека

Националният ръководител гарантира, че цялата съответна информация е достъпна за осигуряване по всяко време на достатъчно подробна одитна пътека. Тази информация включва документални доказателства за одобрението на заявления за плащане, за осчетоводяването и плащането по тези заявления и за обработването на аванси, гаранции и задължения.

Подраздел 2

Структури и органи

Член 21

Определяне

1. Страната бенефициер определя следните отделни инстанции и органи:

а) национален координатор за ИПП;

([1]) ОВ L 371, 27.12.2006 г., стр. 1.

▼B

б) стратегически координатор за раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“;

в) компетентен акредитиращ служител;

г) национален ръководител;

д) национален фонд;

е) оперативна структура по раздели на ИПП или програми;

ж) одитиращ орган.

2. Страната бенефициер гарантира, че към инстанциите и органите се прилага подходящо разпределение на задълженията съгласно параграф 1, букви от а) до ж) в съответствие с член 56, параграф 2 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

3. Комисията предоставя управленски правомощия на страната бенефициер в съответствие с член 14 от настоящия регламент само след определяне и създаване на инстанциите и органите, посочени в параграф 1.

Член 22

Функции и отговорности на националния координатор за ИПП

1. Националният координатор за ИПП се назначава от страната бенефициер. Той е висш служител в правителството или държавната администрация на страната бенефициер, който осигурява цялостното координиране на подпомагането съгласно Регламента за ИПП.

2. По-специално той:

а) осигурява партньорство между Комисията и страната бенефициер и тясна връзка между общия присъединителен процес и използването на подпомагането съгласно Регламента за ИПП;

б) носи цялостна отговорност за:

— съгласуваността и координацията на програмите, предвидени съгласно настоящия регламент,

— годишното програмиране за раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“ на национално равнище,

— координиране на участието на страната бенефициер в съответните трансгранични програми с държави-членки и други страни бенефициери, както и в транснационални и междурегионални програми или програми за морски басейни съгласно други инструменти на Общността. Националният координатор за ИПП може да делегира задачите, свързани с това координиране, на координатор за трансгранично сътрудничество;

в) изготвя и след разглеждане от мониторинговия комитет за ИПП предава на Комисията годишните и окончателните доклади за изпълнение на ИПП, както е определено в член 61, параграф 3, заедно с копие до националния ръководител.

Член 23

Функции и отговорности на стратегическия координатор

1. Стратегически координатор се назначава от страната бенефициер за осигуряване на координацията на раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“ под отговорността на националния координатор за ИПП. Стратегическият координатор е субект в рамките на държавната администрация на страната бенефициер, който няма пряко участие в прилагането на съответните раздели.

▼B

2. Стратегическият координатор по-специално:

а) координира подпомагането, предоставено съгласно раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“;

б) изготвя стратегическа рамка за съгласуваност, както е определено в член 154;

в) осигурява координацията между секторните стратегии и програми.

Член 24

Отговорности на компетентния акредитиращ служител

1. Компетентен акредитиращ служител се назначава от страната бенефициер. Това е висш служител в правителството или държавната администрация на страната бенефициер.

2. Компетентният акредитиращ служител отговаря за издаване, мониторинг и временно прекратяване или отнемане на акредитацията на националния ръководител и националния фонд в съответствие с членове 12 и 15.

Член 25

Функции и отговорности на националния ръководител

1. Националният ръководител се назначава от страната бенефициер. Това е висш служител в правителството или държавната администрация на страната бенефициер.

2. Националният ръководител:

а) в качеството си на ръководител на националния фонд носи цялостна отговорност за финансовото управление на средствата от ЕС в страната бенефициер; той отговаря за законосъобразността и редовността на основните транзакции;

б) отговаря за ефективното функциониране на системите за управление и контрол съгласно Регламента за ИПП.

3. За целите на параграф 2, буква а) националният ръководител по-специално изпълнява следните задачи:

а) гарантира редовността и законосъобразността на основните транзакции;

б) изготвя и предава на Комисията заверени отчети за разходите и заявления за плащане; националният ръководител носи цялостна отговорност за точността на заявленията за плащане и за трансфера на средства за оперативните структури и/или крайните бенефициери;

в) проверява съществуването и точността на елементите за съфинансиране;

г) гарантира установяването и незабавното съобщаване на нередности;

д) извършва необходимите финансови адаптирания във връзка с установени нередности съгласно разпоредбите на член 50;

е) той е лице за контакт за обмяната на финансова информация между Комисията и страната бенефициер.

▼B

4. За целите на параграф 2, буква б) националният ръководител по-специално изпълнява следните задачи:

а) отговаря за издаването, мониторинга и временното прекратяване или отнемане на акредитацията на оперативните структури;

б) осигурява съществуването и ефективното функциониране на системи за управление на подпомагането съгласно Регламента за ИПП;

в) гарантира, че системата за вътрешен контрол относно управлението на средства е ефективна и ефикасна;

г) докладва за системите за управление и контрол;

д) осигурява функционирането на подходяща система за отчитане и информация;

е) извършва последващи действия относно констатациите в одиторските доклади на одитиращия орган в съответствие с член 30, параграф 1;

ж) уведомява незабавно Комисията, с копие от уведомлението до компетентния акредитиращ служител, за всяка значителна промяна относно системите за управление и контрол.

5. В съответствие с отговорностите, установени в параграф 2, букви а) и б), националният ръководител изготвя годишна декларация за гарантиране, както е определено в член 27.

Член 26

Национален фонд

Националният фонд е инстанция към държавно министерство в страната бенефициер с централни бюджетни компетенции. Националният фонд действа като централен трезор и отговаря за задачи по финансовото управление на подпомагането съгласно Регламента за ИПП под отговорността на националния ръководител.

По-специално, той отговаря за организирането на банковите сметки, искането за отпускане на средства от Комисията, разрешаването на трансфера на средства, получени от Комисията, за оперативните структури или крайните бенефициери и за финансовото отчитане пред Комисията.

Член 27

Декларация за гарантиране от националния ръководител

1. В съответствие с член 25, параграф 5 националният ръководител прави годишна декларация за управлението под формата на декларация за гарантиране, която се представя на Комисията до 28 февруари всяка година. Той изпраща копие от декларацията за гарантиране до компетентния акредитиращ служител.

2. Декларацията за гарантиране е основана на фактическия надзор, извършен от националния ръководител върху системите за управление и контрол през финансовата година.

3. Декларацията за гарантиране се изготвя както е посочено в рамковото споразумение и включва:

а) потвърждение на ефективното функциониране на системите за управление и контрол;

б) потвърждение на законосъобразността и редовността на основните транзакции;

▼B

в) информация относно всякакви промени в системите и контрола и придружаваща счетоводна информация.

4. Ако потвържденията, които се изискват в съответствие с параграф 3, букви а) и б), липсват, националният ръководител информира Комисията за причините и потенциалните последствия, както и за мерките, които се вземат за коригиране на положението и защита на интересите на Общността. Той изпраща копие от тази информация до компетентния акредитиращ служител.

Член 28

Функции и отговорности на оперативната структура

1. За всеки раздел на ИПП или програма се създава оперативна структура за управление и прилагане на подпомагането съгласно Регламента за ИПП.

Оперативната структура е инстанция или група инстанции в администрацията на страната бенефициер.

2. Оперативната структура отговаря за управлението и изпълнението на съответната програма или програми в съответствие с принципа за добро финансово управление. За тези цели тя изпълнява редица функции, които включват:

а) изготвяне на едногодишни или многогодишни програми;

б) мониторинг на изпълнението на програмите и насочване на дейността на секторния мониторингов комитет, както е определено в член 59, по-специално като осигурява необходимите документи за мониторинг на качеството на изпълнение на програмите;

в) изготвяне на годишни и окончателни секторни доклади за изпълнение, определени в член 61, параграф 1, и след разглеждане от секторния мониторингов комитет предаване на докладите на Комисията, националния координатор за ИПП и националния ръководител;

г) гарантиране, че операциите са избрани за финансиране и одобрени в съответствие с критериите и механизмите, приложими към програмите, и че са съобразени със съответните общностни и национални правила;

д) установяване на процедури, с които да се гарантира съхраняването на всички документи, необходими за осигуряване на адекватна одитна пътека, в съответствие с член 20;

е) организиране на тръжни процедури, процедури за отпускане на субсидии и последващо сключване на договори, извършване и възстановяване на плащания за крайния бенефициер;

ж) гарантиране, че всички инстанции, участващи в изпълнението на операции, поддържат отделна счетоводна система или отделна счетоводна кодификация;

з) гарантиране, че националният фонд и националният ръководител получават цялата необходима информация относно процедурите и проверките, провеждани по отношение на разходите;

и) установяване, поддръжка и актуализиране на системата за отчитане и информация;

й) извършване на проверки, за да се гарантира, че декларираните разходи действително са направени в съответствие с приложимите правила, продуктите или услугите са доставени в съответствие с решението за одобрение и заявленията за плащане на крайния бенефициер са точни. Тези проверки обхващат административни, финансови, технически и физически аспекти на операциите, както е уместно;

▼B

к) осигуряване на вътрешен одит на отделните инстанции, които влизат в нейния състав;

л) осигуряване отчитането на нередности;

м) осигуряване на съответствие с изискванията за информация и публичност.

3. Ръководителите на инстанциите, изграждащи оперативната структура, се определят ясно и отговарят за задачи, възложени на техните съответни инстанции, в съответствие с член 11, параграф 3.

Член 29

Функции и отговорности на одитиращия орган

1. Страната бенефициер определя одитиращ орган, който е функционално независим от всички участници в системите за управление и контрол и отговаря на международно приетите одиторски стандарти. Одитиращият орган отговаря за проверката на ефективното и добро функциониране на системите за управление и контрол.

2. Под отговорността на своя ръководител одитиращият орган по-специално:

а) изготвя и изпълнява всяка година годишен план за одиторска дейност, който обхваща одити, целящи проверка на:

— ефективното функциониране на системите за управление и контрол,

— надеждността на счетоводната информация, предадена на Комисията.

Одиторската дейност включва одити на подходяща извадка операции или транзакции и преглед на процедури.

Годишният план за одиторска дейност се предава на националния ръководител и на Комисията преди началото на съответната година.

б) предава следното:

— годишен доклад за одиторска дейност според модела в рамковото споразумение, който посочва ресурсите, използвани от одитиращия орган, и резюме на всички слабости, открити в системите за управление и контрол или в констатациите относно транзакциите от одитите, извършени в съответствие с годишния план за одиторска дейност през предходния 12-месечен период, който приключва на 30 септември от съответната година. Годишният доклад за одиторска дейност се изпраща на Комисията, националния ръководител и компетентния акредитиращ служител до 31 декември всяка година. Първият такъв доклад обхваща периода от влизане в сила на настоящия регламент до 30 ноември 2007 г.,

— годишно становище според модела в рамковото споразумение относно ефективното функциониране на системите за управление и контрол и спазването на изискванията на настоящия регламент и/или други споразумения между Комисията и страната бенефициер. Това становище се изпраща на Комисията, националния ръководител и компетентния акредитиращ служител. То обхваща същия период и има същия краен срок, както годишния доклад за одиторска дейност,

▼B

— становище относно всеки окончателен отчет за разходите, предаден на Комисията от националния ръководител, за приключване на всяка програма или всяка част от програма. Когато е целесъобразно, окончателният отчет за разходите може да включва заявления за плащане под формата на сметки, които се предават годишно. Становището за всеки окончателен отчет за разходите следва модела, посочен в приложение към рамковото споразумение. То разглежда валидността на заявлението за окончателно плащане и точността на финансовата информация, като се придружава, когато е необходимо, от окончателен доклад за одиторска дейност. Становището се изпраща до Комисията и компетентния акредитиращ служител едновременно със съответния окончателен отчет за разходите, предаден от националния ръководител, или най-малко в рамките на три месеца от предаване на окончателния отчет за разходите.

Допълнителните специфични изисквания за годишния план за одиторска дейност и/или посочените в буква б) доклади и становища могат да бъдат определени в секторните споразумения или споразуменията за финансиране.

По отношение на методологията за одиторската дейност, докладите и одиторските становища, които се изискват съгласно настоящия член, одитиращият орган спазва международните стандарти за одит, по-специално по отношение на оценката на риска, съществеността при одита и одиторската извадка. Тази методология може да се допълва от допълнителни насоки и определения от Комисията, по-специално във връзка с подходящ общ подход за извадките, нивата на поверителност и съществеността.

Член 30

Последващи действия относно докладите на одитиращия орган

1. След получаване на докладите и становищата, посочени в член 29, параграф 2, буква б), първо и второ тире, националният ръководител:

а) решава дали са необходими подобрения в системите за управление и контрол, вписва решенията в това отношение и осигурява навременно реализиране на подобренията;

б) извършва всички необходими адаптирания на заявленията за плащане до Комисията.

2. Комисията може да реши сама да предприеме по-нататъшни действия по тези доклади и становища, например като започне процедура за финансова корекция, или да изиска предприемане на действия от страната бенефициер, като същевременно информира националния ръководител и компетентния акредитиращ служител за своето решение.

▼M1

Член 31

Специални инстанции

В общата рамка, определена от структурите и органите, както е посочено в член 21, функциите, описани в член 28, могат да бъдат групирани и възложени на специални инстанции в определените оперативни структури или извън тях. Това групиране и възлагане съблюдава подходящото разпределение на задълженията, установено с Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, и гарантира, че крайната отговорност за функциите, описани в посочения член, продължава да се носи от определената оперативната структура. Такава структура се формализира в писмени споразумения и подлежи на акредитиране от националния ръководител и възлагане на управлението от Комисията.

▼B

Раздел 2

Други форми на управление

Член 32

Структури и органи за централизирано или съвместно управление

1. При централизирано или съвместно управление страната бенефициер определя национален координатор за ИПП, който действа като представител на страната бенефициер пред Комисията. Той осигурява поддържането на тясна връзка между Комисията и страната бенефициер по отношение на общия присъединителен процес и предприсъединителната помощ на ЕС съгласно ИПП.

Националният координатор за ИПП също отговаря за координиране на участието на страната бенефициер в съответните трансгранични програми с държави-членки и други страни бенефициери, както и в транснационални и междурегионални програми и програми за морски басейни съгласно други инструменти на Общността. Той може да делегира задачи, свързани с тази последна отговорност, на координатор за трансгранично сътрудничество.

2. По отношение на раздел „Трансгранично сътрудничество“ оперативните структури се определят и създават от страната бенефициер в съответствие с разпоредбите на член 139.

Член 33

Структури и органи за поделено управление

При трансгранични програми, изпълнявани чрез поделено управление с държава-членка, се изграждат следните структури в една от държавите-членки, участващи в трансграничната програма, както е определено в член 102:

— единен управителен орган,

— единен сертифициращ орган,

— единен одитиращ орган.

ГЛАВА III

Финансово участие на Европейската общност

Член 34

Допустимост на разходите

1. При децентрализирано управление, независимо от акредитациите от компетентния акредитиращ служител и националния ръководител, подписаните договори и програми, разходите и плащанията, направени от националните органи, не са допустими за финансиране съгласно Регламента за ИПП преди възлагане на управлението на съответните структури и органи от страна на Комисията, освен ако в параграф 2 не е предвидено друго.

Крайната дата за допустимост на разходите се определя в част II или в споразуменията за финансиране, ако е необходимо.

2. Техническото подпомагане за подкрепа на създаването на системи за управление и контрол може да бъде допустимо за финансиране преди първоначалното възлагане на управление за разходи, направени след 1 януари 2007 г.

▼M1

Отправянето на покани за представяне на предложения или за търг може също да бъде допустимо преди първоначалното възлагане на управлението и след 1 януари 2007 г., при условие че това първоначално възлагане на управлението се извърши в срока, определен в резервна клауза, която трябва да се добави в съответните операции или покани, и, освен за раздел „Развитие на селските райони“, при условие че съответните документи са предварително одобрени от Комисията. Въпросните покани за представяне на предложения или за търг могат да бъдат анулирани или променени в зависимост от решението за възлагане на управлението.

▼B

3. ►M1 Освен ако не е предвидено друго в специалните разпоредби, предвидени в отделните раздели на ИПП, следните разходи не са допустими съгласно Регламента за ИПП: ◄

а) данъци, включително данък добавена стойност;

б) мита и вносни мита или всякакви други такси;

в) закупуване, наемане или лизинг на земя и съществуващи сгради;

г) глоби, финансови санкции и разходи за съдебни спорове;

▼M2

д) оперативни разходи, освен когато не е предвидено друго в рамковите споразумения с международни организации;

▼B

е) оборудване втора употреба;

ж) банкови такси, разходи за гаранции и други подобни разходи;

з) разходи при конвертиране, разходи и загуби от обменни курсове, свързани с която и да е от сметките в еуро по разделите, както и други чисто финансови разходи;

и) апортни вноски.

4. Разходите, финансирани съгласно настоящия регламент, не подлежат на друго финансиране от бюджета на Общността.

Член 35

Обработка на постъпления

1. Постъпленията за целите на настоящия регламент включват приходи, получени от операция през периода на нейното съфинансиране от продажби, наеми, услуги, такси за вписване или други еквивалентни постъпления с изключение на:

а) постъпления, генерирани по време на икономическия живот на съфинансираните инвестиции при инвестиране в предприятия;

б) постъпления, генерирани в рамките на мярка за финансов инженеринг, включително фондове за рисков капитал и заемни фондове, гаранционни фондове, лизинг;

в) където е приложимо, вноски от частния сектор за съфинансиране на операции, които се посочват успоредно с публичното участие във финансовите таблици на програмата.

2. Постъпленията, определени в параграф 1, представляват приход, който се приспада от размера на допустимите разходи за съответната операция. Не по-късно от приключване на програмата такива постъпления се приспадат от допустимите разходи по съответната операция в тяхната цялост или пропорционално, в зависимост от това дали са генерирани изцяло или само частично от съфинансирана операция.

▼B

3. Настоящият член не се прилага за:

— раздел „Развитие на селските райони“,

▼M1

— раздел „Регионално развитие“.

Член 36

Собственост на лихви

Всички лихви по която и да е сметка в евро за съответните раздели, открита от националния фонд при децентрализирано управление, остават собственост на страната бенефициер. Лихвите, генерирани от финансирането на програма от Общността, се вписват изключително към тази програма, тъй като се смятат за ресурс за страната бенефициер под формата на национално публично участие, и се декларират пред Комисията при окончателното приключване на програмата.

▼B

Член 37

Финансиране от Общността

1. Финансовото участие на Общността в разходи по многогодишни или едногодишни програми се определя в съответствие със средствата, предложени в многогодишната индикативна финансова рамка съгласно член 5 от Регламента за ИПП.

▼M1

2. Освен ако не е предвидено друго в специалните разпоредби, предвидени в отделните раздели на ИПП, всички операции, които получават подпомагане съгласно различните раздели на ИПП, изискват национално и общностно финансово участие.

▼B

Член 38

Интензитет на помощта и размер на участието на Общността

1. Размерът на участието на Общността се изчислява в зависимост от допустимите разходи, както е определено в част II на всеки раздел на ИПП.

2. Решенията за финансиране, с които се приемат едногодишни или многогодишни програми за всеки раздел на ИПП, определят максимален индикативен размер на участието на Общността и произтичащия от това максимален размер за всяка приоритетна ос.

ГЛАВА IV

Финансово управление

Раздел 1

Бюджетни задължения

Член 39

Принципи

1. Бюджетното задължение, съответстващо на размера на правното задължение, което е под формата на споразумение за финансиране със съответната страна бенефициер, се приема въз основа на решения за финансиране относно приемане на годишни програми.

▼B

2. Решенията за финансиране относно приемане на многогодишни програми могат да предвиждат сключване на многогодишни правни задължения под формата на споразумения за финансиране със съответната страна бенефициер.

В такива случаи бюджетното задължение, съответстващо на размера на правното задължение, може да бъде разпределено на годишни траншове в рамките на няколко години, ако това е предвидено в решението за финансиране и като се вземе предвид многогодишната индикативна финансова рамка. Това разпределение се посочва в съответстващото решение за финансиране и споразумение за финансиране.

Раздел 2

Правила за децентрализирано управление

Член 40

Плащания

1. Плащането от Комисията на участието на Общността се извършва в рамките на наличните средства. При многогодишни програми всяко плащане се вписва в най-ранните открити бюджетни задължения на съответния раздел на ИПП.

2. Плащанията са под формата на авансово финансиране, междинни плащания и плащане на крайното салдо.

3. До 28 февруари всяка година страната бенефициер изпраща на Комисията прогноза на вероятните си заявления за плащане за съответната финансова година и за следващата финансова година относно всеки раздел на ИПП или програма. Комисията може да поиска актуализиране на прогнозата, ако е необходимо.

4. Обменът на информация относно финансови транзакции между Комисията и органите и структурите, посочени в член 21, се извършва, когато е подходящо, по електронен път, като се използват процедури, договорени между Комисията и страната бенефициер.

5. Общата сума от авансовото финансиране и междинните плащания не трябва да надхвърля 95 % от участието на Общността, както е посочено във финансовата таблица на всяка програма.

6. При достигане на тавана, посочен в параграф 5, националният ръководител продължава да предава на Комисията всички заверени отчети за разходи, както и информация за възстановените суми.

▼M1

7. Сумите, посочени в представената от страната бенефициер програма, в заверени отчети за разходи, в заявления за плащане и в разходи, посочени в докладите за изпълнение, се деноминират в евро. Страните бенефициери превръщат в евро сумите на разходите, направени в национална валута, като използват месечния счетоводен курс за евро, определен от Комисията за месеца, през който разходите са били отразени в сметките на националния фонд или на съответната оперативна структура, както е уместно.

▼B

8. Плащанията от Комисията за националния фонд се извършват в сметката в еуро в съответствие с разпоредбите, предвидени в членове 41, 42, 43, 44 и 45 и в рамковите и секторните споразумения и споразуменията за финансиране. За всяка въпросна програма по ИПП или, ако е подходящо, раздел на ИПП, се открива сметка в еуро, като тя се използва изключително за транзакции, свързани с тази програма или раздел.

▼B

9. Страните бенефициери гарантират, че крайните бенефициери получават общата сума на публичното участие в определения срок и изцяло. Не се начислява никаква специална такса или друга такса с еквивалентен ефект, която би намалила тези суми за крайните бенефициери.

10. Разходите могат да бъдат покрити от финансиране от Общността само ако са направени и платени от крайния бенефициер. Платените от крайните бенефициери разходи се доказват с платени фактури или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност, или други подходящи документи, когато съгласно програмата подпомагането не е функция на разходите. Разходите трябва да бъдат заверени от националния ръководител.

Член 41

Приемливост на заявленията за плащане

За да одобри Комисията заявление за плащане, трябва да са изпълнени минималните изисквания, определени в член 42, параграф 1, член 43, параграф 1 и член 45, параграф 1.

Член 42

Авансово финансиране

1. В случай на заявление за плащане за авансово финансиране минималните изисквания, посочени в член 41, са следните:

а) националният ръководител е уведомил Комисията за откриването на съответната сметка в евро;

б) акредитациите, издадени от компетентния акредитиращ служител и националния ръководител, са в сила и предоставянето на управленски правомощия от Комисията е валидно;

в) съответното споразумение за финансиране е влязло в сила.

2. Плащанията за авансово финансиране представляват определен процент от участието на Общността за съответната програма, както е посочено в част II от настоящия регламент. При многогодишни програми авансовото финансиране може да бъде разпределено между няколко финансови години.

3. Общата сума, платена като авансово финансиране, се възстановява на Комисията, ако за съответната програма не е изпратено заявление за плащане в срок от 15 месеца от датата, на която Комисията извършва първото плащане на авансово финансиране. Това възстановяване не засяга участието на Общността за въпросната програма.

4. Общата сума на авансово финансиране се изчиства от сметките най-късно при приключване на програмата. Докато трае програмата, националният ръководител използва авансовото финансиране единствено за плащане на участието на Общността в разходите съгласно настоящия регламент.

Член 43

Междинни плащания

1. В случай на заявление за междинно плащане минималните изисквания, посочени в член 41, са следните:

а) националният ръководител е изпратил до Комисията заявление за плащане и отчет за разходите, свързан с въпросното плащане; отчетът за разходите е заверен от националния ръководител;

▼B

б) спазени са таваните за подпомагането на Общността съгласно всяка приоритетна ос, както е посочено в решението за финансиране на Комисията;

в) оперативната структура е изпратила до Комисията годишните секторни доклади за изпълнение, посочени в член 61, параграф 1, включително последния такъв доклад;

г) в съответствие с член 29, параграф 2, буква б), първо и второ тире одитиращият орган е изпратил до Комисията последния годишен доклад за одиторска дейност и становище относно съответствието на създадените системи за управление и контрол с изискванията на настоящия регламент и/или тези на което и да е споразумение между Комисията и страната бенефициер;

д) акредитациите, издадени от компетентния акредитиращ служител и националния ръководител, са в сила и предоставянето на управленски правомощия от Комисията е валидно.

Ако не са изпълнени едно или повече от условията, посочени в настоящия параграф, страната бенефициер предприема необходимите мерки за коригиране на положението, когато това се изисква от Комисията и в срока, определен от нея.

2. Ако е видно, че приложимите правила не са били спазени или че средствата на Общността са били използвани неправомерно, Комисията може да намали или прекрати временно междинните плащания за страната бенефициер в съответствие с разпоредбите на член 46. Комисията съответно информира страната бенефициер.

3. Временното прекратяване или намаляването на междинни плащания спазва принципа за пропорционалност и не засяга решенията за съответствие и приключване на сметките и финансовите корекции.

Член 44

Изчисляване на плащанията

Плащанията се изчисляват въз основа на участието на Общността във финансирането на съответните операции до сумата, получена чрез прилагане на процента на съфинансиране, предвиден за всяка приоритетна ос в решението за финансиране, към допустимите разходи, като се взема предвид максималният размер на участието на Общността, определен за всяка приоритетна ос.

Член 45

Плащане на крайното салдо

1. При плащане на крайното салдо се прилага срокът, определен в член 166 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, като минималните изисквания, посочени в член 41, са следните:

а) националният ръководител е изпратил до Комисията заявление за окончателно плащане и окончателен отчет за разходите; окончателният отчет за разходите е заверен от националния ръководител;

б) оперативната структура е изпратила до Комисията окончателните секторни доклади за съответната програма, както е посочено в член 61, параграф 1;

в) в съответствие с член 29, параграф 2, буква б), трето тире одитиращият орган е изпратил до Комисията становище относно всеки окончателен отчет за разходите, придружено от окончателен доклад за дейността;

▼B

г) акредитациите, издадени от компетентния акредитиращ служител и националния ръководител, са в сила и предоставянето на управленски правомощия от Комисията е валидно.

2. Тази част от бюджетните задължения за многогодишни програми, които все още са отворени на 31 декември 2017 г. и за които до 31 декември 2018 г. на Комисията не са били предадени документите, посочени в параграф 1, автоматично се отменят.

Член 46

Временно прекратяване на плащанията

1. Всички или част от плащанията могат да бъдат временно прекратени от Комисията, ако:

а) съществува сериозен недостатък в системата за управление и контрол на програмата, който засяга надеждността на процедурата за заверяване на плащанията и за който не са били взети коригиращи мерки; или

б) разходите, посочени в заверен отчет за разходите, са свързани със съществена нередност, която не е била отстранена; или

в) има нужда от пояснения относно информацията, която се съдържа в декларацията за разходите.

2. На страната бенефициер се дава възможност да представи своите забележки в срок от два месеца преди вземане на решение от Комисията относно временно прекратяване в съответствие с параграф 1.

3. Комисията отменя временното прекратяване, когато страната бенефициер е взела необходимите мерки за коригиране на недостатъка, нередността или липсата на яснота, посочени в параграф 1.

Ако страната бенефициер не е взела тези мерки, Комисията може да реши да отмени цялото или част от участието на Общността за програмата в съответствие с член 51.

Член 47

Приключване на програма

1. След получаване от Комисията на заявление за окончателно плащане програмата се смята за приключена в момента на настъпване на някое от следните събития:

— плащане на крайното салдо, дължимо от Комисията,

— издаване на разпореждане за възстановяване от Комисията,

▼M1

— отмяна на задължението за плащане на крайното салдо на поетото бюджетно задължение от Комисията.

▼B

2. Приключването на дадена програма не засяга правото на Комисията да извърши финансова корекция на по-късен етап.

3. Приключването на програма не засяга задълженията на страната бенефициер да продължи да съхранява свързаните с нея документи в съответствие с член 48.

▼B

Член 48

Съхраняване на документи

Всички документи, свързани с дадена програма, се съхраняват от страната бенефициер в продължение на най-малко три години след приключване на програмата. Този период се прекъсва в случай на съдебно производство или при надлежно мотивирано искане на Комисията.

Член 49

Финансови корекции

1. За да гарантира, че средствата се използват в съответствие с приложимите правила, Комисията прилага процедури за приключване на сметките или механизми за финансова корекция в съответствие с член 53б, параграф 4 и член 53в, параграф 2 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 и както е посочено в рамковите или, ако има такива, секторните споразумения.

2. Финансова корекция може да възникне вследствие на:

а) установяване на специфична нередност, включително измама; или

б) установяване на слабост или недостатък в системите за управление и контрол на страната бенефициер.

3. Ако Комисията установи, че разходи по програмите, обхванати от настоящия регламент, са направени по начин, който е в нарушение на приложимите правила, тя решава какви суми да се изключат от финансиране от Общността.

4. Изчисляването и налагането на такива корекции, както и свързани с това възстановявания, се извършват от Комисията в съответствие с критериите и процедурите, предвидени в членове 51, 52 и 53. Други разпоредби относно финансови корекции, определени в секторни споразумения или споразумения за финансиране, се прилагат в допълнение към настоящия регламент.

Член 50

Финансови адаптирания

▼M1

1. Националният ръководител, който на първо място носи отговорността за разследване на нередности, извършва финансови адаптирания, когато се установят нередности или небрежност в операции или програми, като отменя изцяло или част от участието на Общността за въпросните операции или програми. Националният ръководител взема предвид характера и сериозността на нередностите и финансовата загуба за участието на Общността.

2. В случай на нередност националният ръководител събира обратно участието на Общността, изплатено на крайния бенефициер, в съответствие с националните процедури за възстановяване.

▼B

Член 51

Критерии за финансови корекции

1. Комисията може да извърши финансови корекции, като отмени изцяло или част от участието на Общността за програма при обстоятелствата, посочени в член 49, параграф 2.

▼B

2. При установяване на отделни случаи на нередност Комисията взема предвид системния характер на нередността, за да определи дали трябва да се приложи корекция с фиксирана стойност или екстраполирана стойност.

3. При вземане на решение относно размера на корекцията Комисията отчита характера и сериозността на нередността и/или степента и финансовите последици на установените слабости или недостатъци в системата за контрол и управление за съответната програма.

Член 52

Процедура за финансова корекция

1. Преди да вземе решение относно финансова корекция, Комисията информира националния ръководител за своите временни заключения и изисква от него да представи забележките си в срок от два месеца.

Когато Комисията предлага финансова корекция въз основа на екстраполация или с фиксиран размер, на страната бенефициер се предоставя възможност да определи действителната степен на нередност чрез проверка на съответната документация. Със съгласието на Комисията страната бенефициер може да ограничи обхвата на тази проверка до подходяща част или извадка от съответната документация. С изключение на надлежно обосновани случаи, времето, разрешено за тази проверка, не надхвърля срок от два месеца след двумесечния период, посочен в първа алинея.

2. Комисията взема предвид всяко доказателство, предоставено от страната бенефициер в определените в параграф 1 срокове.

3. Комисията се стреми да вземе решение относно финансовата корекция в срок от шест месеца след откриване на процедурата, както е посочено в параграф 1.

Член 53

Възстановяване

1. Всяко възстановяване в общия бюджет на Европейския съюз се извършва преди падежната дата, посочена в разпореждането за възстановяване, издадено в съответствие с член 72 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002. Падежната дата е последният ден от втория месец след издаване на разпореждането.

2. Всяко забавяне за извършване на възстановяването води до лихва за забавено плащане, която започва да тече от падежната дата и приключва в деня на действително плащане. Размерът на тази лихва е един и половина процентни пункта над прилагания от Европейската централна банка лихвен процент спрямо основните ѝ операции за рефинансиране в първия работен ден от месеца на падежната дата.

Член 54

Повторно използване на участието на Общността

1. Средствата от участието на Общността, отменено съгласно член 49, се изплащат на бюджета на Общността, включително лихвите по тях.

2. Отмененото или възстановено участие на Общността в съответствие с член 50 не може да бъде повторно използвано за операцията или операциите, за които е извършено възстановяване или адаптиране, нито, ако възстановяването или адаптирането са извършени за системна нередност, за съществуващи операции в рамките на цялата или на част от приоритетната ос, в която е настъпила системната нередност.

▼B

Раздел 3

Правила за централизирано и съвместно управление

Член 55

Плащания

1. Плащането от Комисията на участието на Общността се извършва в рамките на наличните средства.

2. Съгласно член 81 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 плащанията се извършват при представяне на доказателство, че съответната операция е в съответствие с разпоредбите на Регламента за ИПП, настоящия регламент, договора или отпускането на субсидии.

3. Бюджетните кредити, необходими за покриване на разходите, посочени в годишните програми, се предоставят чрез едно или повече от следните действия: плащане на цялата дължима сума, авансово финансиране, едно или повече междинни плащания, плащане на салдото по дължимите суми.

4. Плащанията от Комисията се извършват винаги когато е възможно в еуро към сметка в еуро.

Член 56

Приключване на програма

1. Дадена програма е приключена, когато са приключени всички договори и субсидии, финансирани по тази програма.

2. След получаване на заявление за окончателно плащане даден договор или дадена субсидия се смятат за приключени в момента на настъпване на някое от събитията, посочени в член 47, параграф 1.

3. Приключването на договор или субсидия не засяга правото на Комисията да извърши финансова корекция на по-късен етап.

ГЛАВА V

Оценка и мониторинг

Член 57

Оценка

1. Оценките са насочени към подобряване на качеството, ефективността и съгласуваността на подпомагането от фондове на Общността, както и стратегията и изпълнението на програмите.

▼M1

2. Документите за многогодишно индикативно планиране, посочени в член 5, подлежат на предварителна оценка от Комисията.

▼B

3. Комисията може също да извършва стратегическа оценка.

▼M1

4. Програмите подлежат на предварителни оценки и, ако е необходимо, на междинни и/или последващи оценки в съответствие със специалните разпоредби, предвидени в отделните раздели на ИПП в част II от настоящия регламент и в съответствие с член 21 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002.

_____

7. Резултатите от оценките се вземат предвид в цикъла на програмиране и изпълнение.

▼B

8. Комисията разработва методи на оценяване, включително стандарти за качество, като използва обективни и измерими показатели.

Член 58

Мониторинг при децентрализирано управление

▼M1

1. При децентрализирано управление в срок от шест месеца след влизане в сила на първото споразумение за финансиране страната бенефициер създава мониторингов комитет за ИПП в съгласие с националния координатор за ИПП и Комисията, за да се осигури съгласуваност и координация при изпълнение на разделите на ИПП.

▼B

2. Мониторинговият комитет за ИПП се уверява в цялостната ефективност, качество и съгласуваност на изпълнението на всички програми и операции за постигане на целите, поставени в споразуменията за финансиране, както и в документите за многогодишно индикативно планиране. За тази цел той използва елементите, предоставени от секторните мониторингови комитети, както е предвидено в член 59, параграф 3.

3. Мониторинговият комитет за ИПП може да отправя предложения до Комисията, националния координатор за ИПП и националния ръководител за всякакви действия за осигуряване на съгласуваност и координация между изпълняваните програми и операции по различните раздели, както и за всякакви корективни мерки, приложими към всички раздели и необходими, за да се гарантира постигане на общите цели на предоставеното подпомагане и да се подобри цялостната му ефикасност. Той може също така да отправя предложения до съответния/те секторен/ни мониторингов/и комитет/и за решения относно всички корективни мерки, които целят постигане на целите на програмата и подобряване ефикасността на предоставеното подпомагане по съответните програми или раздел/и на ИПП.

4. Мониторинговият комитет за ИПП приема вътрешния си процедурен правилник в съответствие с мандата на мониторинговия комитет, определен от Комисията, и с институционалната, правната и финансовата рамка на съответната страна бенефициер.

5. Освен ако не е предвидено друго в мандата на мониторинговия комитет, определен от Комисията, се прилагат разпоредбите на настоящия параграф.

Мониторинговият комитет за ИПП включва сред членовете си представители на Комисията, националния координатор за ИПП, националния ръководител, представители на оперативните структури и стратегическия координатор.

Представител на Комисията и националният координатор за ИПП са съпредседатели на заседанията на мониторинговия комитет за ИПП.

▼B

Мониторинговият комитет за ИПП заседава поне веднъж годишно. Могат да бъдат свиквани също междинни заседания, по-специално на тематична основа.

Член 59

Секторни мониторингови комитети при децентрализирано управление

▼M1

1. Мониторинговият комитет за ИПП е подпомаган от секторни мониторингови комитети, създадени съгласно разделите на ИПП в срок от шест месеца от влизане в сила на първото финансово споразумение и в съответствие със специалните разпоредби, предвидени в част II. Секторните мониторингови комитети са свързани с програми или раздели. Те могат да включват представители на гражданското общество, ако е уместно.

▼B

2. Всеки секторен мониторингов комитет се уверява в ефективността и качеството на изпълнение на съответните програми или операции в съответствие със специалните разпоредби, предвидени за всеки раздел в част II и за свързаните секторни споразумения и/или споразуменията за финансиране. Той може да отправя предложения до Комисията и националния координатор за ИПП, като изпраща копие до националния ръководител, за решения или всякакви корективни мерки за гарантиране постигането на целите на програмата и подобряване ефикасността на предоставеното подпомагане.

3. Секторните мониторингови комитети докладват на мониторинговия комитет за ИПП. По-специално, те предоставят на мониторинговия комитет за ИПП информация, свързана със:

а) постигнатия напредък за изпълнение на програмите по приоритетни оси и, където е уместно, по мерки или операции; това включва постигнатите резултати, показатели за финансово изпълнение и други фактори, като информацията се изготвя с цел подобряване изпълнението на програмите;

б) всички аспекти на функционирането на системите за управление и контрол, на които обръщат внимание одитиращият орган, националният ръководител или компетентният акредитиращ служител.

▼M1

Член 60

Мониторинг при централизирано и съвместно управление

При централизирано и съвместно управление Комисията може да предприеме всички действия, които смята за необходими за извършване на мониторинг на съответните програми. В случай на съвместно управление тези действия могат да бъдат извършени съвместно със съответната/ите международна/и организация/и. Националният координатор за ИПП може да бъде асоцииран към мониторинговите дейности.

▼B

Член 61

Годишни и окончателни доклади за изпълнението

1. Оперативните структури изготвят годишен секторен доклад и окончателен секторен доклад за изпълнението на програмите, за които отговарят, в съответствие с процедурите, определени в част II за всеки раздел на ИПП.

▼B

Годишните секторни доклади за изпълнението обхващат финансовата година. Окончателните секторни доклади за изпълнението обхващат целия период на изпълнение и могат да включват последния годишен секторен доклад.

2. Докладите, посочени в параграф 1, се изпращат до националния координатор за ИПП, националния ръководител и Комисията след разглеждане от секторните мониторингови комитети.

3. Въз основа на посочените в параграф 1 доклади националният координатор за ИПП изпраща до Комисията и националния ръководител, след разглеждане от мониторинговия комитет за ИПП, годишни и окончателни доклади за изпълнението на подпомагането съгласно Регламента за ИПП.

4. Годишният доклад за изпълнение, посочен в параграф 3, който се изпраща до 31 август всяка година и за първи път през 2008 г., обобщава отделните годишни секторни доклади, изготвени съгласно различните раздели, и включва информация за:

а) постигнатия напредък за изпълнение на подпомагането на Общността относно приоритетите, определени в документа за многогодишно индикативно планиране и различните програми;

б) финансовото изпълнение на подпомагането на Общността.

5. Окончателният доклад за изпълнението, посочен в параграф 3, обхваща целия период на изпълнение и може да включва последния годишен доклад, посочен в параграф 4.

ГЛАВА VI

Публичност и видимост

Член 62

Информация и публичност

1. При централизирано и съвместно управление информацията за програми и операции се предоставя от Комисията с подкрепата на националния координатор за ИПП, където е подходящо. При децентрализирано управление и във всички случаи на програми или част от програми по раздел „Трансгранично сътрудничество“, които не се изпълняват чрез споделено управление, страната бенефициер и националният координатор за ИПП популяризират програми и операции и предоставят информация за тях. При поделено управление държавите-членки, страните бенефициери и управителният орган, посочен в член 103, популяризират програми и операции и предоставят информация за тях. Информацията е предназначена за гражданите и бенефициерите, като цели да подчертае ролята на Общността и да осигури прозрачност.

▼M1

2. При децентрализирано управление оперативните структури отговарят за организиране на публикуването на списъка с крайните бенефициери, наименованията на операциите и размера на финансирането от Общността, предоставено за операции. Те гарантират, че крайният бенефициер е информиран, че приемането на финансиране означава също приемане на включването му в публикувания списък на крайните бенефициери. Всички лични данни, включени в този списък, се обработват в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([1]).

([1]) ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1.

▼B

3. В съответствие с член 90 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 Комисията публикува подходящата информация относно договорите. Комисията публикува резултатите от тръжната процедура в *Официален вестник на Европейския съюз*, на уебстраницата EuropeAid и във всички други подходящи медии в съответствие с приложимите договорни процедури за външни действия на Общността.

Член 63

Видимост

1. Комисията и съответните национални, регионални или местни органи на страните бенефициери се договарят относно съгласуван набор от дейности, които да бъдат предоставени, и разпространяват в страните бенефициери информация за подпомагането съгласно Регламента за ИПП.

Процедурите за изпълнение на такива дейности се уточняват в секторните споразумения или споразуменията за финансиране.

2. Изпълнението на дейностите, посочени в параграф 1, е отговорност на крайните бенефициери и се финансира от средствата, отпуснати за съответните програми или операции.

ЧАСТ II

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ДЯЛ I

РАЗДЕЛ „ПОДПОМАГАНЕ НА ПРЕХОДА И ИНСТИТУЦИОНАЛНО ИЗГРАЖДАНЕ“

ГЛАВА I

Предмет на подпомагане и допустимост

Член 64

Области на подпомагане

1. Подпомагане съгласно този раздел може да бъде отпуснато на страните бенефициери по-специално в следните области:

а) укрепване на демократичните институции и принципите на правовата държава;

б) насърчаване и защита на основните права и свободи, посочени в Европейската харта за основните права;

в) реформа в държавната администрация;

г) реформа в областта на правосъдието и вътрешните работи, като реформа в правната система, полицията, прокуратурата, съдебната власт, наказателните системи, както и в системата за митнически и граничен контрол, като специално се наблегне на подобряване на борбата с корупцията, организираната престъпност, тероризма и незаконната миграция и на създаването на информационни системи, обхващащи тези области;

▼B

д) осъвременяване на регулаторната рамка, включително подкрепа за инвестиции в оборудване за ключови институции, чиито инфраструктури или капацитет за мониторинг и прилагане на законодателството се нуждаят от укрепване;

е) установяване или укрепване на системи за финансов контрол;

ж) укрепване на пазарната икономика, по-специално чрез помощ за самостоятелното организиране на икономическите оператори и пряка подкрепа за икономическата дейност, включително подпомагане на частния сектор и на промишленото преструктуриране, разнообразяване на икономиката, модернизиране на ключови сектори и подобряване на специфични области;

з) развитие на гражданското общество и диалога между правителството и неправителствени организации за насърчаване на демокрацията, правовата държава, човешките права, зачитането и защитата на малцинствата, както и на диалога в гражданското общество;

и) установяване на социален диалог като елемент на добро управление и за насърчаване на честни и справедливи условия на работа;

й) насърчаване на мерки за интеграция на малцинствата, помирение и изграждане на доверие на всички равнища в обществото;

к) политика за околната среда, основана на високо равнище на защита, насърчаване на принципа „замърсителят плаща“, устойчиво използване на природните ресурси, енергийна ефективност, възобновяеми източници и постепенно приемане на общностната политика във всички области, засегнати от климатичните промени;

л) подобряване на достъпа до финансови механизми за малки и средни предприятия и държавни администрации;

м) институционално изграждане в областта на ядрената безопасност, управлението на радиоактивни отпадъци и защита от радиация в съответствие с достиженията на общностното право и най-добрите практики на Европейския съюз;

н) подкрепа за участие в общностни програми, по-специално в тези, които целят повишаване на информираността на европейските граждани, и подготовка за участие в агенции на Общността.

2. В допълнение към областите в параграф 1, подпомагане съгласно този раздел може да бъде предоставено на страните бенефициери, посочени в приложение II към Регламента за ИПП, за следните области:

а) социално, икономическо и териториално развитие, включващо, *inter alia,* инвестиции в регионалното развитие, развитието на човешките ресурси и развитието на селските райони в съответствие с член 2, параграф 3, буква б) от Регламента за ИПП;

б) премахване на пречките за социална интеграция и подкрепа за пазарите на труда, които насърчават интеграцията, по-специално чрез действия, насочени към подобряване на жизнения стандарт, борба с безработицата и укрепване на човешките ресурси;

в) подкрепа за производствения сектор и услугите и за подобряване на свързаните с бизнеса инфраструктури;

г) адаптиране, реформа и при необходимост, установяване на образователни системи и системи за професионално обучение;

д) подобряване на достъпа до и взаимното свързване на транспортни, информационни, енергийни и други мрежи;

▼B

е) реформа на здравеопазването;

ж) подобряване на информационните и комуникационните системи.

▼M1

За всеки отделен случай Комисията може да реши да предостави подпомагане съгласно този раздел за посочените по-горе области на страните бенефициери, изброени в приложение I към Регламента за ИПП, на които все още не са предоставени управленски правомощия, посочени в член 14.

▼B

Член 65

Форми на подпомагане

1. Подпомагането съгласно този раздел може да бъде предоставено чрез:

а) мерки за административно сътрудничество с цел обучение и обмен на информация с участието на експерти от публичния сектор, изпратени от държавите-членки или международни организации, по-специално чрез туининг, лек туининг и инструмента TAIEX;

б) техническо подпомагане;

в) инвестиции в регулаторната инфраструктура, включително независими външни многостранни институции, по-специално в подкрепа на привеждане в съответствие с нормите и стандартите на Европейския съюз. Тези инвестиции трябва да са насочени към ключови регулаторни институции и да са извършени въз основа на ясна стратегия за реформа в държавната администрация и привеждане в съответствие с достиженията на правото на Общността;

г) схеми за субсидии;

д) механизми за подготвяне на проекти;

е) прилагане на финансови механизми в сътрудничество с финансови институции;

ж) бюджетна подкрепа в съответствие с разпоредбите на член 15, параграф 1 от Регламента за ИПП.

2. На страните бенефициери, посочени в приложение II към Регламента за ИПП, съгласно този раздел може да бъде предоставено подпомагане и чрез мерки и действия, подобни на предвидените съгласно раздели „Регионално развитие“, „Развитие на човешките ресурси“ и „Развитие на селските райони“, включително операции по инвестиране.

3. Подпомагането може също така да се използва за покриване на разходите за участие на Общността в международни мисии, инициативи или организации, работещи в интерес на страната бенефициер, включително административните разходи.

Член 66

Допустимост на разходите

1. Разходите съгласно този раздел са допустими, ако са направени след сключването на поръчки, договори и субсидии с изключение на случаите, изрично предвидени в Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

2. В допълнение към правилата, определени в член 34, параграф 3, следните разходи не са допустими:

а) разходи за лизинг;

б) амортизационни разходи.

▼B

3. Чрез дерогация от член 34, параграф 3 за всеки отделен случай се решава дали са допустими следните разходи:

а) оперативни разходи, включително разходи за наем, изцяло свързани с периода на съфинансиране на операцията;

б) данък добавена стойност, ако са изпълнени следните условия:

i) данъкът добавена стойност не може да се възстанови по никакъв начин,

ii) доказано е, че плащането му е поето от крайния бенефициер, и

iii) данъкът добавена стойност е ясно посочен в предложението за проект;

▼M1

в) разходи, свързани с банкова гаранция или подобно обезпечение, което трябва да бъде предоставено от крайния бенефициер на субсидия.

▼B

Член 67

Интензитет на помощта и размер на участието на Общността

1. За целите на този раздел допустимите разходи, посочени в член 38, параграф 1, се основават на публичните разходи в случаите на децентрализирано управление и на общите разходи в случаите на централизирано и съвместно управление.

2. При децентрализирано управление в допълнение към общите правила, определени в членове 37 и 38, настоящият параграф се прилага към подпомагане съгласно този раздел.

При субсидии от крайните бенефициери може да се изиска да участват в допустимите разходи за операцията. При операция по инвестиране участието на Общността не следва да надхвърля ►M1 85 % ◄ от публичните разходи, като останалите ►M1 15 % ◄ се предоставят от публични средства в страната бенефициер. В изключителни и надлежно обосновани случаи участието на Общността може да надхвърли ►M1 85 % ◄ от публичните разходи.

Дейностите по институционално изграждане изискват степен на съфинансиране от крайния бенефициер и/или от публични средства в страната бенефициер. Въпреки това, в надлежно обосновани случаи дейностите по институционално изграждане могат да бъдат финансирани до 100 % от средствата на Общността.

Подпомагането, предоставено чрез мерки за административно сътрудничество, както е посочено в член 65, параграф 1, буква а), може да бъде финансирано 100 % от средствата на Общността.

3. При централизирано или съвместно управление Комисията взема решение относно размера на участието на Общността, което може да достигне до 100 % от допустимите разходи.

▼B

ГЛАВА II

Програмиране

Член 68

Програмна рамка

►M1 По принцип съгласно този раздел подпомагането е под формата на: ◄

— национални програми,

— регионални и хоризонтални програми и механизми.

Член 69

Национални програми

▼M1

1. Националните програми се приемат от Комисията въз основа на предложения от страната бенефициер, които вземат предвид принципите и приоритетите, определени в документите за многогодишно индикативно планиране, посочени в член 5. Предложенията посочват по-специално приоритетните оси, които ще бъдат обхванати в съответната страна бенефициер и които могат да включват областите на подпомагане, посочени в член 64.

2. Предложенията на страните бенефициери се избират чрез прозрачни, процедури, които предвиждат консултации със съответните заинтересовани страни при изготвяне на предложенията.

3. Всяка година след обсъждане между Комисията и страната бенефициер на нейните предложения, страната бенефициер представя на Комисията фишове за проектите. Фишовете за проекти ясно определят приоритетните оси, планираните операции и избрания метод за изпълнение. Въз основа на фишовете за проекти Комисията изготвя предложения за финансиране.

▼B

4. Предложенията за финансиране се приемат посредством решение за финансиране в съответствие с член 8.

5. Комисията и страната бенефициер сключват споразумение за финансиране, както е предвидено в член 8.

Член 70

Участие в програми на Общността в рамките на национални програми

1. Подпомагане може да се предостави с цел подкрепа за участието на страни бенефициери в програми на Общността. Участието се посочва в националните програми.

2. Общите средства, дадени под формата на общностна подкрепа за участие в програми на Общността, не трябва да надхвърлят ограничението, посочено в националната програма.

▼B

3. При участието на страни бенефициери в програми на Общността се съблюдават специален ред и условия, определени за всяка такава програма в меморандума за разбирателство, който се сключва между Комисията и страната бенефициер в съответствие със споразуменията, установяващи общите принципи за участието на страните бенефициери в програми на Общността. Меморандумът за разбирателство включва разпоредби за общия размер на участието на страната бенефициер и на сумата, предоставена при подпомагане съгласно Регламента за ИПП.

Член 71

Участие в агенции на Общността в рамките на национални програми

1. Подпомагане може да се предостави с цел подкрепа за участието на страните бенефициери в агенции на Общността. Участието се посочва в националните програми.

2. Страните бенефициери може да бъдат поканени да участват *ad hoc* в работата на различни агенции на Общността. Разходите за тяхното участие може да се финансират от подпомагането, предоставено съгласно Регламента за ИПП, подобно на начина, който се използва при участие в програми на Общността.

Член 72

Регионални и хоризонтални програми

1. Комисията изготвя регионални и хоризонтални програми при пълна съгласуваност и координация с националните програми и въз основа на съответните документи за многогодишно индикативно планиране, като се провеждат консултации със съответните участници.

2. Целта на регионалните и хоризонтални програми е насърчаване на регионалното сътрудничество, укрепване на многостранния обмен в страните бенефициери и оказване на подкрепа за инициативи, насърчаващи страните бенефициери да си сътрудничат в области от общ интерес.

▼M1

3. Регионалните програми обхващат страни бенефициери от Западните Балкани. Програмите са насочени по-специално към помиряване, възстановяване и политическо сътрудничество в региона.

▼B

4. Хоризонталните програми обхващат няколко или всички страни бенефициери в области от общ интерес, в които подпомагането чрез такива програми може да бъде по-ефективно и с по-малко средства, отколкото чрез национални програми.

5. Съгласно регионалните и хоризонтални програми подпомагане може да се предостави в области като механизъм за изготвяне на проекти, подкрепа за гражданското общество, митници, подкрепа за малки и средни предприятия, механизми за общинско финансиране и общинска инфраструктура, статистика, ядрена безопасност, информация и комуникации.

▼B

ГЛАВА III

Изпълнение

Раздел 1

Рамка за изпълнение и принципи

Член 73

Общи принципи

1. Подпомагането съгласно този раздел се предоставя посредством централизирано, децентрализирано или съвместно управление в съответствие с член 53 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

2. Целта е да се осигури децентрализирано управление в случаите, в които става въпрос за национални програми.

▼M1

3. Регионалните и хоризонтални програми се изпълняват от Комисията централизирано или чрез съвместно управление с международни организации, както е посочено в член 53 г от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

▼B

Член 74

Структури и органи при централизирано и съвместно управление

При централизирано или съвместно управление националният координатор за ИПП е единственото лице за контакт на Комисията в съответствие с член 32.

Член 75

Структури и органи при децентрализирано управление

1. Когато при децентрализирано управление в съответствие с член 22, параграф 2, буква б) националният координатор за ИПП отговаря за програмирането на този раздел на национално равнище, той изпълнява следните задачи:

▼M1

а) организира изготвянето на предложенията, както е посочено в член 69;

▼B

б) изготвя и представя на Комисията фишовете за проекти, посочени в член 69;

в) следи за техническото изпълнение на националните програми.

2. ►M1 В съответствие с член 28 оперативната структура включва една или повече изпълнителни агенции, които се създават в рамките на националната администрация на страната бенефициер или под прекия ѝ контрол. ◄

След консултации с националния координатор за ИПП националният ръководител посочва програмни ръководители, които оглавяват изпълнителните агенции.

Програмните ръководители са служители в държавната администрация на страната бенефициер. Те отговарят за дейностите на изпълнителните агенции в съответствие с член 28.

3. В рамките на националната администрация програмните ръководители назначават служители като старши програмни ръководители. На цялостната отговорност на съответния програмен ръководител старшите програмни ръководители изпълняват следните задачи:

а) отговарят за техническите аспекти на операциите в рамките на съответните министерства;

▼B

б) съдействат на програмния ръководител за доброто и своевременно изготвяне и изпълнение на операциите на техническо равнище;

в) отговарят за координирането по всяка приоритетна ос, посочена в предложението за проект на страната бенефициер.

Член 76

Акредитиране на оперативната структура и предоставяне на управленски правомощия

1. Когато средствата на Общността се управляват от съществуващи национални инстанции в страните бенефициери съгласно Регламент (ЕИО) № 3906/89 или Регламент (ЕО) № 2500/2001 преди датата на влизане в сила на настоящия регламент, тези инстанции (наричани по-долу „съществуващи национални инстанции“) управляват средствата съгласно раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“, докато Комисията приеме решение за предоставяне на управленски правомощия.

2. В никакъв случай съществуващите национални инстанции не могат да управляват средства съгласно раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“ без предоставяне на управленски правомощия съгласно настоящия регламент за повече от една година от влизането в сила на настоящия регламент.

3. Комисията решава дали да предостави управленски правомощия на съществуващите национални инстанции, по-специално по отношение на списъка с отклонения, представен в съответствие с параграф 4, и решението, взето от националния ръководител в съответствие с параграф 5.

4. Националният ръководител извършва оценка на оперативната структура, която включва съществуващите национални инстанции, с оглед на изискванията в член 11. По-специално, той изготвя, както е посочено в член 11, списък на изискванията съгласно настоящия регламент, които оперативната структура не изпълнява, въз основа на становището на външен одитор, който е функционално независим от всички участници в системата за управление и контрол.

Списъкът с отклоненията се изпраща на Комисията най-късно четири месеца след влизането в сила на настоящия регламент.

5. Когато несъответствието, посочено в параграф 4, се смята за съвместимо с ефикасното и ефективно функциониране на оперативните структури, националният ръководител може да реши да даде акредитиране на съответните инстанции съгласно настоящия регламент.

Най-късно пет месеца след влизането в сила на настоящия регламент националният ръководител изпраща на Комисията решение относно акредитирането на съответните инстанции. Това решение включва пътна карта с цели, обвързани с времето, посочваща стъпките, които трябва да се предприемат за отстраняване на несъответствието в списъка, посочен в параграф 4. Пътната карта се съгласува с Комисията.

6. Когато несъответствието, посочено в параграф 4, не се смята за съвместимо с ефикасното и ефективно функциониране на оперативната структура, националният ръководител пристъпва към акредитиране на съответната оперативна структура в съответствие с разпоредбите на член 13.

▼B

7. Ако Комисията реши да предостави управленски правомощия на съществуващите национални инстанции съгласно настоящия регламент, решението на Комисията може да определи допълнителни условия за националните органи. При определяне на допълнителни условия Комисията поставя срок на националните органи, в който те трябва да ги изпълнят, за да може предоставянето на управленски правомощия да бъде ефективно. Решението на Комисията съдържа също списък на предварителни проверки, както е посочено в член 14, параграф 3.

8. Независимо от решението на националния ръководител Комисията може, по всяко време, да реши да запази, временно да прекрати или да оттегли предоставянето на управленски правомощия на някоя от съответните инстанции.

9. На всички етапи националният ръководител гарантира, че страната бенефициер предоставя исканата от Комисията информация.

Член 77

Принципи на изпълнение при туининг-проекти

1. Туининг-проектите се създават под формата на предоставяне на субсидии, при което избрани администрации на държава-членка се съгласяват да окажат исканата експертиза в публичния сектор срещу възстановяване на разходите, направени за тази експертиза.

Предоставянето на субсидии може, по-специално, да предвижда дългосрочно командироване на служител, който, в качеството си на пребиваващ туининг-консултант, да бъде съветник на пълно работно време на администрацията на страната бенефициер.

Туининг предоставянето на субсидии се изготвя в съответствие със съответните разпоредби на част първа, дял VI относно безвъзмездните средства от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 и Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002.

2. Комисията изготвя туининг-наръчник, включващ система от фиксирани ставки и цени за възстановяване на разходите за експертизата, предоставена в публичния сектор от избраните администрации на държавата-членка, като този наръчник редовно се актуализира.

▼M1

Член 78

Принципи на изпълнение при участие в програми и агенции на Общността

При участие в програми и агенции на Общността изпълнението се състои в заплащане към програмата и бюджета на агенцията на частта от финансовото участие на страната бенефициер, която се финансира съгласно ИПП. Плащането се извършва от националния фонд в случай на децентрализирано управление и от министерствата или други компетентни публични органи в страните бенефициери в случай на централизирано управление. В последния случай Комисията няма да извършва плащания на авансово финансиране на участието на Общността.

▼B

Раздел 2

Финансово управление

Член 79

Плащания при децентрализирано управление

1. Чрез дерогация от член 40, параграф 6, при достигане на тавана от 95 % националният ръководител представя само нов заверен отчет за разходите и информация за възстановените суми, когато иска плащането на крайното салдо.

2. Авансовото финансиране представлява по принцип 50 % от участието на Общността за съответната програма. То може да бъде платено на годишни вноски. Ставката от 50 % може да бъде повишена, ако националният ръководител покаже, че размерът, който ще се получи като резултат, няма да покрива авансовото финансиране на договорите и субсидиите, подписани на национално равнище.

3. Размерът на авансовото финансиране се изчислява като сумата от прогнозния размер, който се сключва годишно, и настоящия размер, за който са вписани договорни задължения през предходните години. С изключение на авансово финансиране, отнасящо се за участие в програми и агенции на Общността, авансовото финансиране се плаща след първата покана за търг или за представяне на предложения.

4. Плащанията за участие в програми и агенции на Общността може да достигнат 100 % от вноската на Общността, свързана с това участие.

Член 80

Съхраняване на документи

Чрез дерогация от член 48 писмените протоколи от цялата процедура по възлагане на поръчка, предоставяне на субсидии или сключване на договори съгласно този раздел се съхраняват от оперативната структура за период от поне седем години от плащането на салдото по договора.

Член 81

Собственост на лихви

Чрез дерогация от член 36 лихвата, генерирана от финансиране на програма от страна на Общността, се декларира пред Комисията винаги когато се подава заявление за плащане пред Комисията.

Раздел 3

Оценка и мониторинг

▼M1

Член 82

Оценка

1. Програмите по раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“ подлежат на предварителна, както и на междинна и/или последваща оценка в съответствие с член 57.

2. Преди предоставяне на управленски правомощия на страната бенефициер всички оценки се извършват от Комисията.

▼M1

След предоставяне на управленски правомощия, страната бенефициер отговаря за извършването на междинна оценка, ако е необходимо, без да се засягат правата на Комисията да извършва всички *ad hoc* оценки, които смята за необходими.

Отговорността за извършване на предварителни и последващи оценки остава прерогатив на Комисията дори след предоставяне на управленски правомощия, без да се засягат правата на страната бенефициер да извършва всички такива оценки, които смята за необходими.

3. В съответствие с член 22 от Регламента за ИПП съответните докладите с оценка се изпращат на Комитета за ИПП за обсъждане.

▼B

Член 83

Мониторинг

1. При децентрализирано управление в съответствие с член 59 националният координатор за ИПП създава секторен мониторингов комитет за раздел „Подпомагане на прехода и институционално изграждане“, наричан по-долу „комитет ТАІВ“.

2. Комитетът ТАІВ заседава най-малко два пъти годишно по инициатива на страната бенефициер или на Комисията. Той изготвя свой процедурен правилник в съответствие с мандата на секторния мониторингов комитет, определен от Комисията, и с институционалната, правната и финансовата рамка на съответната страна бенефициер. Той приема този процедурен правилник в съгласие с националния координатор за ИПП, националния ръководител и мониторинговия комитет за ИПП.

3. Председател на комитета ТАІВ е националният координатор за ИПП. Членове на комитета са националният ръководител, програмните ръководители и когато е уместно, други представители на оперативната структура, представители на Комисията, както и, ако е целесъобразно, представители на международни финансови институции и гражданското общество, определени от страната бенефициер в съгласие със Комисията.

4. В съответствие с член 59, параграф 2 комитетът ТАІВ се уверява в ефективността и качеството на съответните програми и операции, по-специално чрез:

а) преглед на докладите за състояние на изпълнението, в които подробно се описва финансовият и оперативен напредък на програмите;

б) преглед на постигане на целите и резултатите от програмите;

в) преглед на плановете за поръчки, както и съответни препоръки за оценка;

г) обсъждане на проблематични въпроси и операции;

д) предлагане на подходящи корективни действия;

е) преглед на случаите на измами и нередности и представяне на мерките, взети за възстановяване на средствата и предотвратяване на нови подобни случаи;

ж) преглед на годишния план за одиторска дейност, изготвен от одитиращия орган, и резултатите и препоръките от извършените одити.

▼B

5. Комитетът TAIB извършва мониторинг на всички текущи програми съгласно този раздел. При инвестиционни операции, трансфер на активи или приватизации страната бенефициер извършва мониторинг на програмите до тяхното приключване и уведомява комитета TAIB за промени в резултатите на тези програми, които могат да повлияят значително върху техния ефект, устойчивост и самостоятелност при предприемането на действия.

6. Комитетът TAIB може да бъде подпомаган от секторни мониторингови подкомитети, създадени от страната бенефициер с цел мониторинг на програмите и операциите по този раздел, групирани по мониторингови сектори. Подкомитетите докладват на комитета TAIB. Те изготвят и приемат свой вътрешен процедурен правилник в съответствие с мандата, определен от Комисията.

Член 84

Годишни и окончателни секторни доклади за изпълнението

1. При децентрализирано управление оперативната структура изпраща на Комисията, на националния координатор за ИПП и на националния ръководител до 30 юни всяка година годишен секторен доклад.

2. Окончателният секторен доклад се представя на Комисията, националния координатор за ИПП и националния ръководител най-късно шест месеца след приключване на програмата. Окончателният секторен доклад обхваща целия период на изпълнение и включва последния годишен секторен доклад.

3. Секторните доклади се разглеждат от комитета TAIB, преди да бъдат предадени на Комисията, националния координатор за ИПП и националния ръководител.

4. Секторните доклади включват следната информация:

а) количествени и качествени елементи относно постигнатия напредък при изпълнение на програмата, приоритетни оси и операции във връзка със специфични и проверими цели;

б) подробна информация за финансовото изпълнение на програмата;

в) информация относно стъпките, предприети от оперативната структура или комитета TAIB с цел да се осигури качество и ефективност на изпълнението, по-специално:

i) мерките за мониторинг и оценка, включително договореностите за събиране на данни,

ii) кратко описание на значителни проблеми при изпълнение на програмата и взетите последващи мерки,

iii) използването на техническо подпомагане;

г) информация относно дейностите по предоставяне на информация и популяризиране на програмата в съответствие с член 62.

▼B

ДЯЛ II

РАЗДЕЛ „ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО“

ГЛАВА I

Предмет на подпомагане и допустимост

Член 85

Допълнителни определения за раздел „Трансгранично сътрудничество“

За целите на настоящия дял, в допълнение към определенията, предвидени в член 2, „участващи страни“ означава държави-членки и/или страни бенефициери, които участват в трансгранична програма по този раздел.

Член 86

Области и форми на подпомагане

1. Раздел „Трансгранично сътрудничество“ предоставя подпомагане при следните случаи:

а) трансгранично сътрудничество между една или няколко държави-членки и една или няколко страни бенефициери;

б) трансгранично сътрудничество между две или повече страни бенефициери.

2. Подпомагането от Общността съгласно параграф 1 е насочено към укрепване на трансграничното сътрудничество посредством съвместни местни и регионални инициативи, които съчетават целите на външната помощ и на икономическото и социално сближаване. По-специално, това сътрудничество се стреми към осъществяване на една или няколко от следните широки цели:

а) насърчаване на устойчиво икономическо и социално развитие в граничните райони;

б) съвместна работа за посрещане на общите предизвикателства в области като околна среда, природно и културно наследство, обществено здравеопазване, предотвратяване на организираната престъпност и борба с нея;

в) гарантиране на ефективни и сигурни граници;

г) насърчаване на съвместни малки действия с участието на местни представители от граничните райони.

3. Целите, посочени в параграф 2, може да бъдат осъществени:

а) като се насърчава предприемаческият дух, по-специално развитието на малки и средни предприятия, туризма, културата и трансграничната търговия;

б) като се насърчава и подобрява съвместното опазване и управление на природните и културните ресурси, както и предотвратяването на екологични и технологични рискове;

в) като се подкрепят връзките между градските и селските райони;

г) като се намали изолацията чрез по-добър достъп до транспортните, информационни и комуникационни мрежи и услуги и трансграничните мрежи и инсталации за водоснабдяване, управление на отпадъците и енергоснабдяване;

▼B

д) като се развива сътрудничеството, възможностите и съвместното използване на инфраструктури, по-специално в сектори като здравеопазване, култура, туризъм и образование;

е) като се насърчава правното и административно сътрудничество;

ж) като се осигури ефективно управление на границите, улесняване на законната търговия и преминаване, като същевременно границите бъдат защитени срещу контрабанда, трафик, организирана престъпност, заразни болести и незаконна миграция, включително транзитна миграция;

з) като се насърчава трансграничният контакт на регионално и местно равнище, задълбочава се обменът и икономическото, социално, културно и образователно сътрудничество между местните общности;

и) като се насърчава интегрирането на трансграничните пазари на труда, местни инициативи за заетост, равенство на половете и равни възможности, обучение и социално включване;

й) като се насърчава обменът на човешки ресурси и механизми за научноизследователско и технологично развитие.

▼M1

4. Раздел „Трансгранично сътрудничество“ може да финансира също, ако е уместно, участието на отговарящи на критериите за допустимост райони на страните бенефициери в транснационални и междурегионални програми в рамките на цел „Европейско териториално сътрудничество“ на структурните фондове и в многостранните програми за морски басейни съгласно Регламент (ЕО) № 1638/2006 на Европейския парламент и на Съвета ([1]). Правилата, регламентиращи участието на страни бенефициери в горепосочените програми, се определят в съответните програмни документи и/или в съответните споразумения за финансиране, както е уместно.

▼B

Член 87

Партньорство

Разпоредбите на член 11, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета ([2]) се прилагат *mutatis mutandis* към държавите-членки и страните бенефициери в контекста на трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1.

Член 88

Териториална допустимост

1. За целите на трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1, буква а), областите, които отговарят на изискванията за финансиране, са, както следва:

а) регионите от NUTS ниво 3 или при липса на класификация NUTS, еквивалентни области по сухопътните граници между Общността и страните бенефициери;

б) регионите от NUTS ниво 3 или при липса на класификация NUTS, еквивалентни области по морските граници между Общността и страните бенефициери, които са отделени, по общо правило, най-много със 150 километра, като се вземат предвид потенциални корекции, необходими за осигуряване на съгласуваност и последователност на действието за сътрудничество.

([1]) ОВ L 310, 9.11.2006 г., стр. 1.
([2]) ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 25.

▼B

Незабавно след влизането в сила на настоящия регламент Комисията приема списък с допустими региони в Общността и в страните бенефициери. Този списък е валиден от 1 януари 2007 г. до 31 декември 2013 г.

2. За целите на трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1, буква б), областите, които отговарят на изискванията за финансиране, са, както следва:

а) регионите от NUTS ниво 3 или при липса на класификация NUTS, еквивалентни области по сухопътните граници между страните бенефициери;

б) регионите от NUTS ниво 3 или при липса на класификация NUTS, еквивалентни области по морските граници между страните бенефициери, които са отделени, по общо правило, най-много със 150 километра, като се вземат предвид потенциални корекции, необходими за осигуряване на съгласуваност и последователност на действието за сътрудничество.

Списъкът на допустимите региони се включва в съответните трансгранични програми, посочени в член 94.

3. За целите на участие в програмите, посочени в член 86, параграф 4, регионите, отговарящи на изискванията за финансиране в страните бенефициери, се посочват в съответния програмен документ, ако е уместно.

Член 89

Допустимост на разходите

1. Разходи съгласно този раздел са допустими, ако са реално платени между 1 януари 2007 г. и 31 декември от третата година след последното поето бюджетно задължение, за операции или част от операции, проведени в рамките на държавите-членки, и са направени след подписване на споразумението за финансиране за операции или част от операции, проведени в рамките на страните бенефициери.

2. В допълнение към правилата, определени в член 34, параграф 3, следните разходи не са допустими:

а) лихви по заеми;

▼M1

_____

▼B

3. Чрез дерогация от член 34, параграф 3 допустими са следните разходи:

а) данък добавена стойност, ако са изпълнени следните условия:

i) данъкът добавена стойност не може да се възстанови по никакъв начин,

ii) доказано е, че плащането му е поето от крайния бенефициер, и

iii) данъкът добавена стойност е ясно посочен в предложението за проект;

б) разходи за транснационални финансови транзакции;

в) когато изпълнението на операция изисква откриването на отделна сметка или сметки, банковите разходи за откриване и управление на сметките;

г) такси за правни консултации, нотариални такси, разходи за технически или финансови експерти, разходи за счетоводство или одит, ако са пряко свързани със съфинансираната операция и са необходими за нейното подготвяне или изпълнение;

▼B

д) разходи за гаранции, предоставени от банка или друга финансова институция, дотолкова доколкото гаранциите се изискват от националното или общностно законодателство;

е) разходи за организация и управление, при условие че са въз основа на реални разходи, направени в резултат на изпълнението на съответната операция. Фиксираните суми, основани на средни разходи, не могат да надхвърлят 25 % от тези преки разходи за операция, която може да повлияе на равнището на разходите за организация и управление. Изчислението трябва да бъде надлежно документирано и редовно преглеждано;

▼M1

ж) закупуване на земи на стойност до 10 % от допустимите разходи за съответната операция.

▼M2

оперативните разходи, включително разходите за наем, свързани изключително с периода на съфинансиране на операцията, може да бъдат счетени за допустими в зависимост от случая.

▼B

4. В допълнение към техническото подпомагане за трансграничната програма, посочена в член 94, допустими са следните разходи, платени от публичните органи при подготвяне и изпълнение на операция:

а) разходи за професионални услуги, предоставени от публичен орган, различен от крайния бенефициер, при подготвяне и изпълнение на операция;

б) разходи за предоставяне на услуги, свързани с подготвянето и изпълнението на операция, и предоставени от публичен орган, който е крайният бенефициер и който изпълнява операцията за собствена сметка, без да използва услугите на други външни доставчици на услуги, ако тези разходи са допълнителни и се отнасят до разход, реално и пряко платен за съфинансираната операция.

Съответният публичен орган фактурира разходите, посочени в буква а) от този параграф, на крайния бенефициер или удостоверява тези разходи въз основа на документи с еквивалентна доказателствена стойност, които позволяват идентифициране на реалните разходи, платени от този орган за тази операция.

Разходите, посочени в буква б) от настоящия параграф, трябва да бъдат удостоверени с документи, които позволяват идентифициране на реалните разходи, платени от съответния публичен орган за тази операция.

5. Без да се засягат разпоредбите на параграфи от 1 до 4, участващите страни в трансграничната програма могат да определят допълнителни правила за допустимост на разходите.

Член 90

Интензитет на помощта и размер на участието на Общността

1. За целите на този раздел допустимите разходи, посочени в член 38, параграф 1, се основават или на публичните разходи или на общия размер на разходите, както е договорено от участващите страни и е определено в трансграничната програма.

2. Участието на Общността за трансгранични програми на равнище приоритетни оси не надхвърля тавана от 85 % от допустимите разходи.

3. Участието на Общността за всяка приоритетна ос не е по-малко от 20 % от допустимите разходи.

▼B

4. Никоя операция не получава процент на съфинансиране, по-висок от свързания със съответната приоритетна ос.

5. По време на периода на допустимост, посочен в член 89, параграф 1, в допълнение към разпоредбите на член 34, параграф 4:

а) дадена операция може да получи подпомагане от Общността съгласно само една трансгранична програма едновременно;

б) дадена операция не получава подпомагане на стойност, по-висока от общия размер на отпуснатите публични разходи.

6. По отношение на държавните помощи за предприятия по смисъла на член 87 от Договора публичните помощи, предоставени по трансгранични програми, спазват таваните за държавни помощи.

ГЛАВА II

Програмиране

Раздел 1

Програми

Член 91

Подготовка и одобрение на трансграничните програми

1. Подпомагането за трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1, по принцип се предоставя в рамките на многогодишни програми за трансгранично сътрудничество, наричани по-долу „трансгранични програми“.

2. Трансграничните програми се изготвят за всяка граница или група от граници посредством подходящо групиране на региони от NUTS ниво 3 или при липса на класификация NUTS, на еквивалентни области.

3. Всяка трансгранична програма се изготвя съвместно от участващите страни в сътрудничество с партньорите, посочени в член 11 от Регламент (ЕО) № 1083/2006.

4. Участващите страни съвместно представят на Комисията предложение за трансгранична програма, съдържащо всички елементи, посочени в член 94.

5. Комисията оценява предложената трансгранична програма, за да определи дали тя съдържа всички елементи, посочени в член 94, и дали допринася за целите и приоритетите на съответния документ или документи за многогодишно индикативно планиране, посочени в член 5.

Когато Комисията прецени, че трансграничната програма не съдържа всички елементи, посочени в член 94, или не е в съответствие с целите и приоритетите на документа или документите за многогодишно индикативно планиране, тя може да прикани участващите страни да предоставят цялата необходима допълнителна информация и, ако е необходимо, да преразгледат предложената програма.

6. Комисията приема с решение трансграничната програма.

Член 92

Споразумения за финансиране

1. За трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква а), между Комисията и всяка от страните бенефициери, участващи в програмата, се сключват многогодишни споразумения за финансиране въз основа на решението, посочено в член 91, параграф 6.

▼M1

Когато трансграничната програма се изпълнява съгласно преходните договорености, посочени в член 99, между Комисията и всяка от страните бенефициери, участващи в програмата, се сключват годишни или многогодишни споразумения за финансиране. Всяко споразумение за финансиране обхваща участието на Общността за съответната страна бенефициер и за една или няколко години, както е уточнено в плана за финансиране, посочен в член 99, параграф 2.

2. За трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква б), между Комисията и всяка от страните бенефициери, участващи в програмата, се сключват годишни и многогодишни споразумения за финансиране въз основа на решението, посочено в член 91, параграф 6. Всяко споразумение за финансиране обхваща участието на Общността за съответната страна бенефициер и за една или няколко години, както е уточнено в плана за финансиране, посочен в член 94, параграф 2, втора алинея.

▼B

Член 93

Преразглеждане на трансграничните програми

1. По инициатива на участващите страни или на Комисията със съгласието на участващите страни трансграничните програми могат да бъдат преразгледани и, ако е необходимо, останалата част от програмата да бъде ревизирана, в един или няколко от следните случаи:

а) с цел актуализиране на плана за финансиране съгласно преработването на многогодишната индикативна финансова рамка, посочена в член 5 от Регламента за ИПП;

б) в резултат на значителни социално-икономически промени;

в) за да се отчетат в по-голяма или различна степен големите промени в приоритетите на Общността или в националните или регионални приоритети;

г) в светлината на посочената в член 109 или член 141 оценка;

д) в резултат на трудности, срещани при изпълнението;

е) вследствие на прекратяване на преходните договорености, посочени в член 100, или друго изменение на разпоредбите за изпълнение, включително преминаване от централизирано към децентрализирано управление в страните бенефициери.

2. Комисията приема с решение преразгледаната трансгранична програма и в съответствие с нея се сключва ново споразумение или нови споразумения за финансиране, както е посочено в член 92. Когато е целесъобразно, се прилагат разпоредбите на член 9, параграф 3 от Регламента за ИПП.

▼B

Член 94

Съдържание на трансграничните програми

1. Всяка трансгранична програма съдържа следната информация:

а) списък на допустимите области, обхванати от програмата в съответствие с член 88, включително гъвкавите области, както е посочено в член 97;

б) анализ на положението в допустимите области на сътрудничество по отношение на силните и слаби страни и средносрочните нужди и цели, произтичащи от анализа;

в) описание на стратегията за сътрудничество и избраните приоритети и мерки за подпомагане с оглед на съответния документ или документи за многогодишно индикативно планиране на страната/ите бенефициер/и и други национални и регионални стратегически документи, както и резултатите от предварителната оценка, посочена в член 109 или в член 141;

г) информация за приоритетните оси, свързаните мерки и техните специфични цели. Тези цели се измерват количествено, като се използва ограничен брой показатели за изпълнението и резултатите и се има предвид принципът на пропорционалността. Тези показатели дават възможност за измерване на напредъка по отношение на началната ситуация и ефективността на целите, изпълняващи приоритетите;

д) правилата за допустимост на разходите, посочени в член 89;

е) специална приоритетна ос за техническо подпомагане, обхващаща дейностите по подготовка, управление, мониторинг, оценка, информация и контрол, свързани с изпълнението на програмата, както и дейности за увеличаване на административния капацитет за прилагане на програмата до не повече от 10 % от участието на Общността за програмата. В изключителни случаи, при съгласие на Комисията и участващите страни, за този приоритет може да се отдели сума, надхвърляща 10 % от участието на Общността за програмата;

ж) информация за взаимно допълване с мерки, финансирани от други раздели на ИПП или други инструменти на Общността, когато е уместно;

з) разпоредбите за изпълнение на трансграничната програма, включително:

i) назначение от участващите страни на структурите и органите, посочени в член 102, и, където е приложимо, член 139,

ii) описание на системите за мониторинг и оценка,

▼M1

iii) когато е приложимо, информация за компетентната инстанция, отговорна за получаване на плащанията, внасяни от Комисията, и за инстанцията или инстанциите, отговарящи за извършване на плащанията към крайните бенефициери,

▼B

iv) когато е приложимо, определяне на процедурите за мобилизиране и движение на паричните потоци, с цел осигуряване на прозрачност,

v) елементите, които имат за цел да се осигури публичността и информацията за трансграничните програми, както е посочено в член 62,

▼B

vi) когато е приложимо, описание на процедурите, договорени между Комисията и участващите страни, за обмен на електронни данни.

2. Освен това трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква а), съдържат единен план за финансиране въз основа на многогодишната индикативна финансова рамка без разбивка по участващи страни, който включва таблица, уточняваща размера на участието на Общността и неговата ставка, както и размера, финансиран от националните партньори, за всяка година от многогодишната индикативна финансова рамка и за всяка приоритетна ос.

Трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква б), съдържат план за финансиране въз основа на многогодишната индикативна финансова рамка, който включва за всяка участваща страна таблица, уточняваща размера на участието на Общността и неговата ставка и размера, финансиран от националните партньори, за всяка година от многогодишната индикативна финансова рамка и за всяка приоритетна ос.

Раздел 2

Операции

Член 95

Подбор на операции

1. Трансграничните програми финансират съвместни операции, които са съвместно избрани от участващите страни чрез единна покана за представяне на предложения, обхващащи цялата допустима област.

▼M1

Участващите страни могат също така да изберат съвместни операции извън поканите за представяне на предложения. В този случай съвместната операция се посочва специално в трансграничната програма или, ако е съвместима с приоритетите или мерките на трансграничната програма, се определя след приемане на програмата в решение, взето от съвместния мониторингов комитет, посочен в член 110 или в член 142.

▼B

2. Операциите, подбрани за трансграничните програми, обхващат крайни бенефициери от най-малко две участващи страни, които за всяка операция си сътрудничат поне по един от следните начини: съвместно развитие, съвместно внедряване, съвместни екипи и съвместно финансиране.

▼M1

3. За трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква а), подбраните операции обхващат крайни бенефициери от поне една от участващите държави-членки и от една от участващите страни бенефициери.

▼B

4. Подбраните операции, изпълняващи горепосочените условия, могат да бъдат изпълнени в една-единствена страна, при условие че имат ясна трансгранична полза.

5. Всяка програма установява правила за допустимост при подбора на операциите, чрез които се предотвратява дублиране на усилията при различните трансгранични програми съгласно ИПП или други инструменти на Общността.

▼M1

Член 96

Отговорности на водещия бенефициер и на останалите крайни бенефициери

1. За трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква а), крайните бенефициери от една операция избират помежду си водещ бенефициер преди представяне на предложението за операция. Водещият бенефициер се намира в една от участващите страни и поема следните отговорности:

а) определя договореностите за своите взаимоотношения с крайните бенефициери, участващи в операцията, чрез споразумение, включващо *inter alia* разпоредби, гарантиращи доброто финансово управление на отпуснатите за операцията средства, включително условията за възстановяване на неправомерно платени суми;

б) натоварен е да следи за изпълнението на цялата операция;

в) отговаря за прехвърляне на участието на Общността към крайните бенефициери, участващи в операцията;

г) следи разходите, представени от крайните бенефициери, участващи в операцията, да са направени само за изпълнение на операцията и да съответстват на дейностите, договорени между крайните бенефициери, участващи в операцията;

д) проверява дали разходите, представени от крайните бенефициери, участващи в операцията, са били заверени от инспектиращите органи, посочени в член 108.

2. За трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква а), изпълнени съгласно преходните договорености, определени в член 99:

а) крайните бенефициери от една операция в участващите държави-членки избират помежду си водещ бенефициер преди представяне на предложението за операция. Водещият бенефициер се намира в една от участващите държави-членки и поема отговорностите, изброени в параграф 1, букви а)—д), по отношение на частта от операцията, която се изпълнява в държавите-членки;

б) крайните бенефициери от една операция във всяка участваща страна бенефициер избират помежду си водещ бенефициер преди представяне на предложението за операция. Водещите бенефициери се намират в съответната участваща страна бенефициер и поемат отговорностите, изброени в параграф 1, букви а)—г), по отношение на частта от операцията, която се изпълнява в съответната страна.

Водещите бенефициери от участващите държави-членки и страни бенефициери работят в тясно сътрудничество при изпълнение на операцията.

3. За трансграничните програми, отнасящи се за сътрудничеството, посочено в член 86, параграф 1, буква б), крайните бенефициери от една операция във всяка участваща страна бенефициер избират помежду си водещ бенефициер преди представяне на предложението за операция. Водещите бенефициери се намират в съответната участваща страна бенефициер и поемат отговорностите, изброени в параграф 1, букви а)—г), по отношение на частта от операцията, която се изпълнява в съответната страна.

Водещите бенефициери от участващите страни бенефициери работят в тясно сътрудничество при изпълнение на операцията.

▼M1

4. Всеки краен бенефициер, участващ в операцията, носи отговорност за нередности в декларираните от него разходи.

▼B

Член 97

Специални условия, регламентиращи местонахождението на операциите

1. В надлежно обосновани случаи и до 20 % от размера на участието ѝ в трансграничната програма Общността може да финансира разходи, направени за изпълнението на операциите или части от операциите в региони от NUTS ниво 3 или при липса на класификация NUTS, еквивалентни области, съседни на областите с право на финансиране по тази програма. В изключителни случаи, договорени между Комисията и участващите страни, обхватът на тази гъвкава схема може да се разшири с цел включване на региони от NUTS ниво 2 или при липса на класификация NUTS, еквивалентни области, в които са разположени областите с право на финансиране.

▼M1

На ниво проекти, в изключителни случаи, разходите, направени извън областта, засегната от програмата, така както е определено в първа алинея, могат да отговарят на изискванията за финансиране само ако проектът не може да постигне целите без тези разходи.

▼B

2. Участващите страни във всяка програма гарантират законосъобразността и редовността на тези разходи.

Подборът на операциите извън областта с право на финансиране, посочена в параграф 1, се потвърждава:

а) от управителния орган, посочен в член 102, за програми или част от програми, изпълнявани чрез поделено управление с държави-членки;

б) от оперативните структури, посочени в член 28, за програми или част от програми, изпълнявани в страни бенефициери чрез децентрализирано управление;

в) от Комисията за програми или част от програми, изпълнявани в страни бенефициери чрез централизирано управление.

ГЛАВА III

Изпълнение

Раздел 1

Общи разпоредби

Член 98

Ред и условия за изпълнение

1. За трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1, буква а), по принцип програмите се изпълняват чрез поделено управление с държави-членки от органите, посочени в член 102, които носят отговорност за изпълнението на трансграничната програма в участващите държави-членки и страни бенефициери.

За тази цел държавите-членки и страните бенефициери, участващи в трансгранична програма, трябва да са в състояние да изпълнят цялата програма на цялата територия с право на финансиране съгласно разпоредбите на раздел 2 от настоящата глава.

▼B

Преди приемане на трансграничната програма в съответствие с член 91, параграф 6 Комисията може да поиска от участващите страни да предоставят информация, смятана от нея за необходима, за да се увери в капацитета на органите, посочени в член 102, да изпълнят задълженията съгласно раздел 2 от настоящата глава.

Когато държавите-членки и страните бенефициери, участващи в трансгранична програма, все още не са готови да изпълнят цялата програма съгласно този ред и условия, се прилагат преходните договорености, посочени в член 99.

2. За трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1, буква б), програмите се изпълняват при централизирано или децентрализирано управление в съответствие с член 53 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, като съответно Комисията или националният ръководител и оперативните структури във всяка участваща страна носят отговорност за изпълнението на програмата в съответната страна.

В този контекст трансграничните програми се изпълняват съгласно разпоредбите на раздел 3 от настоящата глава.

За трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1, буква б), целта е децентрализирано управление за всички страни бенефициери.

Член 99

Преходни договорености

1. За трансграничното сътрудничество, посочено в член 86, параграф 1, буква а), когато участващите страни все още не са готови да изпълнят цялата трансгранична програма при поделено управление с държавите-членки съгласно разпоредбите на раздел 2 от настоящата глава, програмата се изпълнява съгласно преходните договорености, определени в настоящия член.

2. Планът за финансиране, включен в трансграничната програма, посочена в член 94, параграф 2, първа алинея, съдържа:

а) таблица, обхващаща всички участващи държави-членки; и

б) таблица за всяка от участващите страни бенефициери.

3. Частта от трансграничната програма, отнасяща се до участващите държави-членки, се изпълнява съгласно разпоредбите на раздел 2 от настоящата глава.

Частта от трансграничната програма, отнасяща се до участващите страни бенефициери, се изпълнява съгласно разпоредбите на раздел 3 от настоящата глава, с изключение на член 142. Прилагат се разпоредбите относно съвместния мониторингов комитет, посочен в член 110.

4. Разпоредбите за изпълнение, съдържащи се в трансграничната програма, посочена в член 94, параграф 1, буква з), правят разлика между реда и условията, които се прилагат за участващите държави-членки, и тези, които се прилагат за участващите страни бенефициери.

5. След подбора на съвместни операции в съответствие с разпоредбите на член 95, управителният орган предоставя субсидия на водещия бенефициер от участващите държави-членки.

При децентрализирано управление оперативните структури в участващите страни бенефициери предоставят субсидии на водещите бенефициери от техните съответни страни.

▼B

При централизирано управление Комисията предоставя субсидия на водещия бенефициер във всяка участваща страна бенефициер.

Член 100

Прекратяване на преходните договорености

1. Когато участващите страни са готови да преминат към изпълнение чрез поделено управление в съответствие с член 98, параграф 1, те предават на Комисията преразгледана трансгранична програма, която включва единен план за финансиране, основан на многогодишната индикативна финансова рамка за следващите три години, заедно с ревизирано описание на системите за управление и контрол, придружени от ревизиран доклад и становище в съответствие с член 117.

Комисията преразглежда трансграничната програма и оценява документите, предадени в съответствие с член 117. Тя решава дали да приеме ново решение за изменение на програмата, така че тя да може да бъде изпълнена съгласно договореностите, посочени в член 98, параграф 1.

2. Бюджетните задължения за частта от програмата, отнасяща се до участващите страни бенефициери, които са поети в рамките на преходните договорености, продължават да се изпълняват съгласно разпоредбите на член 99.

Раздел 2

Трансгранични програми между страни бенефициери и държави-членки

Подраздел 1

Системи за управление и контрол

Член 101

Общи принципи

Системите за управление и контрол на трансграничните програми, внедрени от участващите страни, предвиждат:

а) определянето на функциите на съответните инстанции в извършването на управлението и контрола и разпределението на функциите в рамките на всяка инстанция;

б) спазване на принципа за разделяне на функциите между и в рамките на тези инстанции;

в) процедури за гарантиране на точността и редовността на декларираните по трансграничната програма разходи;

г) надеждни системи за счетоводство, мониторинг и финансова отчетност в електронна форма;

д) система за отчитане и мониторинг, в случай че отговорната инстанция е възложила изпълнението на задачи на друга инстанция;

е) договорености, свързани с одита и функционирането на системите;

ж) системи и процедури, които гарантират адекватна одитна пътека;

з) процедури за отчитане и мониторинг на нередностите и за събиране на неправомерно платени суми.

▼B

Член 102

Определяне на органи

1. Страните, участващи в трансгранична програма, назначават единен управителен орган, единен сертифициращ орган и единен одитиращ орган, които се намират в една от държавите-членки, участващи в трансграничната програма. Сертифициращият орган получава плащанията, извършвани от Комисията, и като общо правило пристъпва към изплащане на сумите на водещия бенефициер в съответствие с разпоредбите на член 104.

След консултации със страните, участващи в програмата, управителният орган съставя съвместен технически комитет. Съвместният технически комитет съдейства на управителния орган и на съвместния мониторингов комитет, посочен в член 110, и, ако е уместно, на одитиращия и сертифициращия орган при изпълнението на съответните им задачи.

Съвместният технически комитет може да има антени в други участващи страни.

2. Одитиращият орган за трансграничната програма се подпомага от група за одит, съставена от по един представител от всяка страна, участваща в трансграничната програма, който изпълнява функциите, посочени в член 105. Групата за одит се сформира не по-късно от три месеца след решението за одобряване на трансграничната програма. Тя изготвя свой вътрешен правилник. Председателства се от одитиращия орган на трансграничната програма.

Участващите страни могат единодушно да решат да упълномощят одитиращия орган да извършва пряко задачите, предвидени в член 105, на цялата територия, обхваната от програмата, без да е необходимо участието на групата за одит, така както е посочено в първа алинея.

Одиторите са независими от системата за контрол, посочена в член 108.

3. Всяка участваща в трансграничната програма страна назначава представители в съвместния мониторингов комитет, посочен в член 110.

4. Когато една или повече от задачите на управителния орган или на сертифициращия орган се изпълняват от междинна инстанция, съответните договорености се оформят официално в писмен вид.

Разпоредбите на настоящия регламент, отнасящи се до управителния орган, одитиращия орган и сертифициращия орган, се прилагат към тази междинна инстанция.

Член 103

Функции на управителния орган

1. Управителният орган отговаря за управлението и изпълнението на трансграничната програма в съответствие с принципа за добро финансово управление и по-специално:

а) да гарантира, че операциите са избрани за финансиране в съответствие с критериите, приложими за трансграничната програма, и че те са в съответствие с приложимите общностни и национални правила за целия период на осъществяването им;

б) да гарантира, че съществува система за записване и съхраняване в електронна форма на счетоводните документи за всяка операция по трансграничната програма и че данните за изпълнението, необходими за финансовото управление, мониторинг, проверки, одити и оценка, са събрани;

▼M1

в) да проверява редовността на разходите. За целта съответните разпоредби на член 13 от Регламент (ЕО) № 1828/2006 се прилагат *mutatis mutandis*. Управителният орган се уверява, че разходите на всеки краен бенефициер, участващ в операцията, са заверени от инспектора, посочен в член 108;

▼B

г) да гарантира, че операциите се изпълняват съгласно разпоредбите за обществените поръчки, посочени в член 121;

д) да гарантира, че крайните бенефициери и други инстанции, включени в осъществяването на операциите, поддържат или отделна счетоводна система, или адекватен счетоводен код за всички транзакции, отнасящи се до операцията, без да се засягат националните счетоводни правила;

е) да гарантира, че оценките на трансграничните програми се извършват в съответствие с член 109;

ж) да установи процедури, за да се гарантира, че всички документи относно разходите и одитите, необходими за осигуряване на адекватна одитна пътека, са в съответствие с изискванията на член 134;

з) да гарантира, че сертифициращият орган получава цялата необходима информация относно процедурите и проверките, извършени във връзка с разходи за целите на сертифицирането;

и) да дава насоки на работата на съвместния мониторингов комитет и да му осигурява необходимите документи, които да позволят да се следи качеството на изпълнение на трансграничната програма в светлината на нейните специфични цели;

й) да изготви и след одобрение от съвместния мониторингов комитет да предаде на Комисията годишните и окончателните доклади за изпълнението, посочени в член 112;

к) да осигури спазване на изискванията за информиране и популяризиране, установени в член 62.

2. Управителният орган определя договореностите за изпълнение за всяка операция, ако е целесъобразно, в съгласие с водещия бенефициер.

Член 104

Функции на сертифициращия орган

Сертифициращият орган на трансграничната програма отговаря поспециално за:

а) изготвянето и предаването на Комисията на заверени отчети за разходите и заявления за плащане;

б) удостоверяването, че:

i) отчетът за разходите е точен, резултат е от надеждни счетоводни системи и се основава на проверими придружаващи документи,

ii) декларираните разходи са в съответствие с приложимите общностни и национални правила и са били направени във връзка с операциите, избрани за финансиране в съответствие с критериите, приложими за програмата, и с общностните и националните правила;

в) гарантирането за целите на сертифицирането, че той е получил съответна информация от управителния орган относно процедурите и проверките, извършени във връзка с разходите, включени в отчетите за разходите;

▼B

г) вземането предвид за целите на сертифицирането на резултатите от всички одити, извършвани от одитиращия орган или на негова отговорност;

д) поддържането на счетоводни записи в електронна форма на декларираните пред Комисията разходи. Управителните органи и одитиращите органи имат достъп до тази информация. При писмено искане от страна на Комисията сертифициращият орган предоставя тази информация на Комисията в срок от десет работни дни след получаване на искането или в рамките на друг договорен срок с цел извършване на проверки на документацията и проверки на място;

е) воденето на счетоводство на сумите, подлежащи на възстановяване, и на сумите, изтеглени в резултат на анулиране на цялото или на част от участието за операция. Възстановените суми се внасят повторно в общия бюджет на Европейския съюз преди приключването на трансграничната програма, като се приспаднат от следващия отчет за разходите;

▼M1

ж) до 31 март всяка година изпраща на Комисията отчет за следните суми за всяка приоритетна ос на трансграничната програма:

i) сумите, изтеглени от отчетите за разходите, подадени през предходната година, вследствие на анулирането на цялото или на част от публичното участие за операция;

ii) възстановените суми, които са приспаднати от отчетите за разходите, представени през предходната година;

iii) отчет за сумите, които са подлежали на възстановяване на 31 декември от предходната година, подредени по годината, в която са издадени разпорежданията за възстановяване;

iv) списък на сумите, за които е било установено през предходната година, че не могат да бъдат възстановени или за които се очаква, че няма да бъдат възстановени, подредени по годината, в която са издадени разпорежданията за възстановяване.

За целите на подточки i), ii) и iii) общият размер на сумите, свързани с нередностите, докладвани на Комисията по реда на член 28 от Регламент (ЕО) № 1828/2006 съгласно член 138, параграф 2 от настоящия регламент, се посочва за всяка приоритетна ос.

За целите на подточка iv) всяка сума, свързана с нередност, докладвана на Комисията по реда на член 28 от Регламент (ЕО) № 1828/2006 съгласно член 138, параграф 2 от настоящия регламент, се обозначава с референтния номер за съответната нередност или по всякакъв друг подходящ начин.

За всяка от сумите, посочени в подточка iv), сертифициращият орган посочва дали иска делът на Общността да бъде поет от общия бюджет на Европейския съюз.

Ако в рамките на една година от датата на подаване на отчета Комисията не поиска информация за целите на член 114, параграф 2 от настоящия регламент, не уведоми писмено участващите страни за намерението си да започне разследване във връзка с въпросната сума или не поиска от участващите страни да продължат процедурата за възстановяване, делът на Общността се поема от общия бюджет на Европейския съюз.

Срокът от една година не се прилага в случаи на подозрения за измама или на установена измама.

▼B

Член 105

Функции на одитиращия орган

1. Одитиращият орган на трансграничната програма е функционално независим от управителния орган и от сертифициращия орган и отговаря по-специално за:

а) гарантирането, че одитите се извършват с цел да се провери ефективното функциониране на системата за управление и контрол на трансграничната програма;

б) гарантирането, че одитите на операции се извършват въз основа на подходяща извадка с цел да се проверят декларираните разходи;

в) до 31 декември всяка година от годината след приемане на трансграничната програма до четвъртата година след последното поето бюджетно задължение:

i) представянето на Комисията годишен доклад за контрол, в който са посочени резултатите от одитите, извършени през изминалия дванадесетмесечен период, приключващ на 30 юни от съответната година, както и евентуални недостатъци, установени в системите за управление и контрол на програмата. Първият доклад, който трябва да бъде представен до 31 декември от годината след приемане на програма, обхваща периода от 1 януари от годината на приемане до 30 юни от годината след приемане на програмата. Информацията относно одитите, извършени след 1 юли от четвъртата година след последното поето бюджетно задължение, се включва в окончателния доклад за контрол, придружаващ декларацията за приключване, посочена в буква г) от настоящия параграф. Този доклад се основава на одитите на системите и одитите на операциите, извършени съгласно букви а) и б) от настоящия параграф,

ii) издаването на становище въз основа на проверките и одитите, които са били извършени на негова отговорност, за това дали системата за управление и контрол функционира ефективно, така че да се предостави разумна гаранция, че представените на Комисията отчети за разходите са правилни, и вследствие на това разумна гаранция, че основните транзакции са законосъобразни и редовни.

Когато за няколко трансгранични програми по ИПП се прилага обща система, посочената в i) информация може да бъде групирана в един доклад, като изготвените по ii) становище и декларация могат да обхващат всички съответни трансгранични програми;

г) представянето на Комисията най-късно до ►**M1** 31 март ◄ на петата година след последното поето бюджетно задължение декларация за приключване, в която се преценява валидността на заявлението за плащане на крайното салдо и законосъобразността и редовността на основните транзакции, обхванати от окончателния отчет на разходите, и която съпътства окончателния доклад за контрол. Тази декларация за приключване се основава на цялата одиторска дейност, извършена от одитиращия орган или на негова отговорност.

2. Одитиращият орган гарантира, че при одиторската дейност се вземат предвид международно приетите стандарти за одит.

3. Когато посочените в параграф 1, букви а) и б) одити и проверки се извършват от инстанция, различна от одитиращия орган, одитиращият орган гарантира, че тези инстанции имат необходимата функционална независимост.

▼B

4. Ако слабости в системите за управление или контрол и степента на неправилно направените разходи не позволяват да се използва неквалифицирано становище за годишното становище, посочено в параграф 1, буква в), или в декларацията за приключване, посочена в параграф 1, буква г), одитиращият орган посочва причините и оценява мащаба на проблема и финансовия ефект от него.

Член 106

Одитна пътека

За целите на одитите, посочени в член 105, параграф 1, буква б), одитната пътека се смята за адекватна, когато изпълнява следните критерии за съответната трансгранична програма:

а) позволява съвкупните суми, удостоверени от Комисията, да бъдат съпоставени с подробните счетоводни записи и придружаващи документи, съхранявани от сертифициращия орган, управителния орган, междинни инстанции и водещите бенефициери, по отношение на операциите, съфинансирани съгласно трансграничната програма;

б) позволява да се провери плащането на средствата от публичното участие към водещия бенефициер и всеки краен бенефициер;

в) позволява да се провери прилагането на критериите за подбор, установени от съвместния мониторингов комитет за трансграничната програма;

г) за всяка операция съдържа техническите спецификации и плана за финансиране, документи относно одобрението на субсидии, документи, свързани с процедурите за обществени поръчки, доклади за напредък и доклади за извършените проверки и одити.

Член 107

Одити на операции

1. Одитите, посочени в член 105, параграф 1, буква б), се извършват на всеки дванадесет месеца, считано от 1 юли от годината след приемане на трансграничната програма, въз основа на извадка от операции, подбрани по метод, който е установен или одобрен от одитиращия орган в съгласие с Комисията.

Одитите се извършват на място въз основа на документация и записи, съхранявани от крайния бенефициер.

Участващите страни осигуряват подходящото разпределяне на тези одити през периода на изпълнение.

2. Одитите проверяват дали са изпълнени следните условия:

а) операцията отговаря на критериите за подбор за трансграничната програма, изпълнява се в съответствие с решението за одобрение и изпълнява всички приложими условия, отнасящи се до нейната функционалност и използване или целите, които трябва да бъдат постигнати;

б) декларираните разходи съответстват на счетоводните записи и придружаващите документи, съхранявани от крайния бенефициер;

в) разходите, декларирани от крайния бенефициер, са в съответствие с правилата на Общността и националните правила;

г) средствата от публично участие се плащат на крайния бенефициер в съответствие с член 40, параграф 9.

▼B

3. Когато установените проблеми засягат цялата структура и вследствие на това водят до риск за други операции съгласно трансграничната програма, одитиращият орган гарантира извършването на по-нататъшна проверка, включително, при необходимост, допълнителни одити с цел да се установи мащабът на тези проблеми. Необходимите предпазни и корективни действия се вземат от съответните органи.

4. Преди приключване на трансграничната програма не по-малко от 5 % от общите разходи, декларирани от водещите бенефициери и удостоверени пред Комисията в окончателния отчет за разходите, се представят за одит в съответствие с параграф 2.

Член 108

Система за контрол

1. С цел да се заверят разходите, всяка участваща страна създава система за контрол, която дава възможност за проверка на доставката на продукти и услуги, предмет на съфинансирането, разумността на декларираните разходи за операции или части от операции, осъществявани на тяхна територия, и съвместимостта на тези разходи и операциите или части от операциите, за които се отнасят, с правилата на Общността и националните правила.

За тази цел всяка участваща страна определя инспектори, натоварени с проверката на законосъобразността и редовността на декларираните разходи от всеки краен бенефициер, участващ в операцията. Участващите страни могат да решат да посочат един инспектор за цялата област, обхваната от програмата.

В случай че проверката на доставката на продукти и услуги, предмет на съфинансирането, може да бъде извършена само за цялата операция, тази проверка се извършва от инспектор на участващата страна, в която е местонахождението на водещия бенефициер, или от управителния орган.

▼M1

2. Всяка участваща страна гарантира, че разходите могат да бъдат заверени от инспекторите в срок от три месеца от датата на тяхното представяне от крайния бенефициер на инспекторите.

▼B

Подраздел 2

Оценка и мониторинг

Член 109

Оценка

1. Оценката има за цел да подобри качеството, ефективността и съгласуваността на подпомагането от средства на Общността, както и стратегията и изпълнението на трансграничните програми, като се отчита целта за устойчиво развитие и съответното законодателство на Общността относно въздействието върху околната среда и стратегическата екологична оценка.

2. Участващите страни съвместно извършват предварителна оценка, обхващаща всяка трансгранична програма.

▼B

Предварителните оценки имат за цел да се оптимизира отпускането на бюджетни средства по трансгранични програми и да се подобри качеството на програмиране. Те идентифицират и оценяват различията, пропуските и потенциала за развитие, целите за постигане, очакваните резултати, количествено измерените цели, съгласуваността със съответния документ или документи за многогодишно индикативно планиране, добавената стойност на Общността, поуките, направени от предишното програмиране, и качеството на процедурите за изпълнение, мониторинг, оценка и финансово управление.

Предварителната оценка се прилага към трансграничната програма.

3. През периода на програмиране участващите страни извършват оценки, свързани с мониторинга на трансграничната програма, по-специално когато този мониторинг показва значително отклонение от първоначално набелязаните цели или когато са направени предложения за преразглеждане на трансграничната програма. Резултатите се изпращат на съвместния мониторингов комитет за трансграничната програма и на Комисията.

Когато резултатите налагат преразглеждане на оставащата част от програмата, както е посочено в член 93, те се обсъждат от Комитета за ИПП при представяне на преразгледаната трансгранична програма.

4. Оценките се извършват от експерти или инстанции, вътрешни или външни, функционално независими от сертифициращите и одитиращите органи, посочени в член 102. Резултатите се публикуват съгласно приложимите правила за достъп до документи.

5. Оценката се финансира от бюджета за техническо подпомагане, посочен в член 94, параграф 1, буква е).

Член 110

Съвместен мониторингов комитет

1. Участващите страни създават съвместен мониторингов комитет за всяка трансгранична програма в срок от три месеца от датата на уведомлението за одобрението на трансграничната програма, изпратено до участващите страни.

Съвместните мониторингови комитети заседават най-малко два пъти годишно по инициатива на участващите страни или на Комисията.

При трансгранична програма, изпълнявана съгласно преходните договорености, посочени в член 99, за страните бенефициери, в които подпомагането се прилага на децентрализиран принцип, съвместният мониторингов комитет изпълнява ролята на секторния мониторингов комитет, посочен в член 59.

2. Всеки съвместен мониторингов комитет изготвя процедурния си правилник в съответствие с институционалната, правната и финансовата рамка на участващите страни и с мандата на съвместния мониторингов комитет, определен от Комисията, за да изпълнява задачите си съгласно настоящия регламент. Той го приема в съгласие с управителния орган, а в случая на програма, изпълнявана съгласно преходните договорености, посочени в член 99, в съгласие с националния координатор или координатори за ИПП в участващата страна бенефициер или страни бенефициери.

▼B

3. Съвместният мониторингов комитет се председателства от представител на участващите страни или на управителния орган.

При вземането на решение за състава му в съответствие с член 102, параграф 3 участващите страни надлежно вземат предвид разпоредбите на член 87.

4. Комисията участва в работата на съвместния мониторингов комитет в качеството си на консултант. Представител на Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд може да участва в качеството си на консултант за трансграничните програми, в които участват Европейската инвестиционна банка или Европейският инвестиционен фонд.

5. Съвместният мониторингов комитет се уверява в ефективността и качеството на изпълнението на трансграничната програма в съответствие със следните разпоредби:

а) разглежда и одобрява критериите за подбор на операциите, финансирани от трансграничната програма, и одобрява всяко преразглеждане на тези критерии в съответствие с нуждите на програмирането;

б) разглежда периодично направения напредък за постигане на специфичните цели на трансграничната програма въз основа на представените от управителния орган документи, а в случай на програма, изпълнявана съгласно преходните договорености, посочени в член 99, от оперативните структури в участващите страни бенефициери;

в) разглежда резултатите от изпълнението, по-специално постигането на целите, набелязани за всяка приоритетна ос, и оценките, посочени в член 57, параграф 4 и член 109;

г) разглежда и одобрява годишните и окончателните доклади за изпълнението, посочени в член 112, а в случай на програма, изпълнявана съгласно преходните договорености, посочени в член 99, разглежда докладите, посочени в член 144;

д) информира се за годишния доклад за контрол, посочен в член 105, параграф 1, буква в) и в случая на програма, изпълнявана съгласно преходните договорености, посочени в член 99, за годишния доклад или доклади за одиторска дейност, посочени в член 29, параграф 2, буква б), първо тире, и за съответни забележки, които Комисията може да направи, след като разгледа тези доклади;

е) отговаря за подбора на операции, но може да делегира тази функция на ръководен комитет, който се отчита пред него;

ж) може да предложи преразглеждане или обсъждане на трансграничната програма, насочени към постигане на целите, посочени в член 86, параграф 2, или към подобряване на нейното управление, включително финансовото ѝ управление;

з) разглежда и одобрява всяко предложение за изменение на съдържанието на трансграничната програма.

Член 111

Разпоредби за мониторинг

1. Управителният орган и съвместният мониторингов комитет гарантират качеството на изпълнението на трансграничната програма.

▼B

2. Управителният орган и съвместният мониторингов комитет извършват мониторинг по отношение на финансови показатели, както и на показателите, посочени в член 94, параграф 1, буква г).

3. Обменът на данни между Комисията и органите, посочени в член 102, за целите на мониторинга се извършва по електронен път.

Член 112

Годишен и окончателен доклад за изпълнението

1. Най-късно до 30 юни всяка година управителният орган изпраща на Комисията годишен доклад за изпълнението на трансграничната програма, одобрен от съвместния мониторингов комитет. Първият годишен доклад се представя през втората година след приемането на програмата.

Управителният орган представя окончателен доклад за изпълнението на трансграничната програма най-късно до ►M1 31 март на петата година ◄ след последното поето бюджетно задължение.

2. Докладите, посочени в параграф 1, включват следната информация:

а) извършения напредък при изпълнението на трансграничната програма и приоритетите по отношение на техните специфични, проверяеми цели с количествено определяне, когато се поддават на количествено определяне, като се използват посочените в член 94, параграф 1, буква г) показатели на равнището на приоритетните оси;

б) финансовото изпълнение на трансграничната програма, като за всяка приоритетна ос подробно се посочват:

▼M1

i) разходите, направени от крайните бенефициери, включени в заявлението за плащане, което се изпраща до управителния орган, както и размерът на съответното публично участие,

▼B

ii) общият размер на плащанията, получени от Комисията, и количественото измерване на посочените в член 111, параграф 2 финансови показатели, както и

iii) разходите, направени от инстанцията, отговаряща за извършването на плащанията към бенефициерите;

в) стъпките, предприети от управителния орган или съвместния мониторингов комитет с цел да се осигури качеството и ефективността на изпълнението, по-специално:

i) мерки за мониторинг и оценка, включително договореностите за събиране на данни,

ii) обобщение на всички значителни проблеми, срещнати при изпълнението на трансграничната програма, и всички взети мерки, включително отговора на забележките, направени съгласно член 113, когато е целесъобразно,

iii) използването на техническо подпомагане;

г) взетите мерки за предоставяне на информация и популяризиране на трансграничната програма;

д) информация за значителни проблеми, свързани със спазването на общностните правила, които са били срещнати при изпълнението на трансграничната програма, и взетите мерки за тяхното решаване;

▼B

е) начинът на използване на подпомагането, което след финансовите корекции, посочени в член 138, е предоставено на управителния орган или на друг публичен орган през периода на изпълнението на трансграничната програма;

ж) в случай на програми, изпълнявани съгласно преходните договорености, посочени в член 99, постигнатия напредък към изпълнение чрез поделено управление на цялата територия на трансграничната програма.

Когато е целесъобразно, информацията, посочена в букви от а) до ж) от настоящия параграф, може да бъде предоставена в обобщена форма.

Посочената в букви в) и е) информация не се включва, ако не е настъпила значителна промяна спрямо предишния доклад.

3. Комисията информира участващите страни за становището си относно съдържанието на годишния доклад за изпълнението, предаден от управителния орган, в срок от три месеца от датата на получаване. За окончателния доклад за трансгранична програма срокът е най-много пет месеца от датата на получаване на доклада. Ако Комисията не отговори в определения срок, докладът се счита за приет.

Член 113

Годишно разглеждане на програмите

1. Всяка година, след предаване на годишния доклад за изпълнението, посочен в член 112, Комисията и управителният орган разглеждат напредъка, отбелязан в изпълнението на трансграничната програма, основните резултати, постигнати през предходната година, финансовото изпълнение и други фактори с цел подобряване на изпълнението.

Може също да бъдат разгледани всички аспекти на функционирането на системата за управление и контрол, отбелязани в последния годишен доклад за контрол, посочен в член 105, параграф 1, буква в), i).

2. След посоченото в параграф 1 разглеждане Комисията може да отправи забележки към участващите страни и управителния орган, който информира за това съвместния мониторингов комитет. Участващите страни информират Комисията за действието, предприето в отговор на тези забележки.

Подраздел 3

Отговорност на участващите страни и на Комисията

Член 114

Управление и контрол

1. Участващите страни отговарят за управлението и контрола на трансграничните програми, по-специално чрез следните мерки:

а) гарантират, че системите за управление и контрол на трансграничните програми са установени в съответствие с членове 101 и 105 и функционират ефективно;

б) предотвратяват, откриват и отстраняват нередности и осигуряват възстановяването на неправомерно изплатени суми заедно с лихви за закъснели плащания, когато е целесъобразно. Те съобщават тези мерки на Комисията и я информират за напредването на административните и правни процедури.

▼B

2. Без да се засяга отговорността на участващите страни по отношение на откриване и коригиране на нередностите, както и възстановяването на неправилно платени суми, сертифициращият орган следи всяка сума, платена в резултат на нередовност, да се възстановява от водещия бенефициер. Крайните бенефициери възстановяват на водещия бенефициер неправилно платените суми съгласно споразумението между тях. Ако водещият бенефициер не успее да осигури възстановяване на средствата от краен бенефициер, участващата страна, на територията на която е местонахождението на съответния краен бенефициер, възстановява на сертифициращия орган неправилно платената на този краен бенефициер сума.

Член 115

Описание на системите за управление и контрол

1. Преди плащане на авансовото финансиране, посочено в член 128, държавата-членка, на чиято територия е местонахождението на управителния орган, представя на Комисията описание на системите за управление и контрол, обхващащо по-специално организирането и процедурите по отношение на:

а) управителните и сертифициращите органи и междинни инстанции, посочени в член 102;

б) одитиращия орган и други инстанции, извършващи одити на негова отговорност, както е посочено в член 102.

2. По отношение на управителния орган, сертифициращия орган и всяка междинна инстанция държавата-членка, посочена в параграф 1, предоставя на Комисията следната информация:

а) описание на поверените им задачи;

б) организационна структура на инстанцията, разпределяне на задачите между и в рамките на отделите и ориентировъчен брой на предоставените постове;

в) процедурите за подбор и одобряване на операции;

▼M1

г) процедурите, по които заявленията на крайните бенефициери за възстановявания се получават, проверяват и заверяват, както и процедурите, по които плащанията към крайните бенефициери се разрешават, изпълняват и осчетоводяват;

▼B

д) процедурите, по които отчетите за разходи се изготвят, удостоверяват и представят на Комисията;

е) позоваване на писмените процедури, установени за целите на букви в), г) и д);

ж) правила за допустимост, установени от участващите страни, и приложими към трансграничната програма;

з) система за водене на подробни счетоводни записи на операциите съгласно трансграничната програма.

3. По отношение на одитиращия орган и други инстанции държавата-членка, посочена в параграф 1, предоставя на Комисията следната информация:

а) описание на съответните им задачи и тяхната взаимовръзка;

▼B

б) органиграма на одитиращия орган и на всяка от инстанциите, участващи в извършването на одити на трансграничната програма, като се описва как се гарантира тяхната независимост, ориентировъчният брой на предоставените постове и квалификациите на персонала;

в) процедурите за мониторинг на изпълнението на препоръките и коригиращите мерки, съдържащи се в одиторските доклади;

г) ако е целесъобразно, процедурата за надзор на работата на инстанциите, участващи в извършването от одитиращия орган на одити на трансграничната програма;

д) процедурите за подготвяне на годишния доклад за контрол и декларациите за приключване.

Член 116

Оценка на системите за управление и контрол

1. Описанието, посочено в член 115, трябва да бъде придружено от доклад, съдържащ резултатите от оценка на установените системи и становище за тяхното съответствие с членове 101 и 105. Ако становището съдържа резерви, докладът посочва сериозността на пропуските. Съответната участваща страна информира Комисията за коригиращите мерки, които трябва да се вземат, и срока за тяхното изпълнение и впоследствие потвърждава, че мерките са били изпълнени и че съответните резерви са оттеглени.

2. Посочените в параграф 1 доклад и становище се изготвят от одитиращия орган или от публична или частна организация, която е функционално независима от управителния орган и сертифициращия орган и упражнява дейността си съгласно международно приетите стандарти за одит.

3. Когато системата за управление и контрол в основата си е същата, като установената система за подпомагане, одобрена съгласно Регламент (ЕО) № 1083/2006, при изготвянето на доклада и становището, посочени в параграф 1, може да бъдат взети предвид резултатите от одитите, извършени от национални одитори или одитори от Общността във връзка с тази система.

4. Посоченият в параграф 1 доклад се счита за приет и първото авансово плащане се извършва при следните обстоятелства:

а) в срок от два месеца от датата на получаване на доклада, когато горепосоченото становище е без резерви и при отсъствието на забележки от страна на Комисията;

б) ако становището съдържа резерви, при потвърждаване пред Комисията, че са били осъществени коригиращи мерки относно ключови елементи на системите, при оттегляне на съответните резерви и при отсъствието на забележки от Комисията в срок от два месеца от датата на потвърждението.

Член 117

Изисквания при преминаване от преходни договорености

1. В случая на трансгранична програма, изпълнявана съгласно преходните договорености, посочени в член 99, когато участващите страни са готови да преминат към реда и условията на изпълнение, посочени в член 98, параграф 1, те представят на Комисията преразгледано описание на системите за управление и контрол, придружено от преразгледан доклад и становище в съответствие с член 116, параграф 1.

▼B

2. Когато становището съдържа резерви, решението на Комисията за изменение на програмата може да бъде взето само ако Комисията получи потвърждение, че са били осъществени корективни мерки относно ключови елементи на системите и че съответните резерви са оттеглени.

Член 118

Сключване на договорености между участващите страни и информация за тях

В допълнение към информацията, посочена в член 115, параграфи 2 и 3, описанието на системата за управление и контрол трябва да включва договореностите между участващите страни, които ще позволят на управителния орган, на сертифициращия орган и на одитиращия орган да изпълняват задълженията си, произтичащи от настоящия регламент, и ще гарантират, че участващите страни изпълняват задълженията си по отношение на възстановяването на недължими плащания, както е посочено в член 114, параграф 2.

Тези договорености заедно с разпоредбите относно правилата и процедурите за възлагане на обществени поръчки, посочени в член 121, се включват в писмено споразумение, сключено между участващите страни и приложено към описанието на системите за управление и контрол, посочени в член 115.

Член 119

Отговорности на Комисията

1. В съответствие с установената в член 116 процедура Комисията се уверява, че участващите страни са създали системи за управление и контрол, които са в съответствие с членове 101 и 105, и въз основа на годишните доклади за контрол и годишното становище на одитиращия орган, посочени в член 105, параграф 1, буква в), и неговите одити, че системите функционират ефективно в периода на изпълнение на трансграничните програми.

2. Без да се засягат извършените от участващите страни одити, служители на Комисията или упълномощени представители на Комисията могат да извършват одити на място с цел да проверят ефективното функциониране на системите за управление и контрол, като тези одити могат да включват одити на операции от трансграничните програми, с предизвестие от най-малко 10 работни дни, с изключение на спешни случаи. Служители или упълномощени представители на участващите страни могат да участват в тези одити.

Служители на Комисията или упълномощени представители на Комисията, надлежно оправомощени да извършват одити на място, имат достъп до счетоводните книги и всички други документи, включително документи и метаданни, изготвени или получени и записани на електронен носител, които се отнасят до разходите, финансирани със средства на Общността.

Тези правомощия за одит не засягат прилагането на национални разпоредби, които запазват някои действия за служители, специално определени от националното законодателство.

▼B

3. Комисията може да изиска от участваща страна да извърши одит на място с цел да се провери ефективното функциониране на системите или редовността на една или повече транзакции. Служители на Комисията или упълномощени представители на Комисията могат да участват в тези одити.

Член 120

Сътрудничество с одитиращите органи

Комисията и одитиращите органи на трансграничните програми си сътрудничат с цел координиране на съответните им планове за одит и методи за одит и незабавно обменят резултатите от одитите, извършени на системите за управление и контрол, за да се използват по най-добър начин средствата и да се избегне неоправдано дублиране на работата.

Комисията и одитиращите органи заседават редовно и поне веднъж годишно, освен ако не е договорено друго между тях, с цел да разгледат заедно годишния доклад за контрол и становището, представено по член 105, и да обменят мнения по други въпроси, свързани с усъвършенстването на управлението и контрола на трансграничните програми.

Член 121

Възлагане на поръчки

▼M1

1. При възлагане на договори за услуги, доставки и строителни работи, процедурите за възлагане спазват разпоредбите на глава 3 от част 2, дял IV от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 и глава 3 от част 2, дял III от Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002, както и Решение C(2007) 2034 на Комисията относно правилата и процедурите, приложими към договорите за услуги, доставки и строителни работи, финансирани от общия бюджет на Европейските общности за целите на сътрудничеството с трети страни, с изключение на раздел II.8.2.

Тези разпоредби се прилагат в цялата област на трансграничната програма, както на територията на държавите-членки, така и на тази на страните бенефициери.

▼B

2. Разпоредбите на параграф 1 се включват в писмено споразумение, сключено между участващите страни, както е посочено в член 118.

3. При трансгранични програми, изпълнявани съгласно преходните договорености, посочени в член 99, параграф 1 не се прилага за частта от програмата, изпълнявана на територията на държавите-членки, освен ако не е решено друго от участващите държави-членки.

Подраздел 4

Финансово управление

Член 122

Общи правила за плащания

1. Плащанията от страна на Комисията на участието от фондовете на Общността се извършва в съответствие с бюджетните кредити. Всяко плащане се вписва в най-ранните отворени поети бюджетни задължения.

▼B

2. Плащанията са под формата на авансово финансиране, междинни плащания и плащане на крайното салдо. Те се извършват към посочената от участващите страни инстанция.

3. Най-късно до 30 април всяка година сертифициращият орган изпраща на Комисията временно предвиждане на вероятните си заявления за плащане за текущата финансова година и за следващата финансова година.

4. Всеки обмен на информация относно финансови транзакции между Комисията, органите и инстанциите, посочени от участващите страни, се извършва по електронен път. В случаи на непредолима сила, и по-специално при лошо функциониране на общата компютризирана система или липса на постоянна връзка, сертифициращият орган може да изпрати отчетите за разходите и молбите за плащания под формата на документи.

Член 123

Общи правила за изчисляване на междинните плащания и плащането на крайното салдо

Междинните плащания и плащането на крайното салдо се изчисляват, като се приложи процентът на съфинансирането за всяка приоритетна ос спрямо допустимите разходи, посочени за тази приоритетна ос във всеки отчет за разходите, заверен от сертифициращия орган.

Въпреки това участието на Общността чрез междинните плащания и плащането на крайното салдо не може да бъде по-голямо от публичното участие и максималния размер на подпомагането от фондовете на Общността за всяка приоритетна ос, определени в решението на Комисията за одобрение на трансграничната програма.

Член 124

Отчет за разходите

1. Всички отчети за разходите включват, за всяка приоритетна ос, общия размер на допустимите разходи в съответствие с член 89, платени от крайните бенефициери при изпълнение на операциите, и съответните публични разходи, които са платени или подлежат да бъдат платени на крайните бенефициери съгласно условията, регламентиращи публичните разходи. Платените от крайните бенефициери разходи се доказват с платени фактури или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност.

▼M1

2. Когато участието от фондовете на Общността е изчислено спрямо публичните разходи, както е предвидено в член 90, параграф 2, никаква информация относно разходи, различни от публичните разходи, не засяга дължимия размер, както е изчислен въз основа на заявлението за плащане.

▼B

Член 125

Кумулиране на авансово финансиране и на междинни плащания

Разпоредбите, определени в член 40, параграф 5, се прилагат *mutatis mutandis*.

▼M1

Член 126

Цялостност на плащането към крайните бенефициери

Разпоредбите, определени в член 40, параграф 9, се прилагат *mutatis mutandis*.

▼B

Член 127

Използване на еуро

1. Сумите, посочени в трансграничните програми, представени от участващите страни, заверените отчети за разходите, заявленията за плащане и разходите, посочени в годишния и окончателен доклад за изпълнението, са деноминирани в еуро.

2. Сумите в решения на Комисията относно трансграничните програми, задълженията и плащанията на Комисията са деноминирани и се извършват в еуро.

3. Водещите бенефициери за проекти с крайни бенефициери в участващите страни, които не са приели еурото като своя валута към датата на заявлението за плащане, превръщат в еуро сумите на разходите, направени в национална валута.

▼M1

Сумата се превръща в евро, като се използва месечният счетоводен обменен курс на Комисията в месеца, през който крайният бенефициер е представил разходите пред инспекторите, посочени в член 108. Този курс се публикува по електронен път от Комисията всеки месец.

▼B

4. Когато еурото стане валута на участваща страна, процедурата по превръщане, определена в параграф 3, продължава да се прилага за всички разходи, вписани в счетоводните документи от сертифициращия орган преди датата на влизане в сила на фиксирания обменен курс между националната валута и еурото.

Член 128

Авансово финансиране

1. След решението на Комисията за одобряване на трансграничната програма и приемане на доклада, посочен в член 116, Комисията превежда еднократна сума за авансово финансиране на инстанцията, посочена от участващите страни.

Размерът на авансовото финансиране възлиза на ►M1 50 % ◄ от първите три поети бюджетни задължения към програмата.

Авансовото финансиране може да бъде изплатено на две вноски, когато това е необходимо по отношение на предоставянето на поето бюджетно задължение.

2. Общият размер на сумата, платена като авансово финансиране, се възстановява на Комисията от инстанцията, посочена от участващите страни, ако не е изпратено заявление за плащане съгласно трансграничната програма в срок от 24 месеца от датата, на която Комисията е платила първата вноска от сумата за авансово финансиране.

Член 129

Лихви

Разпоредбите, определени в член 36, се прилагат *mutatis mutandis*.

Член 130

Изчистване на суми

Сумата, платена като авансово финансиране, се изчиства напълно от сметките на Комисията при приключване на трансграничната програма в съответствие с член 133.

▼B

Член 131

Приемливост на заявленията за междинни плащания

1. Всяко междинно плащане, извършвано от Комисията, зависи от изпълнението на следните условия:

а) Комисията трябва да е получила заявление за плащане и отчет за разходите в съответствие с член 124;

б) Комисията е изплатила за всяка от приоритетните оси и за целия период сума, не по-голяма от максималния размер на подпомагането от фондовете на Общността, предвидено в решението на Комисията за одобрение на трансграничната програма;

в) управителният орган трябва да е изпратил на Комисията последния годишен доклад за изпълнението в съответствие с член 112;

г) няма обосновано становище от Комисията за нарушение по член 226 от Договора по отношение на операция/и, за която разходите са декларирани във въпросното заявление за плащане.

2. Ако едно или повече от посочените в параграф 1 условия не са изпълнени, Комисията уведомява участващите страни и сертифициращия орган в срок от един месец, така че да могат да се вземат необходимите мерки за коригиране на положението.

Член 132

Дата на представяне на заявленията за междинно плащане и забавяния на плащането

1. Сертифициращият орган изпраща на Комисията заявленията за междинни плащания за всяка трансгранична програма, доколкото е възможно три пъти годишно. За да може Комисията да извърши плащане през текущата година, заявлението за плащане трябва да се представи най-късно до 31 октомври.

2. В зависимост от наличните средства и ако няма прекратяване на плащанията в съответствие с член 136, Комисията извършва междинното плащане не по-късно от два месеца от датата, на която в Комисията е регистрирано заявление за плащане, отговарящо на условията по член 131.

Член 133

Условия за плащане на крайното салдо

1. Комисията плаща крайното салдо, при условие че:

а) до 31 март на петата година след последното бюджетно задължение сертифициращият орган е изпратил заявление за плащане, включващо следните документи:

i) заявление за плащане на крайното салдо и отчет за разходите в съответствие с член 124,

ii) окончателния доклад за изпълнението за трансграничната програма, включително посочената в член 112 информация,

iii) декларация за приключване, посочена в член 105, параграф 1, буква г); и

▼B

б) няма обосновано становище от Комисията за нарушение по член 226 от Договора по отношение на операция/и, за която/ито разходите са декларирани във въпросното заявление за плащане.

2. Неизпращането на Комисията на един от посочените в параграф 1 документи автоматично води до отмяна на поетото задължение за изплащане на крайното салдо в съответствие с член 137.

3. Комисията уведомява участващите страни за становището си относно съдържанието на декларацията за приключване в срок от пет месеца от датата на нейното получаване.

Декларацията за приключване се счита за приета при отсъствието на забележки от страна на Комисията в срок от пет месеца.

4. В зависимост от наличните средства Комисията плаща крайното салдо в срок от 45 дни от по-късната от следните дати:

а) датата, на която тя приема окончателния доклад в съответствие с член 112; и

б) датата, на която тя приема декларацията за приключване.

5. Без да се засяга параграф 6, салдото на поетото бюджетно задължение се отменя дванайсет месеца след плащането на крайното салдо. Трансграничната програма се смята за приключена при настъпване на едно от следните събития:

а) плащане на крайното салдо, определено от Комисията въз основа на посочените в параграф 1 документи;

б) изпращане на дебитно известие за неправомерно платени суми от Комисията на участващите страни за трансграничната програма;

в) отмяна на задължението за плащане на крайното салдо на поетото бюджетно задължение.

Комисията информира участващите страни за датата на приключване на трансграничната програма в срок от два месеца.

6. Независимо от резултатите от проведените одити от Комисията или от Европейската сметна палата, крайното салдо, изплатено от Комисията за трансграничната програма, може да бъде променено в срок от девет месеца от датата, на която е платено, или в случай на отрицателно салдо, което трябва да бъде възстановено от участващите страни, в срок от девет месеца от датата на издаване на дебитното известие. Тази промяна на салдото не засяга датата на приключване на трансграничната програма, както е предвидено в параграф 5.

Член 134

Наличност на документи

1. Без да се засягат правилата, регламентиращи държавната помощ съгласно член 87 от Договора, управителният орган гарантира, че всички придружителни документи, отнасящи се до разходите и одитите във връзка със съответната трансгранична програма, се намират на разположение на Комисията и на Сметната палата за период от три години след приключване на трансграничната програма, както е посочено в член 133, параграф 5.

Този период се прекъсва в случай на съдебно производство или при надлежно мотивирано искане на Комисията.

▼B

2. Документите се съхраняват под формата на оригинали или заверени копия, верни с оригинала, на общоприети носители на данни.

3. Управителният орган разполага с архив на инстанциите, в които се намират оригиналните придружаващи документи, свързани с разходи и проверки, и включващи:

а) документи, свързани с направени специфични разходи и декларирани плащания съгласно подпомагането, и необходими за осигуряване на достатъчна одитна пътека, включително документи, които представляват доказателство за реално доставяне на съфинансирани продукти или услуги;

б) доклади и документи във връзка с проверките, извършени от инстанциите, посочени в член 102.

4. Управителният орган гарантира, че посочените в параграф 1 документи са предоставени за проверка и извадки или копия от тях са предоставени на упълномощени лица и инстанции, включително поне на упълномощен персонал на управителния орган, сертифициращия орган, междинните инстанции и одитиращия орган, както и на упълномощени служители на Общността и на техни упълномощени представители.

5. Поне следните носители на данни се смятат за общоприети, както е посочено в параграф 2:

а) фотокопия на оригинални документи;

б) микрофишове на оригинални документи;

в) електронни версии на оригинални документи;

г) документи, съществуващи единствено в електронна версия.

6. Процедурата, по която се удостоверява, че документите, съхранявани на общоприети носители на данни, са верни с оригиналния документ, се определя от националните органи и трябва да гарантира, че съхраняваните версии отговарят на националните законови изисквания и на тях може да се разчита за целите на одита.

7. Когато документите съществуват единствено в електронна версия, използваните компютърни системи трябва да отговарят на приетите стандарти за сигурност, които гарантират, че съхраняваните документи отговарят на националните законови изисквания и на тях може да се разчита за целите на одита.

Член 135

Прекъсване на крайния срок за плащане

1. Крайният срок за плащане може да бъде прекъснат от ръководителя по силата на предоставени му правомощия по смисъла на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 за максимален период от шест месеца, ако:

а) в доклад на национална или общностна одитираща организация има доказателство, което предполага наличието на съществен недостатък във функционирането на системите за управление и контрол;

б) по силата на предоставени му правомощия ръководителят трябва да направи допълнителни проверки в резултат на постъпилата информация, че разходите, посочени в заверения отчет за разходите, са свързани със съществена нередност, която не е била отстранена.

▼B

2. Участващите страни и сертифициращият орган следва да бъдат информирани незабавно за основанията за прекъсването. Прекъсването се прекратява веднага щом участващите страни вземат необходимите мерки.

Член 136

Временно прекратяване на плащанията

1. Всички или част от междинните плащания на ниво приоритетни оси или програми могат да бъдат временно прекратени от Комисията, когато:

а) съществува сериозен недостатък в системата за управление и контрол на програмата, който засяга надеждността на процедурата по заверяване на плащанията и за който не са били взети корективни мерки; или

б) разходите, посочени в заверения отчет за разходите, са свързани със сериозна нередност, която не е била отстранена; или

в) съществува сериозно нарушение от страна на участващите страни на задълженията им по член 114.

2. Комисията може да реши временно да прекрати всички или част от междинните плащания, след като даде на участващите страни възможност да представят своите становища в двумесечен срок.

3. Комисията отменя временното прекратяване на всички или част от междинните плащания, когато участващите страни са взели необходимите мерки, които да позволят временното прекратяване да бъде отменено. Когато участващите страни не вземат исканите мерки, Комисията може да приеме решение да анулира цялото или част от участието на Общността в трансграничната програма в съответствие с член 138.

Член 137

Автоматично отменяне на поето бюджетно задължение

Автоматичното и окончателно отменяне на дял от поетото бюджетно задължение за трансгранична програма съблюдава правилата, определени в член 166, параграф 3 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002.

Член 138

Финансови корекции и нередности

1. За целите на финансовите корекции съответните разпоредби, съдържащи се в членове 98, 99, 100, 101 и 102 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, се прилагат *mutatis mutandis*.

2. По отношение на нередностите съответните разпоредби в членове от 27 до 34 от Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията [1] за определяне на правилата за прилагане на Регламент (ЕО) № 1083/2006 и на Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета се прилагат *mutatis mutandis.*

[1] ОВ L 371, 27.12.2006 г., стр. 1.

▼B

Раздел 3

Трансгранични програми между страни бенефициери

Подраздел 1

Системи за управление и контрол

Член 139

Структури и органи

1. За всяка трансгранична програма всяка участваща страна бенефициер създава оперативна структура за частта от програмата, засягаща съответната страна.

2. Задълженията на оперативните структури включват подготвяне на трансграничните програми в съответствие с член 91.

3. Оперативните структури на участващите страни бенефициери работят в тясно сътрудничество при програмирането и изпълнението на съответната трансгранична програма.

4. За всяка трансгранична програма между страните бенефициери съответните оперативни структури създават съвместен технически комитет, който помага на оперативните структури и съвместния мониторингов комитет, посочен в член 142, при изпълнение на съответните им задължения.

Съвместният технически комитет може да има антени във всяка участваща страна.

5. При децентрализирано управление функциите и отговорностите на оперативните структури са, *mutatis mutandis,* изброените в член 28. В допълнение се прилагат следните разпоредби:

а) Оперативните структури във всяка участваща страна бенефициер включват една изпълнителна агенция, която се създава в рамките на националната администрация или под прекия ѝ контрол.

б) След консултации с националния координатор за ИПП националният ръководител във всяка участваща страна бенефициер посочва програмен ръководител, който оглавява изпълнителната агенция.

Програмният ръководител е служител на държавната администрация на страните бенефициери. Той отговаря за дейностите на изпълнителната агенция.

▼M1

в) За частта на трансграничната програма, засягаща съответната страна, изпълнителната агенция предприема организиране на търгове, сключване на договори, извършване на плащания, осчетоводяване и финансово отчитане на поръчките за услуги, доставки и строителни работи, както и сключване на договори, извършване на плащания, осчетоводяване и финансово отчитане на субсидиите.

▼B

Когато е целесъобразно, разпоредбите на член 76 се прилагат *mutatis mutandis*.

▼M1

6. При централизирано управление функциите и отговорностите на оперативните структури се определят в съответните трансгранични програми.

▼B

Член 140

Роля на Комисията в подбора на операции

1. При централизирано управление Комисията:

▼M1

а) одобрява критериите за подбор на операциите, финансирани от трансграничната програма, включително на тези операции, определени извън поканите за представяне на предложения, посочени в член 95, параграф 1;

▼B

б) одобрява поканите за представяне на предложения и документите за заявления (Насоки за кандидатите) преди публикуването;

в) когато е целесъобразно, одобрява състава на ръководен комитет, който получава правомощия за подбора на операции;

г) официално потвърждава операциите, избрани от съвместния мониторингов комитет, посочен в член 142. При всички случаи Комисията си запазва правото на окончателно одобрение на операция, избрана за финансиране.

2. При децентрализирано управление правото на Комисията да извършва предварителен контрол на подбора на операциите се определя в решение на Комисията относно прехвърляне на управлението в съответствие с член 14, параграф 3.

Подраздел 2

Оценка и мониторинг

Член 141

Оценка

Член 109 се прилага *mutatis mutandis*. Въпреки това, при централизирано управление оценките, посочени в член 109, параграф 3, се извършват на отговорност на Комисията. В този случай не се прилагат разпоредбите на член 109, параграф 4 и на член 109, параграф 5.

При трансгранични програми между страни бенефициери решението за това дали е необходимо извършване на предварителната оценка, посочена в член 109, параграф 2, се взема от Комисията със съгласието на участващите страни бенефициери, като се вземат предвид средствата на Общността, отпуснати за програмата, и в съответствие с принципа за пропорционалност. Предварителната оценка може да се извърши с подкрепата на Комисията.

▼M1

При децентрализирано управление Комисията може да извършва всички *ad hoc* оценки, които смята за необходими.

▼B

Член 142

Съвместен мониторингов комитет

1. При трансгранични програми между участващите страни бенефициери те създават съвместен мониторингов комитет за всяка трансгранична програма. Този съвместен мониторингов комитет изпълнява ролята на секторния мониторингов комитет, посочен в член 59. Чрез дерогация от член 59, параграф 1 съвместният мониторингов комитет се създава в срок от три месеца след влизането в сила на първото споразумение за финансиране, свързано с програмата.

Съвместните мониторингови комитети заседават най-малко два пъти годишно по инициатива на участващите страни или на Комисията.

2. Всеки съвместен мониторингов комитет изготвя процедурния си правилник в съответствие с мандата на съвместния мониторингов комитет, определен от Комисията, и с институционалната, правната и финансовата рамка на съответните участващи страни, за да изпълнява задачите си съгласно настоящия регламент. Той приема този процедурен правилник.

3. Съвместният мониторингов комитет се председателства от представител на една от участващите страни.

Всяка участваща страна назначава в съвместния мониторингов комитет свои представители, включително представители на оперативната структура, отговаряща за програмата. По отношение на състава на съвместния мониторингов комитет надлежно се вземат предвид разпоредбите на член 87.

4. Комисията участва в работата на съвместния мониторингов комитет в качеството си на консултант.

5. Съвместният мониторингов комитет се уверява в ефективността и качеството на изпълнението на трансграничната програма в съответствие със следните разпоредби:

а) разглежда и одобрява критериите за подбор на операциите, финансирани от трансграничната програма, и одобрява всяко преразглеждане на тези критерии в съответствие с нуждите на програмирането;

б) периодично разглежда направения напредък към постигане на специфичните цели на трансграничната програма въз основа на документи, представени от оперативните структури на участващите страни бенефициери;

в) разглежда резултатите от изпълнението, по-специално постигането на целите, набелязани за всяка приоритетна ос, и оценките, посочени в член 57, параграф 4 и в член 141;

г) разглежда годишния и окончателния доклад за изпълнението съгласно член 144;

д) получава информация за годишния доклад или доклади за одиторска дейност, посочени в член 29, параграф 2, буква б), първо тире, и за забележки, които Комисията може да направи след разглеждане на този доклад;

е) отговаря за подбора на операции, но може да делегира тази функция на ръководен комитет;

ж) може да предложи преразглеждане или обсъждане на трансграничната програма, насочени към постигане на целите, посочени в член 86, параграф 2, или към подобряване на нейното управление, включително финансовото ѝ управление;

▼B

з) разглежда и одобрява всяко предложение за изменение на съдържанието на трансграничната програма.

Член 143

Поделени задачи на оперативните структури и съвместния мониторингов комитет

Оперативните структури на участващите страни бенефициери и съвместният мониторингов комитет гарантират качеството на изпълнението на трансграничната програма. Те извършват мониторинг, като използват показателите, посочени в член 94, параграф 1, буква г), а при децентрализирано управление – финансовите показатели, посочени в трансграничната програма.

Член 144

Годишен и окончателен доклад за изпълнението

1. Оперативните структури на страните бенефициери, участващи в трансгранична програма, изпращат на Комисията и съответния национален координатор за ИПП годишен доклад и окончателен доклад за изпълнението на трансграничната програма след разглеждане от съвместния мониторингов комитет.

При децентрализирано управление докладите се изпращат също на съответните национални ръководители.

Годишният доклад се представя до 30 юни всяка година и за първи път на втората година след приемането на трансграничната програма.

Окончателният доклад се представя най-късно 6 месеца след приключването на трансграничната програма.

2. Докладите, посочени в параграф 1, включват следната информация:

а) извършения напредък при изпълнението на трансграничната програма и приоритетите по отношение на техните специфични, проверяеми цели с количествено определяне, когато се поддават на количествено определяне, като се използват посочените в член 94, параграф 1, буква г) показатели на равнището на приоритетните оси;

б) подробна информация за финансовото изпълнение на програмата;

в) стъпките, предприети от оперативните структури и/или съвместния мониторингов комитет с цел да се осигури качеството и ефективността на изпълнението, по-специално:

i) мерки за мониторинг и оценка, включително договореностите за събиране на данни,

ii) кратко описание на значителни проблеми при изпълнение на трансграничната програма и взетите мерки,

iii) използването на техническо подпомагане;

г) взетите мерки за предоставяне на информация и популяризиране на трансграничната програма.

Когато е целесъобразно, информацията, посочена в букви от а) до г) от настоящия параграф, може да бъде предоставена в обобщена форма.

Информацията, посочена в буква б), се включва в докладите само при децентрализирано управление.

Посочената в буква в) информация не се включва, ако не е настъпила значителна промяна спрямо предишния доклад.

▼B

Подраздел 3

Финансово управление

Член 145

Субсидии

След подбор на съвместните операции в съответствие с член 95 оперативните структури при децентрализирано управление и Комисията при централизирано управление предоставят субсидии на водещия бенефициер от съответната участваща страна бенефициер.

Член 146

Приложими правила

При децентрализирано управление се прилагат разпоредбите на член 79, параграфи 1, 2 и 3 и на член 80.

ДЯЛ III

РАЗДЕЛИ „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ“ И „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“

ГЛАВА I

Предмет на подпомагане и допустимост

Раздел 1

Раздел „Регионално развитие“

Член 147

Области и форми на подпомагане

1. Раздел „Регионално развитие“ може да подпомага операции съгласно следните приоритети:

а) транспортна инфраструктура, по-специално взаимовръзка и оперативна съвместимост между националните мрежи, както и между националните и трансевропейските мрежи;

б) екологични мерки, свързани с управлението на отпадъците, водоснабдяването, градските отпадъчни води и качеството на въздуха в градски условия; възстановяването на замърсени площадки и терени; области, свързани с устойчивото развитие, които водят до ползи за околната среда, а именно енергийна ефективност и възобновяема енергия;

в) операции, които засилват регионалната конкурентоспособност и производителната среда и които насърчават създаването и запазването на трайна заетост, като включват по-специално:

i) предоставяне на бизнес и технологични услуги на предприятия, особено в областта на управлението, проучването и развитието на пазара и работата в мрежа,

ii) достъп и използване на информационни и комуникационни технологии,

iii) насърчаване на технологичното развитие, научните изследвания и иновациите, включително посредством сътрудничество с висши учени заведения и институти за научни изследвания и с центрове за научни изследвания и технологии,

▼B

iv) разработване на бизнес мрежи и клъстери,

v) създаване и разработване на финансови инструменти, които улесняват достъпа до револвиращо финансиране чрез фондове за рисков капитал, кредитни и гаранционни фондове,

vi) осигуряване на местна инфраструктура и услуги, които допринасят за улесняване на установяването, развитието и разширяването на нови и съществуващи предприятия,

vii) инфраструктури за образование и обучение, когато това е необходимо за регионалното развитие и в тясно сътрудничество с раздел „Развитие на човешките ресурси“.

2. Съгласно този раздел може да бъде отпуснато техническо подпомагане за предварително проучване и техническа подкрепа, свързана с дейности, които отговарят на изискванията за допустимост, включително необходимите за тяхното осъществяване.

Техническото подпомагане може да финансира също дейности за подготовка, управление, мониторинг, оценка, информация и контрол, както и дейности за засилване на административния капацитет за прилагане на подпомагането съгласно Регламента за ИПП, предвиден посредством този раздел.

Член 148

Допустимост на разходите

1. Разходите съгласно този раздел са допустими за участие на Общността, ако действително са били платени след подписването на споразумение за финансиране след приемането на съответната програма. В случай че става дума за големи проекти, както е посочено в член 157, разходите не са допустими преди приемане на решението на Комисията за одобрение на големия проект, както е посочено в член 157, параграф 3.

▼M1

2. В допълнение към правилата, определени в член 34, параграф 3, не са допустими амортизационни разходи за инфраструктурите.

3. Чрез дерогация от член 34, параграф 3 могат да бъдат допустими оперативни разходи, включително разходи за наем, изключително свързани с периода на съфинансиране на операцията.

▼B

Член 149

Интензитет на помощта и размер на участието на Общността

1. За целите на настоящия раздел допустимите разходи, посочени в член 38, параграф 1, се основават на публичните разходи.

▼M1

2. Участието на Общността не трябва да надхвърля тавана от 85 % от допустимите разходи на равнище приоритетна ос.

▼B

3. Никоя операция не получава процент на съфинансиране, по-висок от свързания със съответната приоритетна ос.

▼B

Член 150

Генериращи приходи проекти

▼M1

1. За целите на този раздел генериращ приходи проект означава всяка операция, предложена за предприсъединителна помощ, която включва инвестиция в инфраструктура, чието използване е свързано с разходи, поети директно от ползвателите, и която генерира приходи, или всяка операция, която включва продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или всяко друго предоставяне на услуги срещу заплащане.

2. Допустимите разходи за генериращи приходи проекти, използвани за изчисляване на участието на Общността в съответствие с член 149, не могат да надвишават разликата между настоящата стойност на инвестиционните разходи и настоящата стойност на нетните приходи от инвестицията за определен референтен период за а) инвестиции в инфраструктурата; или за б) други проекти, когато е възможно да се оценят предварително обективно приходите.

▼B

3. Когато не всички инвестиционни разходи са допустими за съфинансиране, нетните приходи се разпределят пропорционално между допустимата и недопустимата част от инвестиционните разходи.

4. При изчисляването оперативната структура взема предвид референтния период, съответстващ на дадената категория инвестиции, категорията на проекта, очакваната рентабилност на съответната категория инвестиции, приложимостта на принципа „замърсителят плаща“ и, ако е уместно, съображенията относно достъпността на цената, по-специално в сектора на околната среда.

▼M1

5. Разпоредбите на настоящия член не се прилагат по отношение на:

а) операции, съфинансирани по този раздел, чиято обща стойност е равна или по-малка от 1 млн. евро;

б) приходи, генерирани по време на икономическия живот на съфинансираните инвестиции при инвестиране в предприятия;

в) приходи, генерирани в рамките на финансови инструменти, които улесняват достъпа до револвиращо финансиране чрез фондове за рисков капитал, кредитни и гаранционни фондове.

▼B

Раздел 2

Раздел „Развитие на човешките ресурси“

Член 151

Области и форми на подпомагане

1. Раздел „Развитие на човешките ресурси“ допринася за засилване на икономическото и социалното сближаване, както и за приоритетите на Европейската стратегия за заетостта в областта на заетостта, образованието и обучението и социалното включване.

▼B

2. По-специално този раздел обхваща подпомагането на лица и е съсредоточен върху следните приоритети, чието точно съчетание и концентрация зависят от икономическите и социалните особености на всяка страна бенефициер:

а) повишаване на адаптивността на работната ръка, предприятията и предприемачите с цел по-добро предвиждане и управление на икономическите промени в положителна посока, по-специално чрез насърчаване на:

i) обучението през целия живот и по-големите инвестиции в човешките ресурси от страна на предприятията и работната ръка,

ii) създаването и разпространението на иновационни и по-продуктивни форми на организация на работата;

б) подобряване на достъпа до заетост и трайното включване в пазара на труда на търсещите работа и незаетите лица, предотвратяване на безработицата, по-специално дългосрочната безработица и безработицата сред младите хора, насърчаване на активното остаряване и удължаване на активната възраст и засилване на участието на пазара на труда, по-конкретно чрез насърчаване на:

i) създаването, модернизирането и укрепването на институциите, свързани с пазара на труда,

ii) прилагането на активни и превантивни мерки, които гарантират ранно установяване на нуждите,

iii) по-добрия достъп до работни места и увеличаването на трайното участие и напредък на жените в заетостта,

iv) увеличаването на участието на мигрантите в заетостта, като по този начин се засилва социалната им интеграция,

v) улесняването на мобилността на работниците в географски и професионален план и трансгранична интеграция на пазара на труда;

в) засилване на социалното включване и интеграция на лица в неравностойно положение с цел трайното им интегриране в заетостта и борба срещу всички форми на дискриминация на пазара на труда, по-конкретно чрез насърчаване на:

i) пътищата за интеграция и завръщане на работа на хората в неравностойно положение,

ii) приемането на многообразието на работното място и недискриминацията;

г) насърчаване на партньорства, пактове и инициативи чрез работа в мрежа на съответните заинтересовани страни, като например социалните партньори и неправителствените организации, на национално, регионално и местно равнище с цел да бъдат мобилизирани за провеждането на реформи в областта на заетостта и възможностите за включване в пазара на труда;

д) разширяване и подобряване на инвестициите в човешки капитал, по-специално чрез насърчаване на:

i) разработването, въвеждането и осъществяването на реформи в образователните системи и системите за обучение с цел да се развият заетостта и съответствието на пазара на труда,

ii) повишено участие в образованието и обучението през целия живот,

▼B

iii) развитие на човешкия потенциал в областта на научните изследвания и иновациите,

iv) дейности за работа в мрежа на висши учебни заведения, центрове за научни изследвания и технологии и предприятия;

е) укрепване на институционалния капацитет и ефективността на публичните администрации и публичните услуги на национално, регионално и местно равнище и, когато е уместно, на социалните партньори и неправителствените организации с оглед на реформите и доброто управление в областта на заетостта, образованието и обучението, както и в социалната сфера.

3. По инициатива на страната бенефициер може да бъде предоставено техническо подпомагане съгласно този раздел за подкрепа на дейности за подготовка, управление, мониторинг, административна подкрепа, информация, оценка и контрол на програмата, както и за подготвителни дейности с оглед на бъдещото управление на Европейските структурни фондове.

4. Подпомагането е насочено към политиките и дейностите, които могат да действат като катализатор за промяна в политиката и които засилват доброто управление и партньорство.

Член 152

Допустимост на разходите

1. Следните разходи могат да бъдат допустими за операции, които попадат в обхвата на член 151:

а) амортизационни разходи при следните кумулативни условия:

i) в осигуряването на съответната инвестиция не са участвали национални субсидии, нито субсидии на Общността,

ii) амортизационните разходи са изчислени посредством съответните приложими национални счетоводни стандарти,

iii) разходите са свързани изключително с периода на съфинансиране на съответната операция;

б) при субсидии непреките разходи декларирани въз основа на фиксиран процент до 20 % от преките разходи за дадена операция, в случай че са направени в съответствие с националните правила, включително счетоводните стандарти;

в) закупуване на мебели, оборудване, приспособяване и модернизиране на съществуващи инфраструктури, при условие че:

i) въпросната сума за съответните операции е ограничена до 15 % от финансирането съгласно Регламента за ИПП за всяка приоритетна ос на програмата/ите съгласно този раздел,

ii) инвестициите са необходими за доброто изпълнение на програмата/ите съгласно този раздел и допринасят за увеличаване на ефекта от подпомагането,

iii) оценката, направена под отговорността на оперативната структура доказва, че закупуването е за предпочитане пред останалите решения по отношение на икономически най-изгодния вариант;

2. Чрез дерогация от член 34, параграф 3 следните разходи също могат да са допустими:

а) данъци, включително данък добавена стойност, ако не могат да бъдат възстановени по никакъв начин и ако е доказано, че са поети от крайния бенефициер;

▼B

б) оперативни разходи, включително разходи за наем, изключително свързани с периода на съфинансиране на операцията;

в) наемане или отдаване под наем, в случай че са изключително свързани с периода на съфинансиране на операцията и че това е за предпочитане пред останалите решения по отношение на икономически най-изгодния вариант;

▼M1

г) разходи, свързани с банкова гаранция или подобно обезпечение, което трябва да бъде предоставено от бенефициера на субсидията.

▼B

Член 153

Интензитет на помощта и размер на участието на Общността

1. За целите на настоящия раздел допустимите разходи, посочени в член 38, параграф 1, се основават или на публичните разходи, или на общите разходи, като изборът се отнася за цялата съответна програма.

2. Участието на Общността не трябва да надхвърля тавана от 85 % от допустимите разходи на равнище приоритетна ос.

3. Никоя операция не получава процент на съфинансиране, по-висок от свързания със съответната приоритетна ос.

ГЛАВА II

Програмиране

Член 154

Стратегическа рамка за съгласуваност

1. Страните бенефициери установяват въз основа на документ за многогодишно индикативно планиране стратегическа рамка за съгласуваност, която трябва да бъде обсъдена с Комисията. Стратегическата рамка за съгласуваност представлява референтен документ за програмирането на раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“.

2. Стратегическата рамка за съгласуваност включва:

а) кратък анализ, който подчертава силните и слабите страни, възможностите и заплахите за секторите, които отговарят на изискванията за допустимост, и тематичните приоритети съгласно раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“, в които страната бенефициер възнамерява да съсредоточи своето подпомагане;

б) описание на целите, които трябва да бъдат постигнати съгласно раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“ в съответствие със съответните национални приоритети и приоритети на Общността, както е определено в документа за многогодишно индикативно планиране;

в) списък с програми с кратко описание на главните приоритетни оси по всяка програма;

г) индикативно разпределение на финансовите средства между основните програми, което обхваща тригодишен период, в съответствие с многогодишната индикативна финансова рамка и документа за многогодишно индикативно планиране, както и индикативното бюджетно салдо между основните програми за следващите години в рамките на всеки раздел.

▼B

3. В допълнение, стратегическата рамка за съгласуваност съдържа, ако е уместно, разпоредби относно:

а) координирането с други национални програми, които се подкрепят от международни финансови институции, или друг вид съответно външно подпомагане;

б) координирането с други раздели на ИПП, по-специално раздел „Развитие на селските райони“.

4. Стратегическата рамка за съгласуваност е предпоставка за одобрението на програмите съгласно раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“. Тя се представя на Комисията преди или най-късно заедно с представянето за одобрение на първата програма съгласно тези раздели.

5. Стратегическата рамка за съгласуваност се изготвя от стратегическия координатор изцяло под отговорността на националния координатор за ИПП.

Член 155

Оперативни програми

1. Подпомагането се прилага посредством многогодишни оперативни програми. Тези оперативни програми се изготвят от оперативните структури. Те се установяват в тясно сътрудничество с Комисията и съответните участници и се одобряват посредством решение на Комисията в съответствие с член 8, параграф 1.

2. Оперативните програми съдържат:

а) оценка на средносрочните нужди и цели, която подчертава силните и слабите страни, възможностите и заплахите за съответните сектори, теми и региони;

б) преглед на консултациите със съответните социално-икономически партньори, както и, ако е уместно, с представители на гражданското общество;

в) описание на избраните стратегически приоритети, които се отнасят до стратегическата рамка за съгласуваност и до секторните, тематични и/или географски механизми за съсредоточаване на подпомагането, както и резултатите от предварителната оценка, посочена в член 57, параграф 4 и в член 166;

г) информация относно приоритетната ос, съответните мерки и специфичните им цели. Тези цели се измерват количествено, когато е уместно, като се използват ограничен брой показатели за резултатите. Тези показатели трябва да позволят да се определи напредъкът в прилагането на избраните мерки, включително ефективността на целите, свързани с приоритетната ос и с мерките;

д) когато някои мерки са предназначени за прилагане чрез схеми за подпомагане на предприятия, се описват съответните условия;

е) описание на операциите за техническо подпомагане, които ще бъдат предприети по определена приоритетна ос. Подпомагането на Общността за тази приоритетна ос може да достигне таван от 6 % от участието на Общността, отпуснато за оперативната програма. В изключителни случаи и когато това е надлежно обосновано с оглед обхвата на програмата, този таван може да достигне 10 %;

ж) определяне за всяка мярка на предвидените крайни бенефициери, очакваните условия за подбор и съответните възможни специфични критерии за подбор;

▼B

з) финансова таблица, като за всяка година, която е включена в приложимите многогодишни индикативни финансови рамки, за всяка приоритетна ос и информативно — за всяка свързана мярка, се уточняват:

i) общият размер на участието на Общността,

ii) националното участие и, ако е приложимо, определяне на други външни участия. Когато участието на Общността съгласно раздел „Развитие на човешките ресурси“ се изчислява във връзка с общите разходи, в таблицата се посочва индикативното разпределение на националното участие между неговите елементи от публичния и частния сектор,

iii) процентът в резултат на участието на Общността;

и) предложените показатели за оценка и мониторинг и условията, включително индикативните дейности за оценка и продължителността;

й) за раздел „Регионално развитие“ — индикативен списък на големи проекти, придружен от техните технически и финансови характеристики, включително очакваните източници на финансиране, както и индикативни графици за изпълнението им;

к) описание на съответните структури и органи за управление и контрол на оперативната програма в съответствие с членове от 21 до 26, 28, 29 и 31.

Член 156

Преразглеждане на оперативните програми

1. По инициатива на страната бенефициер или на Комисията оперативните програми могат да бъдат преразгледани и, когато е уместно, остатъкът от програмата да бъде ревизиран. Преглед може да се направи по-специално в следните случаи:

а) в резултат на значителни социално-икономически промени;

б) за да се отчетат в по-голяма или различна степен големи промени в приоритетите на Общността или в националните приоритети;

▼M1

в) вследствие на преразглеждането на документа за многогодишно индикативно планиране;

▼B

г) в светлината на посочените в член 166, параграф 2 оценки;

д) в резултат на трудности, срещани в изпълнението.

2. Решението на Комисията относно искането за преразглеждане на оперативната програма се приема във възможно най-кратък срок след официалното му представяне от стратегическия координатор в сътрудничество с националния координатор за ИПП.

3. Когато преразглеждането на оперативната програма, посочено в параграф 1, разшири обхвата на допустимост за финансиране по тази програма, всички свързани с това допълнителни разходи се допускат за финансиране от датата на приемане на решението на Комисията.

▼B

Член 157

Големи проекти съгласно раздел „Регионално развитие“

1. Като част от оперативна програма подпомагането съгласно раздел „Регионално развитие“ може да финансира големи проекти.

2. Даден голям проект включва серия от строителни работи, дейности или услуги и е предназначен сам по себе си за изпълнението на определена и неделима задача от конкретно икономическо или техническо естество, която има ясно набелязани цели и чиято обща стойност надхвърля 10 милиона EUR.

3. Големи проекти се представят на Комисията за одобрение от съответната оперативна структура. Решението за одобрение на проекта определя физическия обект и допустимите разходи, към които се прилага процентът на съфинансиране за приоритетната ос. То трябва да бъде последвано от двустранно споразумение със страната бенефициер, в което се определят тези елементи.

4. При предаване на голям проект на Комисията оперативната структура предоставя следната информация:

а) информация за органа, който ще отговаря за изпълнението;

б) информация за естеството на инвестициите и описание на финансовия им обем и местоположението;

в) резултати от проучване на възможността за реализиране;

г) график за изпълнение на проекта преди приключването на съответната оперативна програма;

д) оценка на цялостния социално-икономически баланс на операцията, базирана на анализ на разходите и ползите, и която включва оценка на риска, както и оценка на очаквания ефект върху съответния сектор, върху социално-икономическото положение в страната бенефициер и, когато операцията включва прехвърляне на дейности от регион в държава-членка, на социално-икономическото въздействие върху региона;

е) анализ на въздействието върху околната среда;

ж) планът за финансиране, който посочва очакваното общо финансово участие и планираното участие съгласно Регламента за ИПП, както и друго финансиране от Общността и друго външно финансиране. Планът за финансиране обосновава исканото участие под формата на субсидия по ИПП посредством анализ на финансовата жизнеспособност.

ГЛАВА III

Изпълнение

Раздел 1

Общи правила

Член 158

Подбор на операции

1. Всички операции, които не са големи проекти и които се изпълняват от крайни бенефициери, различни от национални публични органи, се подбират посредством покани за представяне на предложения. Критериите за подбор се изготвят от оперативната структура и се публикуват с поканата за представяне на предложения.

▼B

2. Оперативната структура определя комитет за подбор за всяка покана за представяне на предложения, който анализира и подбира предложенията и дава препоръки относно резултатите на оперативната структура.

Оперативната структура решава дали да одобри резултатите от процедурата за подбор и обявява мотивите за решението си.

Съставът на комитета за подбор и условията за функционирането му се определят в съответното споразумение за финансиране.

Член 159

Инструменти за финансов инженеринг

1. Като част от оперативна програма участието на Общността може да финансира разходи, свързани с операция, която включва вноски за подкрепа на инструменти за финансов инженеринг за предприятия, като например фондове за рисков капитал, гаранционни и кредитни фондове. Предимство се дава на малки и средни предприятия.

2. Подробните правила за прилагане се определят в споразумението за финансиране вследствие на приемането на оперативна програма, която предвижда участие на Общността в инструментите за финансов инженеринг.

Раздел 2

Финансово управление

Член 160

Плащания

1. Независимо от член 40, параграф 5 комбинираната обща сума от авансовото финансиране и междинните плащания не трябва да надхвърля 90 % от участието на Общността, както е посочено във финансовата таблица на оперативните програми.

2. Всеки обмен относно финансовите транзакции между Комисията и органите и инстанциите, посочени в член 21, се извършва по електронен път, както се предвижда в споразумението за финансиране.

▼M2

3. В допълнение към разпоредбите на член 42 плащанията за авансово финансиране възлизат на 30 % от участието на Европейския съюз за последните три години от съответната програма и се извършват, след изпълнение на условията, посочени в член 42, параграф 1. Ако е необходимо, по отношение на предоставянето на поети бюджетни задължения авансовото финансиране може да бъде извършено на две вноски.

_____

▼B

Член 161

Приемливост на заявленията за плащане

1. В случай на заявление за междинно плащане, в допълнение към разпоредбите, посочени в член 43, параграф 1 се прилагат разпоредбите на настоящия параграф съгласно раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“.

▼B

Заявление за плащане не се приема, ако плащанията са временно прекратени в съответствие с член 163. Заявлението за плащане удостоверява, че са изпълнени всички изисквания, посочени в член 43, параграф 1 и в настоящия параграф.

Завереният отчет за разходите, посочен в член 43, параграф 1, се изготвя по приоритетни оси и мерки. Националният ръководител удостоверява, че отчетът за разходите е точен, че резултатите са от надеждни счетоводни системи и че се основава на документи, които могат да бъдат проверени. Националният ръководител изпраща този документ на Комисията заедно с:

а) сертификат за разходите, който удостоверява, че декларираните разходи са в съответствие с приложимите правила на Общността и национални правила и че са били извършени във връзка с операции, избрани за финансиране съгласно критериите, приложими за програмата, и съгласно съответните приложими правила на Общността и национални правила;

б) електронния списък на операциите по мерки и съответните разходи, включително участието съгласно Регламента за ИПП, националното публично участие и, когато е приложимо, частното участие;

в) подробностите относно сумите, които подлежат на възстановяване вследствие на анулиране на цялото участие или на част от участието на Общността за някоя операция;

г) обема на финансирането от Общността в специалната сметка на раздела в еуро към датата на последното дебитиране, за което се отнася този отчет, и начислената лихва.

2. В случай на заявление за плащане на крайното салдо, в допълнение към разпоредбите, посочени в член 45, параграф 1 се прилагат разпоредбите на настоящия параграф съгласно раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“.

За да бъде прието заявлението за плащане, участието на Общността по приоритетни оси трябва да съответства на финансовата таблица на оперативната програма.

Завереният отчет за разходите, посочен в член 45, параграф 1, се изготвя от националния ръководител и се изпраща на Комисията в съответствие с изискванията на параграф 1 от настоящия член.

Комисията информира страната бенефициер за заключенията си относно съдържанието на становището на одитиращия орган, както е посочено в член 45, параграф 1, буква в). Това становище се счита за прието при липса на коментари на Комисията в срок от пет месеца от датата на получаването му.

Член 162

Крайни срокове за плащане

1. Националният фонд гарантира, че заявленията за междинни плащания за всяка оперативна програма се изпращат на Комисията три пъти годишно. За да се направи плащане от Комисията в дадена година, заявлението за плащане се предава до 31 октомври същата година.

2. В зависимост от наличните средства Комисията извършва междинното плащане не по-късно от два месеца от датата, на която в Комисията е регистрирано заявление за плащане, което отговаря на условията, посочени в член 43, параграф 1 и член 161, параграф 1.

▼B

3. В зависимост от наличните средства Комисията извършва плащане на крайното салдо, след като се изпълнят следните условия:

а) Комисията е приела окончателния секторен доклад за изпълнението в съответствие с разпоредбите на член 169, параграфи 4 и 5;

б) Комисията е приела становището, изготвено от одитиращия орган, както е посочено в член 45, параграф 1, буква в), както и свързания доклад за дейността, посочен в член 29, параграф 2, буква б), първо тире.

4. Крайният срок за плащане може да бъде прекъснат от ръководителя по силата на предоставени му от Комисията правомощия по смисъла на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 за максимален срок от шест месеца, ако:

а) в доклад на национална или общностна одитираща организация има доказателство, което предполага наличието на съществен недостатък във функционирането на системите за управление и контрол; или

б) по силата на предоставени му правомощия в Комисията ръководителят трябва да извърши допълнителни проверки в резултат на адресирана до него информация, в която се сигнализира, че разходите, посочени в заверен отчет за разходите, са свързани със съществена нередност, която не е била отстранена; или

в) има нужда от пояснения относно информацията, която се съдържа в отчета за разходите.

Националният координатор за ИПП и националният ръководител се информират незабавно за причините за прекъсването. Прекъсването се прекратява веднага след вземане на необходимите мерки от страната бенефициер.

Член 163

Временно прекратяване на плащанията

Разпоредбите, посочени в член 46, се прилагат за всички или за част от междинните плащания на равнище на приоритетните оси или програми.

Член 164

Приключване на програма

1. Съгласно разпоредбите на член 47, параграф 1 оперативната програма се приключва, след като Комисията определи плащането на крайното салдо въз основа на документите, посочени в член 45, параграф 1 и член 161, параграф 2.

Комисията информира страната бенефициер за датата на приключване на оперативната програма.

2. Независимо от резултатите на проведените одити от Комисията или от Европейската сметна палата, крайното салдо, изплатено от Комисията за оперативната програма, може да бъде променено в срок от девет месеца от датата, на която е платено, или, в случай на отрицателно салдо, което трябва да бъде изплатено от страната бенефициер, в срок от девет месеца от датата на издаване на разпореждането за възстановяване. Тази промяна на салдото не засяга датата на приключване на оперативната програма, както е посочено в параграф 1.

Член 165

Повторно използване на участието на Общността

Страната бенефициер информира Комисията за начина, по който предлага да бъдат използвани повторно анулираните средства в съответствие с член 54, както и, когато е уместно, да бъде изменен финансовият план за подпомагане съгласно разпоредбите на член 156.

▼B

Раздел 3

Оценка и мониторинг

Член 166

Оценка

1. Страните бенефициери извършват предварителна оценка за всяка оперативна програма поотделно. В надлежно обосновани случаи и със съгласието на Комисията страните бенефициери могат да направят само една предварителна оценка, която обхваща повече от една оперативна програма.

Предварителните оценки се извършват под отговорността на оперативната структура.

Предварителните оценки имат за цел да се оптимизира отпускането на бюджетни средства по оперативни програми и да се подобри качеството на програмиране. Те установяват и оценяват различията, пропуските и потенциала за развитие, целите за постигане, очакваните резултати, количествено измерените цели, ако е необходимо, съгласуваността на предложената стратегия и качеството на процедурите за изпълнение, мониторинг, оценка и финансово управление.

Предварителната оценка се прилага към оперативната/ите програма/и, за която/ито се отнася.

2. По време на периода на програмиране страните бенефициери извършват оценки, които са свързани с мониторинга на оперативните програми, по-специално когато мониторингът показва значително отклонение от първоначално набелязаните цели или когато са направени предложения за преразглеждане на оперативни програми, както е посочено в член 156. Резултатите се изпращат на секторния мониторингов комитет за оперативната програма и на Комисията.

3. Оценките се извършват от вътрешни или външни експерти или инстанции, които са функционално независими от органите, посочени в член 21. Резултатите се публикуват съгласно приложимите правила за достъп до документи.

Член 167

Секторен мониторингов комитет

1. В съответствие с член 59 оперативната структура създава секторен мониторингов комитет за всяка програма. Може да бъде създаден само един мониторингов комитет за няколко програми в рамките на един и същи раздел. Комитетът заседава най-малко два пъти годишно по инициатива на страната бенефициер или на Комисията.

2. Всеки секторен мониторингов комитет изготвя свой процедурен правилник в съответствие с мандата на секторен мониторингов комитет, определен от Комисията, и с институционалната, правната и финансовата рамка на съответната страна бенефициер. Той приема този процедурен правилник в съгласие с оперативната структура и комитета по мониторинг на ИПП, за да упражнява задачите си съгласно настоящия регламент.

3. Секторният мониторингов комитет е председателстван едновременно от ръководителя на оперативната структура и Комисията. Решение за състава му се взема от оперативната структура в съгласие с Комисията.

▼B

Секторният мониторингов комитет включва Комисията, националния координатор за ИПП, стратегическия координатор за раздели „Регионално развитие“ и „Развитие на човешките ресурси“, оперативната структура на програмата. Когато е уместно, той включва също представители на гражданското общество и социално-икономически партньори. Представител на Европейската инвестиционна банка може да участва в качеството на консултант за оперативни програми, в които участва Европейската инвестиционна банка.

4. Секторният мониторингов комитет:

а) разглежда и одобрява общите критерии за подбор на операциите, когато е уместно, в съответствие с член 155, параграф 2, буква ж), в срок от шест месеца от влизането в сила на споразумението за финансиране на програмата и одобрява всяко преразглеждане на тези критерии в съответствие с нуждите на програмирането;

б) прави преглед на всяко заседание на извършения напредък за постигане на специфични цели на оперативната програма въз основа на представени от оперативната структура документи;

▼M1

в) разглежда на всяко заседание резултатите от изпълнението, по-специално постигането на целите, набелязани за всяка приоритетна ос, и мерките и междинните оценки, посочени в член 57; той осъществява този мониторинг съгласно показателите, посочени в член 155, параграф 2, буква г);

▼B

г) разглежда годишния и окончателния секторен доклад за изпълнението съгласно член 169;

д) се информира за годишния доклад за дейността съгласно първото тире от член 29, параграф 2, буква б) или за тази част от доклада, която се отнася до съответната оперативна програма, и за всички свързани забележки, които Комисията може да направи, след като разгледа този доклад или във връзка с въпросната част от доклада;

е) разглежда всички предложения за изменение на споразумението за финансиране на програмата.

5. Секторният мониторингов комитет може също да предложи на оперативната структура преразглеждане или проучване на програмата, които биха могли да направят възможно постигането на целите на програмите, посочени в член 155, параграф 2, буква а), или да усъвършенстват управлението ѝ, включително финансовото ѝ управление.

Член 168

Разпоредби за мониторинг

Обменът на данни между Комисията и страните бенефициери за целите на мониторинга се осъществява по електронен път, както е посочено в споразуменията за финансиране.

Член 169

Годишни и окончателни секторни доклади за изпълнението

1. До 30 юни всяка година и за първи път до 30 юни 2008 г. оперативната структура предава годишен секторен доклад на Комисията и националния координатор за ИПП.

▼B

Окончателен секторен доклад се предава на Комисията и националния координатор за ИПП най-късно шест месеца след крайната дата за допустимост на разходите. Окончателният секторен доклад обхваща целия период на изпълнение и включва последния годишен секторен доклад.

Секторните доклади се изготвят във връзка със съответните програми.

2. Секторните доклади се разглеждат от секторния мониторингов комитет, преди да бъдат предадени на Комисията и националния координатор за ИПП.

3. Секторните доклади включват следното:

а) количествения и качествен напредък, постигнат при изпълнението на оперативната програма, приоритетните оси, мерките и, ако е уместно, операциите или групите от операции във връзка с техните специфични проверими цели, когато е възможно в количествено измерение, като се използват показателите, посочени в член 155, параграф 2, буква г) на съответното равнище. Когато е уместно, съгласно раздел „Развитие на човешките ресурси“ статистиката се представя с разпределение по пол;

б) финансовото изпълнение на оперативната програма, като за всяка приоритетна ос и мярка се посочват подробно:

i) общите разходи, платени от крайните бенефициери и включени в заявленията за плащане, които са изпратени на Комисията от националния фонд,

ii) разходите, за които действително е било поето задължение и които са платени от националния фонд със съответното публично или публично и частно участие; към тях се прилагат електронни формуляри със списък на операциите, за да може да се проследят изцяло от поетото бюджетно задължение на страната бенефициер до крайните плащания,

iii) общия размер на плащанията, получени от Комисията.

Когато е уместно, финансовото изпълнение може да бъде представено чрез основните области на интервенция съгласно член 5, параграф 3, буква е) и регионите, в които е съсредоточено подпомагането;

в) за информация индикативното разпределението по категории на средствата по Регламента за ИПП за раздел „Регионално развитие“ в съответствие с подробния списък, включен в споразумението за финансиране;

г) стъпките, предприети от оперативната структура или секторния мониторингов комитет с цел да се осигури качеството и ефективността на изпълнението, по-специално:

i) мерките за мониторинг и оценка, включително договореностите за събиране на данни,

ii) кратко описание на значителни проблеми при изпълнение на оперативната програма и взетите последващи мерки,

iii) използването на техническо подпомагане;

▼B

д) дейностите за предоставяне на информация и популяризиране на програмата в съответствие с член 62;

е) когато е уместно, напредъка и финансирането на големи проекти за раздел „Регионално развитие“;

ж) когато е уместно съгласно раздел „Развитие на човешките ресурси“ – резюме за изпълнението на:

i) интегрирането на равенството между половете, както и на всяка дейност, специално насочена към тази област,

ii) действия за засилване участието на мигрантите в заетостта, като по този начин се засилва социалната им интеграция,

iii) действия за засилване на интеграцията на малцинствата в заетостта, като по този начин се постига по-доброто им социално включване,

iv) действия за засилване на интеграцията в заетостта и социалното включване на други групи в неравностойно положение, включително на хора с увреждания.

Информацията, посочена в букви г) и ж) от настоящия параграф, не се включва, ако не е настъпила значителна промяна след предишния доклад.

4. Секторните доклади се считат за приемливи, ако съдържат съответната информация, посочена в параграф 3. Комисията информира националния координатор за ИПП и оперативната структура за това дали годишният секторен доклад е приемлив в срок от 10 работни дни от датата на получаването му.

5. Националният координатор за ИПП и оперативната структура се информират също за становището на Комисията относно съдържанието на приемлив годишен секторен доклад в срок от два месеца от датата на получаване. За окончателния секторен доклад за оперативна програма тази информация се предоставя в максимален срок от пет месеца от датата на получаване на приемлив доклад.

ДЯЛ IV

РАЗДЕЛ „РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ“

ГЛАВА I

Предмет на подпомагане и допустимост

Раздел 1

Предмет на подпомагане

Член 170

Допълнителни определения за раздел „Развитие на селските райони“

За целите на настоящия дял в допълнение към определенията, посочени в член 2, се прилагат следните определения:

1. „Стандарти на Общността“: стандартите, определени от Общността в областта на опазването на околната среда, общественото здравеопазване, здравето на животните и растенията, хуманното отношение към животните и безопасността на труда;

▼B

2. „Планински райони“: районите, посочени в член 50, параграф 2, първа алинея от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета ([1]);

3. „Млад земеделски производител“: земеделски производител на възраст под 40 години към момента, в който е взето решението за отпускане на подкрепа, който притежава подходящи професионални умения и компетентност.

Член 171

Области и форми на подпомагане

1. Подпомагането съгласно този раздел допринася за постигане на следните цели:

а) подобряване ефективността на пазара и прилагането на стандартите на Общността;

б) подготвителни действия за прилагане на агроекологични мерки и местни стратегии за развитие на селските райони;

в) развитие на икономиката в селските райони.

2. Подпомагане, което обхваща целта, посочена в параграф 1, буква а), наричана по-долу „приоритетна ос 1“, се отпуска посредством следните мерки:

а) инвестиции в земеделски стопанства за преструктуриране и подобряване с цел постигане на стандартите на Общността;

б) подкрепа за създаване на групи на производители;

в) инвестиции за преработка и маркетинг на земеделски и рибни продукти, за да се преструктурират тези дейности и да се подобрят с цел постигане на стандартите на Общността.

3. Подпомагане, което обхваща целта, посочена в параграф 1, буква б), наричана по-долу „приоритетна ос 2“, се отпуска посредством следните мерки:

а) действия за подобряване на околната среда и селските области;

б) подготовка и изпълнение на местни стратегии за развитие на селските райони.

4. Подпомагане, което обхваща целта, посочена в параграф 1, буква в), наричана по-долу „приоритетна ос 3“, се отпуска посредством следните мерки:

а) подобряване и развитие на инфраструктурата в селските райони;

б) разнообразяване и развитие на икономическите дейности в селските райони;

в) подобряване на обучението.

Раздел 2

Общи изисквания за допустимост и интензитет на помощта

Член 172

Допустимост на разходите

1. В допълнение към разходите, посочени в член 34, параграф 2, разходите, посочени в параграф 3, буква в), се считат за допустими съгласно настоящия раздел.

([1]) ОВ L 277, 21.10.2005 г., стр. 1.

▼B

Мерките за техническо подпомагане, допустими за финансиране съгласно член 34, параграф 2, са посочените в член 182.

2. В допълнение към разпоредбите от член 34, параграф 3 следните разходи не са допустими съгласно този раздел:

а) придобиването на права за селскостопанско производство, животни, годишни растения и засаждането им;

б) всякакви разходи за поддръжка, амортизационни разходи и разходи за наем;

в) всякакви разходи, направени от публичната администрация при управлението и прилагането на подпомагането.

3. Независимо от разпоредбите на член 34, параграф 3 в случай на инвестиране:

а) допустимите разходи се ограничават до изграждане или подобряване на недвижимо имущество;

б) закупуването или лизингът на нови съоръжения и оборудване, включително компютърен софтуер, който надхвърля пазарната стойност на актива, се считат за допустими; други разходи, свързани с договор за лизинг, като марж на лизингодателя, лихвени разходи за рефинансиране, разходи за организация и управление и за застраховка, не могат да бъдат допустими;

в) общи разходи, свързани с посочените такива в букви а) и б), като хонорари за архитекти, инженери и други хонорари за консултации, проучвания на възможността за реализиране, придобиване на патентни права и лицензии са допустими до таван от 12 % от разходите, посочени в букви а) и б).

Подробни разпоредби за изпълнението на настоящия параграф се определят в секторни споразумения, както е посочено в член 7, или в споразумения за финансиране, както е посочено в член 8.

4. Инвестиционните проекти остават допустими за финансиране от Общността, при условие че в срок от пет години от крайното плащане от оперативната структура те не са претърпели значителна промяна.

Член 173

Интензитет на помощта и размер на участието на Общността

1. За целите на настоящия раздел допустимите разходи, посочени в член 38, параграф 1, се изчисляват въз основа на общите публични разходи, както е определено в член 2.

2. По принцип публичните разходи не трябва да надхвърлят таван от 50 % от общите допустими инвестиционни разходи. Този таван обаче може да достигне:

а) 55 % за инвестиции в земеделски стопанства, създадени от млади земеделски производители;

б) 60 % за инвестиции в земеделски стопанства в планински райони;

в) 65 % за инвестиции в земеделски стопанства в планински райони, създадени от млади земеделски производители;

г) 75 % за инвестиции, посочени в параграф 4, буква г), и за инвестиции в земеделски стопанства с цел изпълнение на Директива 91/676/ЕИО на Съвета ([1]), чието изпълнение зависи от съществуването на национална стратегия;

д) 100 % за инвестиции в инфраструктурата, чието естество не позволява да се реализират значителни нетни приходи;

е) 100 % за мерки, посочени в член 182.

([1]) ОВ L 375, 31.12.1991 г., стр. 1.

▼B

3. При определяне на размера на публичните разходи за целите на параграф 2 националната помощ не се взема предвид за улесняване на достъпа до заеми, които се отпускат без никакво участие на Общността съгласно Регламента за ИПП.

4. По принцип участието на Общността не трябва да надхвърля таван от 75 % от допустимите разходи. Този таван обаче може да достигне:

а) 80 % за мерките, които обхваща приоритетна ос 2 съгласно член 171, параграф 3;

б) 80 % при дейности по член 182, когато те не са предприети по инициатива на Комисията;

в) 100 % при дейности по член 182, когато те са предприети по инициатива на Комисията;

г) 85 % при инвестиционни проекти, реализирани в региони, за които Комисията определи, че са настъпили извънредни природни бедствия.

Раздел 3

Допустимост и специфични изисквания за подпомагане по приоритетна ос 1

Член 174

Инвестиции в земеделски стопанства

1. Подпомагането съгласно член 171, параграф 2, буква а) се отпуска за материални или нематериални инвестиции в земеделски стопанства за подобряването им с цел постигане на стандартите на Общността и за подобряване на цялостната им дейност.

2. По тази мярка може да бъде отпуснато подпомагане на земеделски стопанства:

а) чиито перспективи за икономическа жизнеспособност в края на реализирането на инвестицията могат да бъдат доказани;

б) които отговарят на националните минимални стандарти относно опазването на околната среда, общественото здравеопазване, здравето на животните и растенията, хуманното отношение към животните и безопасността на труда към момента, в който е взето решението за отпускане на помощ.

3. Чрез дерогация от параграф 2, буква б) когато националните минимални стандарти, основани на стандартите на Общността, са били нововъведени към момента на получаване на заявлението, подпомагането може да бъде отпуснато, без да се взема предвид несъответствието с тези стандарти, при условие че стопанството отговаря на новите стандарти в края на реализирането на инвестицията.

Освен това, въз основа на надлежно обосновано искане от страната бенефициер Комисията може да позволи дерогация от параграф 2, буква б) по отношение на несъответствието с националните минимални стандарти, основавани на стандартите на Общността, които са въведени в националното законодателство до една година преди датата на подаване на заявлението.

4. Подпомагане се отпуска, при условие че инвестициите отговарят на съответните стандарти на Общността в края на реализирането им.

▼B

5. Страните бенефициери определят ограничения за общия размер на инвестициите, допустими за подпомагане. Те определят съответните стандарти за професионални умения и компетентност, които земеделските производители трябва да изпълняват, за да отговарят на изискванията за подпомагане.

Член 175

Подкрепа за създаване на групи на производители

1. Подпомагане съгласно член 171, параграф 2, буква б) може да бъде отпуснато за улесняване учредяването и административното функциониране на групи на производители с цел:

а) адаптиране на производството и продукцията на членовете на групите на производители към изискванията на пазара;

б) съвместно предлагане на стоки на пазара, включително подготовка за продажба, централизиране на продажбите и доставка до купувачите на едро;

в) установяване на общи правила относно информацията за производството, особено що се отнася до прибирането на реколтата и наличностите.

2. Подпомагане по тази мярка не се отпуска на групи на производители, които са били официално признати от съответните национални органи на страната бенефициер преди 1 януари 2007 г. и/или преди одобряването на програмата, посочена в член 184.

Браншови и/или междубраншови организации, които представляват един или повече сектори, не се считат за групи на производители.

3. Подпомагането се отпуска под формата на фиксирана помощ на годишни вноски за първите пет години от датата, на която е призната групата на производители. То се изчислява въз основа на годишната продадена продукция на групата и трябва да отговаря на следните изисквания:

а) за първата, втората, третата, четвъртата и петата година съответно 5 %, 5 %, 4 %, 3 % и 2 % от стойността на продадената продукция до 1 милион EUR;

б) за първата, втората, третата, четвъртата и петата година съответно 2,5 %, 2,5 %, 2,0 %, 1,5 % и 1,5 % от стойността на продадената продукция над 1 милион EUR;

в) към него се прилага таван за всяка организация на производители от:

— 100 000 EUR за първата година,

— 100 000 EUR за втората година,

— 80 000 EUR за третата година,

— 60 000 EUR за четвъртата година,

— 50 000 EUR за петата година.

Член 176

Инвестиции за преработка и маркетинг на земеделски и рибни продукти

1. Подпомагане съгласно в член 171, параграф 2, буква в) се отпуска за материални и нематериални инвестиции за преработване и маркетинг на земеделски и рибни продукти, обхванати от приложение I към Договора. Подобно подпомагане е насочено към оказване на съдействие на предприятията за подобряване с цел постигане на стандартите на Общността и за подобряване на цялостната им дейност. Инвестициите трябва да допринасят за подобряване на положението в сектора на съответното основно селскостопанско производство.

▼B

Не могат да се ползват от подкрепа инвестиции, свързани с търговия на дребно.

2. Подпомагане по тази мярка се отпуска за инвестиции в предприятия:

а) чиито перспективи за икономическа жизнеспособност в края на реализирането на инвестицията могат да бъдат доказани, и

б) които отговарят на националните минимални стандарти относно опазването на околната среда, общественото здравеопазване, здравето на животните и растенията, хуманното отношение към животните и безопасността на труда към момента, в който е взето решението за отпускане на помощ.

3. Чрез дерогация от параграф 2, буква б) когато националните минимални стандарти, основани на стандартите на Общността, са били нововъведени към момента на получаване на заявлението, подпомагането може да бъде отпуснато, без да се взема предвид несъответствието с тези стандарти, при условие че предприятието отговаря на новите стандарти в края на реализирането на инвестицията.

Освен това, въз основа на надлежно обосновано искане от страната бенефициер Комисията може да позволи дерогация от параграф 2, буква б) по отношение на несъответствието с националните минимални стандарти, основани на стандартите на Общността, които са въведени в националното законодателство до една година преди датата на подаване на заявлението.

4. Подпомагане може да бъде отпуснато за инвестиции в учреждения, които са част от предприятия:

а) в които работят по-малко от 250 души и чиито годишен оборот не надхвърля 50 милиона EUR и/или чиито общ годишен баланс не надхвърля 43 милиона EUR, като се дава предимство на инвестиции, целящи учреждението да бъде приведено в съответствие с всички съответни стандарти на Общността; или

б) в които работят по-малко от 750 души или чиито годишен оборот не надхвърля 200 милиона EUR, когато целта на инвестициите е учреждението да се приведе в съответствие със съответните стандарти на Общността.

5. Въз основа на надлежно обосновано искане от страната бенефициер Комисията може да реши, че подпомагане може да бъде отпуснато на предприятия, които не са обхванати в параграф 4, за инвестиции, необходими за да отговарят на специфични стандарти на Общността, които водят до особено скъпи инвестиции. Такава подкрепа се отпуска само на предприятия, които са посочени в националния план за подобряване с цел постигане на стандартите на Общността и е предназначена специално за цялостно привеждане на учреждението в съответствие със съответните стандарти на Общността. В подобни случаи подпомагане се отпуска на половината от помощта на разположение за предприятията, обхванати в параграф 4.

6. Страните бенефициери определят ограничения за общия размер на инвестициите, допустими за подкрепа по тази мярка.

7. Подпомагането за инвестиции в предприятията, посочено в параграф 4, буква а), се отпуска, при условие че в края на реализирането им тези инвестиции отговарят на съответните стандарти на Общността.

▼B

Раздел 4

Допустимост и специфични изисквания по приоритетна ос 2

Член 177

Подготовка за осъществяване на действия, свързани с околната среда и селската област

1. За да се подготвят страните бенефициери за осъществяване на действията, посочени в ос 2 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета, подпомагането съгласно член 171, параграф 3, буква а) се отпуска за пилотни проекти, обхванати от членове 39 и 40 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета.

2. Тези действия са насочени към натрупването на практически опит при осъществяване на действия за подобряване на околната среда и селските области, както на административно равнище, така и на равнище земеделско стопанство.

Член 178

Подготовка и изпълнение на местни стратегии за развитие на селските райони

1. Подпомагането съгласно член 171, параграф 3, буква б) се отпуска в съответствие с член 61 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета.

2. Подпомагането подкрепя:

а) изпълнението на проекти за сътрудничество в съответствие с приоритетите, посочени в член 171, параграф 1, и по смисъла на член 65 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета;

б) ръководството на местни партньорства между частния и публичния сектор, посочени също като „местни инициативни групи“, придобиване на умения, дейности за повишаване на информираността и инициативи за популяризиране с цел постигане на целите, посочени в член 171, параграф 1.

3. Подробните разпоредби за изпълнение на тази мярка се договарят със страната бенефициер. Те трябва да отговарят на съответните правила, приложими за Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, както е посочено в Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета.

Раздел 5

Допустимост и специфични изисквания по приоритетна ос 3

Член 179

Подобряване и развитие на инфраструктурата в селските райони

1. Подпомагането съгласно член 171, параграф 4, буква а) може да бъде отпуснато за инвестиции, които имат за цел подобряване и развитие на инфраструктурата в селските райони, като:

а) се обръща специално внимание на регионалните различия и се повишава привлекателността на селските райони за частни лица и предприемаческа дейност;

б) се предоставят условия за развитие на икономиката в селските райони.

2. Предимство се дава на инвестиции във водоснабдяването и енергийните доставки, управлението на отпадъците, местния достъп до информационни и комуникационни технологии, местния достъп до пътища от особено значение за местното икономическо развитие, както и в инфраструктурите за противопожарна защита, когато това е необходимо поради риск от горски пожари.

▼B

3. Когато се изготвят местни стратегии за развитие на селските райони, както е посочено в член 171, параграф 3, буква б), инвестициите, подкрепени съгласно настоящия член, трябва да съответстват на тези стратегии.

Член 180

Разнообразяване и развитие на икономическите дейности в селските райони

1. Подпомагане съгласно член 171, параграф 4, буква б) може да бъде отпуснато за инвестиции, които имат за цел разнообразяване и развитие на икономическите дейности в селските райони, като:

а) се увеличава икономическата дейност;

б) се създават възможности за трудова заетост;

в) се създава разнообразие в не селскостопанските дейности.

2. Предимство се дава на инвестиции за създаване и развитие на микропредприятия и малки предприятия, на занаятите и селския туризъм, с оглед насърчаване на предприемачеството и развитие на икономическата структура.

3. Когато се изготвят местни стратегии за развитие на селските райони, както е посочено в член 171, параграф 3, буква б), инвестициите, подкрепени съгласно настоящия член, трябва да съответстват на тези стратегии.

Член 181

Подобряване на обучението

1. Подпомагане може да бъде отпуснато за принос в подобряването на професионалните умения и компетентността на лица, заети в селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и горското стопанство, както и на други икономически участници, работещи в областите, които включва настоящият раздел.

Подпомагане не се отпуска за курсове за инструктаж или обучение, които са част от нормалните образователни програми или системи в средното или висшето образование.

▼M1

2. Страните бенефициери изготвят стратегия за обучение, за да се изпълнят операциите, предвидени съгласно параграф 1. Стратегията включва критична оценка на съществуващите структури за обучение, анализ на образователните нужди и цели. Тя установява набор от критерии за подбора на фирми за обучение. В програмата се включва описание на стратегията за обучение.

▼B

Раздел 6

Техническо подпомагане

Член 182

Обхват и изпълнение

1. Подпомагане може да бъде отпуснато за дейности, свързани с дейностите за подготовка, мониторинг, оценка, информация и контрол, които са необходими за изпълнението на програмата. Тези дейности включват по-специално:

а) заседания и други дейности, необходими за изпълнение на задълженията на секторния мониторингов комитет за този раздел, като например проучвания, които са договорени и реализирани посредством помощ от страна на експерти;

▼B

б) информационни кампании и кампании за популяризиране;

в) писмен и устен превод по искане на Комисията, с изключение на тези, които се изискват съгласно прилагането на рамковото и секторното споразумение и на споразумението за финансиране;

г) посещения и семинари;

д) дейности, свързани с подготвянето на мерки в програмата за осигуряване на тяхната ефективност, включително такива, чието прилагане е предвидено за по-късен етап;

е) междинната оценка на програмата;

ж) установяването и функционирането на национална мрежа за координиране на дейности, разработени съгласно член 178, както и на бъдеща национална мрежа за развитие на селските райони в съответствие с член 68 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета.

▼M1

2. Със секторния мониторингов комитет за този раздел се провеждат консултации относно дейностите за техническо подпомагане. Всяка година той одобрява годишен план за действие за изпълнение на дейностите за техническо подпомагане.

▼B

3. За всяко посещение и семинар съгласно параграф 1, буква г), които не са осъществени по инициатива на Комисията, се изисква предаване на писмен доклад на секторния мониторингов комитет за този раздел.

Член 183

Европейска мрежа за развитие на селските райони

Страните бенефициери и организациите, създадени в тях, както и администрациите на страни бенефициери, които работят в областта на развитието на селските райони, имат достъп до Европейската мрежа за развитие на селските райони, установена в член 67 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета. Съответните подробни разпоредби се договарят със страните бенефициери.

ГЛАВА II

Програмиране

Член 184

Програми

1. Мерките съгласно раздел „Развитие на селските райони“ подлежат на програма, която се изготвя за земеделието и развитието на селските райони на национално равнище, наричана по-нататък „програмата“, и която обхваща целия период на прилагане на ИПП. Програмата се подготвя от съответните органи, посочени от страната бенефициер, и се предава на Комисията след консултации със съответните заинтересовани страни.

▼M1

2. Всяка програма включва:

а) количествено описание на настоящото положение, в което се посочват несъответствията, недостатъците и потенциала за развитие, основните резултати от предишни операции, предприети с подпомагане на Общността и друго двустранно или многостранно подпомагане, отпуснатите финансови средства и оценка на наличните резултати;

▼M1

б) описание на предложената национална стратегия за развитие на селските райони, основана на анализ на настоящото положение в селските райони;

в) описание на стратегическите приоритети на програмата, основани на националната стратегия за развитие на селските райони и на анализ на съответните сектори, в който е включено независимо експертно мнение. То включва също така количествени цели, които посочват за всяка приоритетна ос, определена в член 171, параграф 1, съответните показатели за мониторинг и оценка;

г) обяснение за начина, по който общият стратегически подход и секторните стратегии, определени в документа за многогодишно индикативно планиране на страната бенефициер, се превръщат в специфични действия в рамките на раздел „Развитие на селските райони“;

д) индикативна обща финансова таблица, която обобщава националните, общностните и, когато е уместно, частните финансови средства, предоставени за всяка мярка за развитие на селските райони и съответстващи ѝ, както и процента на съфинансиране от ЕС по оси;

е) описание на избраните от член 171 мерки, включващо:

— определянето на крайни бенефициери,

— географския обхват,

— критериите за допустимост,

— критериите за класиране при подбора на проекти,

— показатели за мониторинг,

— количествени показатели за целта;

ж) описание на оперативната структура за изпълнение на програмата, включително за мониторинг и оценка;

з) наименованията на органите и инстанциите, които отговарят за осъществяването на програмата;

и) резултатите от консултациите и разпоредбите за асоцииране на съответните органи и инстанции, както и съответните икономически и социални партньори и партньори в областта на околната среда;

й) резултатите и препоръките от предварителната оценка на програмата, включително описание на последващите действия, предприети от страните бенефициери във връзка с препоръките.

▼B

3. В програмата си страните бенефициери гарантират, че е дадено предимство на мерките за прилагане на стандартите на Общността и за подобряване на пазарната ефективност, както и на мерки за създаване на нови възможности за трудова заетост в селските райони.

4. В програмата си страните бенефициери гарантират съответствие с разпоредбите на документа за многогодишно индикативно планиране.

5. Освен ако не е договорено друго с Комисията, страните бенефициери представят предложенията си за програма не по-късно от шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент.

▼B

Член 185

Приемане и изменения на програми

1. Програмите съгласно раздел „Развитие на селските райони“ се приемат от Комисията в срок от шест месеца от предаването на предложението за програмата, при условие че е налична цялата съответна информация. По специално Комисията оценява предложената програма, за да установи дали тя съответства на настоящия регламент.

2. Ако е необходимо, програмата може да бъде изменена, за да се отчетат надлежно:

а) съответната нова информация и резултатите, свързани с изпълнението на съответните действия, включително резултатите от мониторинга и оценката, както и нуждата от уточняване на размера на наличната помощ;

б) напредъкът на страната бенефициер в процеса на присъединяване, както е посочено в основните документи за присъединяване, включително документа за многогодишно индикативно планиране.

3. Всяко предложение за изменения се предава на Комисията от страната бенефициер, трябва да бъде надлежно аргументирано и да включва следната информация:

а) мотивите за предложеното изменение;

б) очакваните ефекти от изменението;

в) изменена финансова таблица и таблица с мерките, когато предложените изменения са от финансово естество.

4. Значителни промени по смисъла на член 14, параграф 4 от Регламента за ИПП включват изменения, които са свързани с промени във финансовото разпределение по приоритетни оси, както е посочено в член 171, параграф 1, или с промени на процента на съфинансиране по оси, или с включване на нови мерки.

5. Комисията може да поиска от страните бенефициери да представят предложение за изменение на програмата в случай на изменение на съответното законодателство на Общността.

ГЛАВА III

Изпълнение

Раздел 1

Принципи и финансово управление

Член 186

Принципи за прилагане

1. Прилагането на този раздел се осъществява от страните бенефициери въз основа на децентрализирано управление без предварителен контрол, както е посочено в член 18.

2. Допълнителни разпоредби могат да бъдат установени в секторното споразумение и споразумението за финансиране, посочени в членове 7 и 8.

Разпоредбите трябва да отговарят на съответните правила, приложими за програмите за развитие на селските райони в държавите-членки.

▼B

Член 187

Изчисляване на плащанията

Чрез дерогация от член 44 размерът на участието на Общността в програми съгласно този раздел се изчислява, като се приложи процентът на съфинансиране, определен за всяка приоритетна ос в решението за финансиране, към допустимите разходи, удостоверени във всяка декларация за разходите, които са предмет на максимално участие на Общността за всяка приоритетна ос.

Член 188

Авансово финансиране

▼M2

1. За целите на този раздел плащанията на авансовото финансиране може да достигат до 30 % от участието на Европейския съюз за последните три години от съответната програма. Авансовото финансиране може да бъде изплатено на две или повече вноски в зависимост от предоставените бюджетни кредити.

▼B

2. Ако платените суми за авансово финансиране, посочени в параграф 1, не са достатъчни за осигуряване на навременно плащане на заявленията от крайните бенефициери, за да се покрият нуждите, тези суми могат да бъдат увеличени през периода на изпълнение съгласно разпоредбите, предвидени в секторните споразумения и споразуменията за финансиране, при условие че кумулативната сума на плащанията за авансово финансиране не надхвърля 30 % от участието на Общността за трите последни години, както е посочено в решението за финансиране за приемане на многогодишни програми.

3. Първата вноска на авансово финансиране се плаща от Комисията, когато са изпълнени условията, посочени в член 42, параграф 1. Допълнителни вноски могат да бъдат платени след искане от страната бенефициер в съответствие с изискванията, посочени в параграфи 1 и 2.

Член 189

Приключване на сметките

Подробни разпоредби за приключване на сметките се установяват в секторното споразумение и споразумението за финансиране, посочени съответно в членове 7 и 8. Те трябва да отговарят на съответните правила, приложими за Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, както е посочено в Регламент (ЕО) № 1290/2005 на Съвета ([1]) и регламентите относно определяне на подробни правила за неговото прилагане. Те могат по-специално да предвиждат консултации с Комитета по земеделските фондове.

Член 190

Критерии за финансови корекции

Чрез дерогация от член 51, параграф 2, в зависимост от откритията, които е направила, Комисията прилага или корекции на фиксирания процент, или точни корекции, или корекции, основани на екстраполация на констатациите.

([1]) ОВ L 209, 11.8.2005 г., стр. 1.

▼B

Раздел 2

Оценка и мониторинг

Член 191

Предварителни, междини и последващи оценки

1. В съответствие с член 57 програмата е предмет на предварителна, последваща и, когато е уместно, междинна оценка, извършена от независими оценители, под отговорността на страната бенефициер.

2. Оценките определят изпълнението на програмата по отношение на постигането на целите, посочени в член 12 от Регламента за ИПП.

3. Подробни условия за тези оценки могат да бъдат определени в секторните споразумения или споразуменията за финансиране, посочени съответно в членове 7 и 8. Те трябва да отговарят на съответните правила, приложими за програмите за развитие на селските райони в държавите-членки.

Член 192

Секторен мониторингов комитет

1. В съответствие с разпоредбите на член 59 страната бенефициер създава секторен мониторингов комитет.

2. Секторният мониторингов комитет е съставен от представители на съответните органи и инстанции, както и от съответните икономически и социални партньори и партньори в областта на околната среда. Секторният мониторингов комитет изготвя и приема свой процедурен правилник.

3. Секторният мониторингов комитет е председателстван от представител на страната бенефициер. Комисията участва в работата на секторния мониторингов комитет.

4. Напредъкът, ефикасността и ефективността на програмата във връзка с нейните цели се измерва посредством показатели, свързани с първоначалното положение, както и с финансовото изпълнение, продукцията, резултатите и ефекта от програмите.

Член 193

Годишни секторни доклади

▼M1

1. Съгласно този раздел годишните секторни доклади, посочени в член 61, параграф 1, се предават на Комисията, на националния координатор за ИПП и на националния ръководител в срок от шест месеца от края на всяка пълна календарна година от изпълнението на програмата.

▼B

а) Тези доклади съдържат информация относно напредъка в изпълнението, който обхваща по-специално постигането на поставените цели, проблемите, възникнали при управлението на програмата, и предприетите мерки, финансовото изпълнение, както и осъществените дейности за мониторинг и оценка.

б) Годишните секторни доклади се разглеждат от секторния мониторингов комитет, преди да бъдат предадени.

▼B

2. След разглеждане от секторния мониторингов комитет на Комисията и националния координатор за ИПП се предава окончателен секторен доклад най-късно шест месеца след крайната дата за допустимост на разходите по програмата.

Член 194

Допълнителни разпоредби за мониторинг и отчет

Допълнителни разпоредби за мониторинг и отчет могат да бъдат определени в секторните споразумения и споразуменията за финансиране, посочени в членове 7 и 8. Те трябва да отговарят на съответните правила, приложими за програмите за развитие на селските райони в държавите-членки.

ЧАСТ III

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 195

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2007 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ

КРИТЕРИИ ЗА АКРЕДИТИРАНЕ

Стандартен списък с области и съответните изисквания, посочени в член 11, параграф 2

1. **Контрол на средата (създаване и управление на организацията и персонала)**

а) Политики за етика и морал:

— гарантиране, че цялата организация разбира културата на организацията, която се изисква от висшето ръководство;

б) Управление и докладване на нередности:

— гарантиране на подходящо докладване и проследяване на евентуални нередности, установени на по-ниско равнище в организацията, включително защита на информаторите, подали сигнал за нередност („whistle-blowers“);

в) Планиране, подбор, обучение и оценка на персонала (включително управление на чувствителни постове):

— гарантиране наличието на подходящ брой и качество на персонала на всички нива;

г) Чувствителни функции и конфликти на интереси:

— осигуряване установяването на служителите на „чувствителни постове“ (тоест такива, на които персоналът може да бъде подложен на натиск поради естеството на контактите му с трети страни или информацията, с която разполага),

— гарантиране прилагането на съответния контрол (включително, ако е уместно, политика на ротация) по отношение на чувствителните постове,

— гарантиране съществуването на процедури за установяване и избягване на конфликти на интереси;

д) Установяване на правно основание за органи и частни лица:

— гарантиране, че органите и частните лица притежават пълни юридически правомощия за изпълнение на задълженията си;

е) Официално установяване на отчетност, отговорност, делегирана отговорност и всякакви необходими съответни пълномощия за всички задачи и позиции в организацията:

— гарантиране на това, че няма член на персонала, който да изпитва съмнения относно обхвата на задълженията си. За всички аспекти на транзакцията по ангажименти или плащания към трети страни отговаря само един мениджър,

— целите и задачите, длъжностните характеристики и пр. са актуализирани и известни.

2. **Управление на планирането и риска (планиране на интервенции)**

а) Идентифициране, оценка и управление на риска:

— гарантиране на идентифицирането и управлението на риска, по-специално прилагането на подходящи средства за контрол във всички области в зависимост от важността на различните рискове, които те намаляват;

▼B

б) Определяне на цели и отпускане на средства за целите:

— гарантиране установяването на всички нива на подходящи (и измерими) цели по отношение на резултатите и ефекта и разбирането им в цялата организация,

— гарантиране на подходящо отпускане на средства за целите, които спазват принципите за прозрачно добро финансово управление,

— гарантиране яснотата на отговорността за тези цели;

в) Планиране на процеса на изпълнение:

— гарантиране на ясно планиране на необходимите действия за осигуряване постигането на целите, включително срок и отговорност за всяко действие, както и анализ на критичния път в случай на необходимост.

3. **Дейности за контрол (осъществяване на интервенции)**

а) Процедури за проверка:

— гарантиране на двойна проверка на всички етапи от дадена транзакция (предварителна и, когато е уместно, последваща);

б) Процедури за надзор чрез отговорно управление на задачи, делегирани на подизпълнители (включително годишни декларации за гарантиране от подучастници):

— гарантиране, че отговорността е подкрепена чрез активен надзор, а не се възприема единствено като пасивно или теоретично понятие;

в) Правила за всички видове търгове за възлагане на поръчки и отпускане на субсидии:

— гарантиране на подходяща правна рамка за всички подобни процеси на ангажиране;

г) Процедури (включително контролни списъци) за всеки етап от търговете за възлагане на поръчки и отпускане на субсидии (напр. технически спецификации, комитети за оценяване, докладване на изключения и др.):

— гарантиране, че всеки член на персонала има ясна представа относно своите отговорности в тези области;

д) Правила и процедури за публичност:

— гарантиране, че тези изисквания на Комисията са изпълнени;

е) Процедури за плащане (включително процедури за потвърждение на постигнатите резултати и/или условията за допустимост, в случай на необходимост — на място):

— гарантиране, че плащанията са извършени само за обосновани заявления за плащания, които отговарят на всички договорни изисквания;

ж) Процедури за осигуряване на мониторинг на съфинансирането:

— гарантиране, че тези изисквания на Комисията са изпълнени;

з) Бюджетни процедури за осигуряване на наличност на средства (включително средства, необходими за поддържане на изпълнението, ако финансирането от Комисията е забавено или отказано):

— гарантиране изпълнението на местните договорни ангажименти от страна на националния орган независимо от закъсненията или прекъсванията на финансирането от Комисията;

▼B

и) Процедури за последователност на операциите:

— гарантиране идентифицирането на значителни рискове за последователността (напр. относно загуба на данни, липса на частни лица и др.) и задействането на планове за действие в непредвидени ситуации, когато е необходимо;

й) Счетоводни процедури:

— гарантиране на пълно и прозрачно счетоводство вследствие на приети счетоводни принципи;

к) Процедури за съгласуване:

— гарантиране на това, че когато е възможно, счетоводният баланс съответства на информация от трети страни;

л) Докладване на изключения, *inter alia*, изключения от нормалната процедура, одобрени на съответното равнище, неодобрени изключения и грешки на контрола, когато са установени такива:

— гарантиране на това, че измененията по отношение на нормалните практики винаги се записват, регистрират и преразглеждат на съответните нива;

м) Процедури за сигурност (ИТ и други):

— гарантиране, че активите и данните се пазят на защитено от намеса или физическа щета място;

н) Процедури за архивиране:

— гарантиране, че документите ще бъдат на разположение най-малкото за преразглеждане от Комисията по време на периода, в който трябва да се пазят;

▼M1

о) Разделяне на задълженията:

— гарантиране, че в рамките на една и съща трансакция различните задачи се възлагат на различени служители, за да се осигурят автоматични кръстосани проверки;

▼B

п) Докладване на пропуски на вътрешния контрол:

— гарантиране регистрирането на всякакъв вид пропуски на вътрешния контрол, идентифицирани от какъвто и да е източник, както и на записването и проследяването на съответния отговор на ръководството.

4. **Дейности за мониторинг (надзор на интервенциите)**

а) Вътрешен одит, който включва предаване на одиторски доклади и препоръки (NB: различни от дейностите за контрол и надзора на управлението):

— гарантиране на това, че висшите ръководни кадри разполагат с независим преглед на функционирането на техните системи на по-ниско равнище. Възможно е той да включва известен последващ контрол на транзакцията, но трябва да бъде съсредоточен повече върху ефективността и ефикасността на системния и организационния дизайн;

б) Оценка:

— гарантиране, че висшите ръководни кадри получават информация относно оценката на въздействието на интервенциите (в допълнение към останалата информация, която получават във връзка с процедурите за законността, редовността и оперативната процедура).

▼B

5. **Комуникация (която гарантира получаването от всички участници на информацията, необходима за изпълнението на задачата им)**

Редовни срещи за координиране между различните органи с цел обмен на информация относно всички аспекти на планирането и изпълнението, като например:

i) Редовно докладване относно състоянието на планиране на програмите и проектите,

ii) Редовно докладване относно изпълнението на проекта в сравнение с плана за изпълнение:

— процеси на договаряне (*inter alia*):

— напредък на всяка тръжна процедура спрямо плана,

— системен анализ на докладваните грешки на всякакво равнище (например от контрольори, последващи инспектори, одитори и др.),

— изпълнение на договорите,

— разходи за проверки спрямо ползите,

iii) Редовно докладване на всички подходящи равнища относно ефикасността и ефективността на вътрешния контрол:

— гарантиране, че всички служители на всички равнища получават подходяща редовна информация, за да изпълняват отговорностите си.